

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME PROGRAMI

**TÜRKİYE'DE E-DEVLET UYGULAMALARI VE ADALET
BAKANLIĞI ANALİTİK BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Tibet Tebriz URMAK

Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ

İstanbul – 2015

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

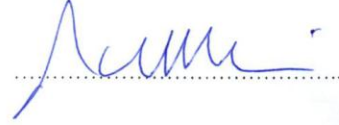
.....^{İletme} Anabilim/Alan Bilim Dalı^{İletme} Programı Tezli Yüksek Lisans
öğrencisi^{Tibet CANAK} tarafından hazırlanan
“^{Türkiye’de e-devlet uygulamaları ve Adalet Bakanlığı}
^{analitik bir uygulama}”
adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi ^{15.12./201..5}

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :

İmzası :

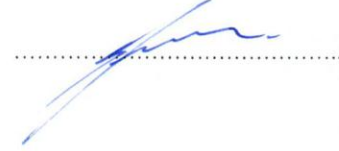
Jüri Üyesi: ^{Y. Doç. Dr. Mehmet KARVEÇİ}
Danışman: ^{Haliç} Üniv. ^{İletme} ASD/ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: ^{Prof. Dr. Zeki AKSAKAL}
^{Haliç} Üniv. ^{İletme} ASD/ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi: ^{Prof. Dr. Mehmet Celal AKIN}
^{Haliç} Üniv. ^{İletme} ASD/ ABD Öğr. Üyesi

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

Jüri Üyesi:
..... Üniv. ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)

ÖNSÖZ

Türkiye'de E-Devlet Uygulamaları ve Adalet Bakanlığı Analitik bir Uygulama: isimli araştırma Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Bu tez çalışmanın hazırlanmasından yürütülmesine kadarki tüm süreçte, her türlü yardım, alaka, deneyim ve tecrübelerinden sonuna kadar yararlandığım,engin bilgi ve deneyimleri ile bana ışık tutan tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAHVECİ'e teşekkür ederim.

Tez çalışmam boyunca desteklerini esirgemeyen sevgili kardeşim Batuhan URMAK' a, çok kıymetli ailem ve sevgili nişanlım Elvan YILDIRIM' a, ve beni akademik hayat konusunda destekleyen tüm iş arkadaşlarım ve dostlarıma teşekkür ederim.

İstanbul, 2015

Tibet Tebriz URMAK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT.....	xi
1. GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Araştırma Problemi ve Alt Problemleri	2
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
1.3. Sayıtlar ve Araştırmanın Kapsamı	3
1.4. Sınırlılıklar	3

İKİNCİ BÖLÜM

2. e-DEVLETİN TANIMI VE KAPSAMI.....	4
2.1. e-Devlet Kavramı.....	4
2.2. e-Devletin Özellikleri.....	7
2.2.1. Bilgi Devleti Özelliği	7
2.2.2. Teknik Devleti Özelliği	8
2.2.3. Esnek Devleti Özelliği	8
2.3. e-Devletin Temel Unsurları	8
2.3.1. Devlet	9
2.3.2. Vatandaş.....	9
2.3.3. İşletmeler.....	9
2.3.4. Kamu Kurumları	10

2.3.5. Kamu Çalışanları.....	10
2.4. e-Devletin Uygulanması	10
2.5. e-Devletin Sağlayacağı Yararlar	11
2.6. e-İmza	12
2.7. Mobil İmza.....	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. DÜNYADA e-DEVLET VE UYGULAMALARI.....	16
3.1. Dünyada e-Devlet	16
3.2. e-Devlet Endeksi.....	18
3.2.1. Online Servis Endeksi	23
3.2.2. Telekomünikasyon Altyapı Endeksi	24
3.2.3. Beşeri Sermaye Endeksi.....	25
3.3. Amerika Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları	25
3.3.1. Amerika Birleşik Devletleri	25
3.3.2. Kanada	27
3.4. Asya Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları	29
3.4.1. Kore Cumhuriyeti.....	29
3.4.2. Japonya.....	31
3.4.3. Singapur	32
3.5. Avrupa Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları	35
3.5.1. e-Avrupa.....	35
3.5.2. İngiltere	36
3.5.3. Fransa	38
3.6. Okyanusya Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları	40
3.6.1. Avustralya	40
3.6.2. Yeni Zelanda.....	42
3.7. Afrika Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları	44

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. TÜRKİYEDE e-DEVLET VE UYGULAMALARI	48
4.1. Türkiye'de e-Devletin Tarihsel Gelişimi	48

4.2. Türkiye'de e-Devletin Mevcut Durumu	49
4.2.1. Merkezi Nüfus İdare Sistemi Projesi (MERNİS)	49
4.2.2. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS).....	51
4.2.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP).....	51
4.2.4. Polis Bilgi Sistemi (POLNET).....	52
4.2.5. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)	53
4.2.6. Türkiye e-Devlet Portalı.....	53

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. ADALET BAKANLIĞININ BİR e-DEVLET UYGULAMASI OLARAK UYAP VE ANALİTİK BİR UYGULAMA.....	58
5.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)	58
5.1.1. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Tarihçesi	60
5.1.2. Ulusal Yargı Ağının Amaçları	62
5.1.3. Ulusal Yargı Ağının Kapsamı	62
5.1.4. Ulusal Yargı Ağının Yazılım ve Donanım Altyapısı	64
5.1.5. Ulusal Yargı Ağının İç Entegrasyonu	65
5.1.6. Ulusal Yargı Ağının Dış Entegrasyonu.....	66
5.1.7. Ulusal Yargı Ağında e-İmzanın Yapılışı.....	67
5.1.8. Ulusal Yargı Ağı Üzerinden İşlem Sürelerinin Karşılaştırılması	69
5.2. UYAP Avukat Portalı	72
5.2.1. UYAP Üzerinden e-Dava Açma.....	72

ALTINCI BÖLÜM

6. SONUÇ VE ÖNERİLER	80
Kaynaklar.....	85
Ekler	93
Ek 1: Avukat Portalı Sertifika Talep Formu.....	93

KISALTMALAR LİSTESİ

AB : Avrupa Birliği

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

BİT : Bilgi İletişim Teknolojileri

BT : Bilgi Teknolojileri

BM : Birleşmiş Milletler

CC : Common Criteria (Ortak Kriter)

ÇED : Çevre Etki Değerlendirmesi

EAL : Evaluation Assurance Level (Değerlendirme Garanti Seviyesi)

EDGE : E-Devlet Gelişim Endeksi

GSM : Global System for Mobile Communications (Mobil İletişim İçin Küresel Sistem)

GSMH : Gayri Safi Milli Hasıla

KEP : Kayıtlı Elektronik Posta

KOBİ : Küçük Orta Boy İşletmeler

MERNİS : Merkezi Nüfus İdare Sistemi

MERSİS : Merkezi Sicil Kayıt Sistemi

PTT : Posta ve Telgraf Teşkilatı

POLNET : Polis Bilgi Ağı

SIM : Subscriber Identity Module (Abone Kimlik Modülü)

TAKBİS : Tapu Kadastro Bilgi Sistemi

TUENA : Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı

TİTUBB : Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Ulusal Bilgi Bankası

UYAP : Ulusal Yargı Ağı Projesi

USB : Universal Serial Bus (Evrensel Seri Veriyolu)

VEDOP : Vergi Daireleri Otomasyon Projeleri

WAN : Wide Area Network (Geniş Bilgisayar Ağı)

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 2.1: e-Devletin Kullanım Amaçları.....	5
Tablo 2.2: Sanayi Çağı Devleti ile İnternet Üzerindeki Devletin Karşılaştırılması	6
Tablo 3.1: 2001 Yılında e-Devlet Endekslerine Göre ilk 10 Ülke	16
Tablo 3.2: 2010 Yılında Birleşmiş Milletler e-Devlet Endekslerine Göre İlk 20 Ülke	20
Tablo 3.3: 2012 Yılında Birleşmiş Milletler e-Devlet Endekslerine Göre İlk 20 Ülke	21
Tablo 3.4: 2014 Yılında Birleşmiş Milletler e-Devlet Endekslerine Göre İlk 25 Ülke ve 2012 deki sıralamaları	22
Tablo 3.5: 2014 Yılı Birleşmiş Milletler e-Devlet Endekslerine Göre Afrika Kıtasının İlk 14 Ülkesi	44
Tablo 5.1: UYAPın Donanım Alt Yapısının Birimlere Göre Dağılımı	64
Tablo 5.2: İdari Yargı ve Ceza Mahkemeleri İşlem Süreleri.....	69
Tablo 5.3: Hukuk Mahkemeleri İşlem Süreleri.....	70
Tablo 5.4: İcra Daireleri İşlem Süreleri.....	71
Tablo 5.5: Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri Süreleri	71

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 2.1: e-Devlet Yapısı	4
Şekil 2.2: 2002-2013 Yılları Arası Türkiye'deki Nüfusun İnternet Kullanım Yüzdeleri	5
Şekil 2.3: e-İmzalı Evrak Örneği.....	12
Şekil 2.4: e-İmza Uygulamalarında Kullanılan USB Dungle ile e-İmza Kartı	13
Şekil 2.5: Mobil İmza Senaryosu	15
Şekil 3.1: Birleşmiş Milletler e-Devlet Gelişim Endeksi Modeli.....	19
Şekil 3.2: Birleşmiş Milletler e-Devlet Web Ölçüm Endeksi.....	24
Şekil 3.3: Amerika Birleşik Devletleri e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	26
Şekil 3.4: Kanada'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	28
Şekil 3.5: Kore'nin e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	30
Şekil 3.6: Japonya'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	31
Şekil 3.7: Singapur'un e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	34
Şekil 3.8: İngiltere'nin e-Devlet Portalının Giriş Ekranı.....	37
Şekil 3.9: Fransa'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı.....	39
Şekil 3.10: Avustralya'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı.....	41
Şekil 3.11: Yeni Zelanda'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı.....	43
Şekil 3.12: Tunus'un e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	45
Şekil 3.13: Mauritius e-Devlet Portalının Giriş Ekranı	46
Şekil 4.1: Kamu Kuruluşları Mernis İlişkisi.....	50
Şekil 4.2: PolNet İletişim Altyapısı.....	52
Şekil 4.3: Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı	54
Şekil 4.4: Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı Kimlik Doğrulama Ekranı	55
Şekil 4.5: Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı Hizmet Ekranı	56
Şekil 5.1: UYAP İşlevsel Kavramı.....	59
Şekil 5.2: UYAP Sisteminin İlgili Dış Kuruluşlarla Bütünleşmesi	61
Şekil 5.3: UYAP Kapsamı	63
Şekil 5.4: UYAP Entegrasyon Yapısı (İç Entegrasyon).....	65
Şekil 5.5: UYAP Entegrasyon Yapısı (Dış Entegrasyon)	66
Şekil 5.6: E-İmza Prosedürü.....	67
Şekil 5.7: E-İmza Doğrulama Süreci.....	68
Şekil 5.8: Avukat Portalının Giriş Ekranı.....	73
Şekil 5.9: Davanın Açılacağı İl ve Adliye Seçim Ekranı	73
Şekil 5.10: Davanın Açılacağı Mahkeme ve Dava Türü Seçim Ekranı.....	74
Şekil 5.11: Davalı ve Davacı Bilgilerinin Oluşturulduğu Ekran	75
Şekil 5.12: Harç Bilgilerinin Oluşturulduğu Ekran	75

Şekil 5.13: Evrak Ekleme Ekranı	76
Şekil 5.14: Harç Ödeme İşlemlerinde Banka Giriş Ekranı.....	77
Şekil 5.15: Kayıtlı Banka Hesapları Üzerinden Harç Ödeme Ekranı.....	77
Şekil 5.16: Kayıtlı Hesaplar Üzerinden Harç Ödemeyi Onaylama Ekranı.....	78
Şekil 5.17: Başarılı Bir Şekilde Oluşturulmuş e-Dava Ekranı	79

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Tibet Tebriz URMAK
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : İşletme
Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Mehmet KAHVECİ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans-Ocak 2015

TÜRKİYE'DE E-DEVLET UYGULAMALARI VE ADALET BAKANLIĞI ANALİTİK BİR UYGULAMA

ÖZET

Günümüzde hızla küreselleşen dünyadan, toplumlar ve devletlerde payını almakta, bilgi toplumu ve bilgi devleti haline dönüşmektedirler. Bilgi çağının içerisinde yerini alarak geleceğin yönetim ve devlet sistem anlayışı olan e-Devlet modeline geçmek isteyen devletler büyük bir hızla e-devletleşme politikaları, stratejileri ve çalışmaları sürdürmektedirler. e-Devletten yola çıkarak kamu yönetiminin ve kamu yönetimi anlayışının yeniden yapılandırılarak daha etkin, daha verimli, daha şeffaf ve standart bir hale getirerek geleceğin toplum ve bilgi anlayışına uyum sağlaması hedeflenmektedir.

Araştırma kapsamında Dünyadaki e-devlet yapılanmaları, modelleri, e-hizmetler ve uygulamalarına incelenmiş, Türkiye'deki e-devlet çalışmaları, politikaları ve yapılmış e-hizmetlere değinilerek gelinen nokta saptanmaya çalışılmış, bu kapsamda Adalet Bakanlığının bir elektronik devlet uygulaması olan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden analitik bir örnek verilmiştir.

Anahtar kelimeler: bilgi toplumu, bilgi devleti, e-devlet, e-hizmet, uyap, Türkiye'de e-devlet, Türkiye'de e-hizmet uygulamaları

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Tibet Tebriz URMAK
Field : Business
Program : Business
Supervisor : Assist.Prof.Dr.Mehmet KAHVECİ
Degree Awarded and Date : Master-January 2015

E-GOVERNMENT APPLICATIONS IN TURKEY AND THE MINISTRY OF JUSTICE AN ANALYTICAL APPLICATION

ABSTRACT

Nowadays, societies and governments also have a share from rapidly globalizing world, they turn into knowledge-based and information-based governments. By taking their places in information age, the governments, which they want to move pass to e-Government pattern which is future's management and state system concept, carry on their works about the politics, becoming an e-state, strategies, and works at a great pace. On the basis of e-Government, it is aimed, harmonised with future's society and knowledge concept to reconstitute the concept of public administration and the concept public administration more active, more productive, more transparent and standard.

Under the search, the constructs about e-Government in the world, patterns, e-services are surveyed, by referring to the studies about e-governments in Turkey, politics and services which are performed, are tried to be determined, in that extent, at the International Judgement Net Project (IJNP) which is an e-Government application of Ministry of Justice, an analytic norm.

Key words: *knowledge-based society, knowledge-based government, e-service, UYAP, e-Government in Turkey, e-service applications in Turkey*

1. GİRİŞ

Yaşadığımız Dünya teknoloji anlamında hızlı bir değişim dönüşüm sürecindedir. Bu süreçte başta Bilgi Teknolojileri (BİT) olmak üzere birçok alanda baş döndürücü hızda gelişmeler yaşanmaktadır. Bilginin güç olduğu bir yüzyılda bilgi teknolojilerinin önemi biraz daha ön plana çıkmaktadır. Yeni kamu yönetim anlayışında bilgi teknolojilerine bağlı ve tamamlayıcısı olarak e-Devlet ve e-Devlet modeli son yıllarda elzem derecede önem arz etmekte, çağdaş kamu anlayışının bir ögesi olarak toplumlar ve devletlerdeki yerini almaktadır.

Verimli, doğru, şeffaf, uygulanabilen ve toplumun her kesimince kullanılabilen bir e-devlet yapılanması oluşturulabilmesi için önce e-devletin ne olup ne olmadığı tam olarak bilinmeli, Dünyadaki örnekleri incelenerek değerlendirilmeli, kendi toplumumuza uygun bir strateji, model ve eylem planı belirlenerek tekrar yapılandırılmalıdır.

Mevcut çalışmanın hazırlanması sırasında Dünyadaki ve Türkiye'deki mevcut e-Devlet çalışmaları incelenmiş, uygulamaya geçmesi planlanan çalışmalar araştırılmış, derin ve detaylı literatür taraması yapılmış, konu ile alakalı kitap, dergi, makaleler okunmuş, bir çok web sitesi incelenmiş yine ilgili konu ile alakalı kurum ve kuruluşlardan bilgi, istatistik elde edilmiştir. Elde edilen bu bilgiler ayrıntılı bir şekilde incelenerek çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Mevcut model yapısı içerisindeki yapılan çalışmalar incelendiğinden araştırma teorik özelliklere sahip olduğundan betimsel araştırma esas alınmıştır. Çalışmanın evrenini ise Dünyadaki ve Türkiye'deki e-Devlet projeleri, stratejileri, uygulamaları ve çalışmaları oluşturmaktadır.

Mevcut çalışma altı ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayılılar ve sınırlılıklara değinilerek giriş yapılmıştır. İkinci bölümde; e-devlet kavramı, e-devletin alt bileşenleri ve e-devletin gerekliliğinden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümünde; dünyadaki e-devlet sistemine ve bu alandaki mevcut hizmet, proje ve uygulamalara değilmiştir. Dördüncü bölümde; yine bu alanda ülkemizdeki hizmetler, projeler ve örneklere yer verilmiştir. Beşinci bölümde; Adalet Bakanlığının bir e-Devlet uygulaması olan UYAP projesi incelenerek UYAP üzerinden analitik bir örnek verilmiştir. Çalışmanın genel bir değerlendirilmesinin yapıldığı sonuç ve öneriler bölümü olan altıncı bölüm yazılarak çalışma nihai halini almıştır.

1.1. Araştırmanın Problemi ve Alt Problemleri

Çalışmanın problem cümlesini şu şekilde oluşturmak mümkündür: “Türkiye’de e-Devlet uygulamaları hangi konumda ve yeterince verimli mi?”

Çalışma kapsamında, yukarıdaki sorunun yanıtı arandığından, alt problemler de şu şekilde sıralanabilir:

- e-Devlet nedir? e-devletin temel unsurlar nelerdir?
- e-Devlet’in yeni kamu yönetim anlayışındaki rolü nedir?
- Dünya ülkeleri yeni kamu yönetim anlayışında e-devlet anlayışının neresinde?
- Türkiye e-devlet yönetim ve hizmetlerinde diğer gelişmiş ülkelere göre nerede?
- Türkiye'nin e-devlet uygulamalarından olan UYAP yeterince verimli mi?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırma kapsamında, Yeni kamu yönetim anlayışı olan elektronik devlet sistemi Dünyadaki ve Türkiye’deki örnekleri ile birlikte incelenmiş yeni kamu yönetim anlayışı içerisinde olan elektronik devletin ve kurum, vatandaş, uygulama ve hizmet bazındaki önemi eldeki veri, bulgular ışığında saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma, Dünya üzerindeki yeni yönetişim anlayışının ne ifade ettiğini, bu konuda neler yapılabileceğini saptayarak verimlilik ve standardizasyon anlamında Türkiye’de e-devlet çalışmaları kapsamında daha neler yapılabileceği konusunda çıkarımlarda bulunmaktadır. Hali hazırda Adalet Bakanlığının kullanmış olduğu bir elektronik devlet uygulaması olan Ulusal Yargı Ağı Projesi kısa ismi ile UYAP tüm yönleri ile detaylı bir şekilde analiz edilmiş, elde edilen veri ve bulgular ışığında değerlendirilerek Ulusal Yargı Ağı projesi üzerine analitik bir uygulama yapılmıştır. Elde edilen veri, bulgu ve olası öneriler, daha sonra benzer konularda yapılacak olan diğer çalışmalara da yol gösterici nitelikte olacaktır.

1.3. Sayıtlar ve Araştırmanın Kapsamı

Mevcut araştırmanın temel dayanağı tezin hazırlanması aşamasında kullanılan tım kaynakların btyk bir titizlikle seçilip tamamen objektif bir şekilde yorumlanarak kullanıldığıdır. Bu çalışma'da esas alınan adalet gibi gnlk hayatımızda hepimizi yakından ilgilendiren bir kavramın savunucusu olan Tırkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığınca uygulanan bir elektronik devlet uygulaması olan UYAP 'ın ne denli önemli, belirleyici ve verimli olduğudur.

1.4. Sınırlılıklar

Mevcut çalışma, bu alandaki belirleyici kriter olarak sayılan belirli yıl aralıklarında Birleşmiş Milletlerin e-devlet alanındaki yayınladığı rapor ve bu rapordaki lkelere, elektronik devlet kapsamında vatandaşlarına hizmet sunan lkelere web portallar ile Tırkiye'deki e-devlet uygulamaları, projeleri, e-devlet çalışmaları ve çalışmanın konusunu oluşturan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ile sınırlıdır.

2. e-DEVLET'İN TANIMI VE KAPSAMI

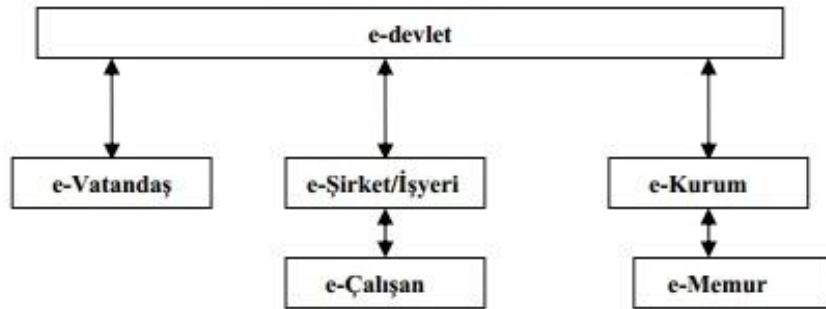
2.1. e-Devlet Kavramı

E-devlet yönetiminde bilişim teknolojilerinin (BT) stratejik kullanımı sayesinde, bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, vatandaşı ve kurumları (özel ve/veya kamu) ile elektronik ortamda iletişimde bulunarak verimliliği, şeffaflığı ve kalkınmayı sağlayacak bir yeniden yapılanma modelidir (Kuran, 2005: 11).

e-devlet, devlet hizmetlerinin kullanıcı ihtiyaçları göz önüne alınarak elektronik ortamda, güvenli, kesintisiz ve hızlı olarak ortak bir nokta üzerinden vatandaşlara ulaştırılması amacıyla hazırlanmakta olan bir sistemdir (<http://tr.wikipedia.org> çevrimiçi 06.11.2014).

Bu model klasik devlet vatandaş anlayışından sıyrılarak karşılıklı ihtiyaçları belirleyerek devlet hizmetlerinden elektronik ortamda vatandaşların daha hızlı, daha az bürokrasi içeren, daha güvenli ve daha ekonomik bir şekilde hizmetlerden yararlanmasını amaçlanarak oluşturulan bir sistemdir.

En geniş anlamıyla e-devlet; devletin vatandaşlara karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve sorumluluklarının karşılıklı olarak elektronik ortamda güvenli ve kesintisiz bir biçimde yürütülmesi olarak algılanmaktadır (Kabakuş, 2010: 4).

Şekil 2.1. e-Devlet Yapısı

Kaynak: (Demirel 2006: 85) Sayıştay Dergisi Sayı 61 Nisan-Haziran

E-devlet modelinin ve e-devlet hizmetlerinin başarılı olabilmesi için o ülkedeki bilgi iletişim teknolojileri alanındaki hizmetlerin halka kolay bir şekilde sunulması gerekmektedir. Kolay internet erişimi olmayan e-devlet modellerinin kullanıldığı veya sunulduğu ülke kapsamında hiç bir verimliliği olmayacaktır.

Aşağıdaki Şekil 2.2'de 2002 - 2013 yılları arası Türkiye'deki nüfusun internet kullanım yüzdeleri gösterilmektedir.

Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
%	11,38	12,33	14,58	15,46	18,24	28,63	34,37	36,40	39,82	43,07	45,13	56,07

Şekil 2.2. 2002 - 2013 Yılları Arası Türkiye'deki Nüfusun İnternet Kullanım Yüzdeleri
Kaynak: (<http://tr.wikipedia.org> çevrimiçi 06.11.2014)

2006 yılından sonra Türkiye'deki internet kullanımında ciddi bir artış olduğu gözlenmektedir. 2013 yılına bakıldığında ise Türkiye'deki internet kullanımının %56,07' e kadar yükseldiği görülmektedir. Olumlu yönünden bakılırsa Türkiye'deki internet kullanımının her yıl arttığı gözlenmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak Türkiye'nin sadece internet kullanımında değil e-devlet sisteminin tamamlayıcı unsuru olarak sayabileceğimiz e-okuma anlamında' da yukarı sıralara yükseldiği söylenebilir. Bütün bunlara rağmen olumsuz tarafından bakmamız gerekirse' de Türkiye nüfusunun yarısına yakının halen internet erişimi sağlayamamış olduğunu görülmektedir.

Faaliyet	Bireyler	Girişimciler
Bilgi Edinme	2010: %96.7 2009: %90.7	2010: %91.7 2009: %89.6
Form/Doküman İndirme	2010: %50.7 2009: %29.9	2010: %83.1 2009: %91.0
Form Doldurma/Gönderme	2010: %40.9 2009: %34.3	2010: %63.2 2009: %65.1
İdari İşler Yapma		2010: %64.1 2011: %74.5

Tablo 2.1. e-Devletin Kullanım Amaçları
Kaynak: (Metin, 2012: 99) Dicle Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi Nisan 2012

Oysaki içinde bulunduğumuz teknoloji çağının bir gereği olarak klasik devlet anlayışından bir an evvel uzaklaşarak performansı, verimliliği, güvenliği ve kalitesi daha yüksek e-devlet anlayışına dönülmelidir. Böylelikle hem devlet hizmetlerinde süreklilik, hız, şeffaflaşma ve standardizasyon gibi kriterler yakalanmış hem de ortaya çıkacak olan gereksiz kırtasiye masraflarından kaçınılmış olur.

E-devlet tanımlarının büyük çoğunluğunda iki ortak nokta bulunmaktadır. Birincisi e-devletin bilişim teknolojilerinin kullanılması ile gerçekleşeceği, ikincisi ise temel amacın kamu yönetiminin geliştirilmesi olduğudur. Dolayısıyla e-devleti, kamu yönetiminin geliştirtmesi amacıyla devlet, birey ve işletmelere katma değer oluşturacak şekilde bilişim teknolojilerinin kamu sektöründe kullanılması olarak tanımlayabiliriz (Temür, 2011: 10).

SANAYİ ÇAĞI DEVLET ANLAYIŞI	İNTERNET ÜZERİNDEKİ DEVLET ANLAYIŞI
Bürokratik kontroller	Bireye hizmet ve toplumun güçlendirilmesi
İzole edilmiş idari fonksiyonlar	Entegre kaynak hizmetleri, açık ve şeffaf devlet
Kağıt işi ve dosyalama	Elektronik hizmet teslimatı
Zaman tüketen süreçler	Hızlı seri iş süreçleri
Elle düzenlenen finansal sözleşmeler	Elektronik form transferi (EFT)
Garip raporlama sistemleri	Bilgiye esnek erişim
Bağılantısız, birbirinden kopuk bilgi teknolojileri	Bütünleşmiş ağ çözümü
Her dönem idareci seçimi	Gerçek, katılımcı ve sürekli demokrasi
Devlet-vatandaş anlayışı	Devlet-müşteri anlayışı

Tablo 2.2. Sanayi Çağı Devleti İle İnternet Üzerindeki Devletin Karşılaştırılması
Kaynak: (Demirel, 2006: 81) Sayıştay Dergisi 61. Sayı.

Yukarıdaki tablo 2.2'den de anlaşılacağı üzere klasik devlet anlayışı sürekli karşılıklı memur - vatandaş, vatandaş - memur durumuna ihtiyaç duyarken, e-devlet anlayışı vatandaş - teknoloji, teknoloji - vatandaş arasında geçmesi öngörülmektedir. Modern devlet anlayışın diğer olumlu yönleri ise bürokratik işlemlerin minimuma indirgenmesi, hızlı erişim, kırtasiye masraflarının azaltılması, güvenli yapı, 24 saat kesintisiz hizmet ve tam denetim sağlıyor olması olarak gösterilebilir.

2.2. e-Devletin Özellikleri

Bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler bir yandan küresel ağlarla ekonomik faaliyetlerin hareket alanını genişletirken, öte yandan bireylerin bilgi edinme ve iletişim yeteneklerini, özellikle de etkileşim imkanlarını zenginleştirerek yönetsel süreçlere katılım açısından yeni imkanlar sunan bir süreci ortaya çıkarmıştır (Tarhan, 2010: 71).

E-devlet öncelikle bir bilgi devletidir. E-devleti vatandaşın veya diğer kurumlardan aldığı bilgiyi kendi içerisinde kullanan, aynı zamanda vatandaşın ve diğer kurumların da ihtiyaç duydukları bilgilerin devlet tarafından sunulduğu bir organizma olarak düşünebiliriz. İkinci olarak da e-devlet kamu hizmetlerinde en son teknolojileri kullanan ve bu teknolojilerdeki gelişmeleri yakından takip eden bir yapılanmadır. Bu özelliği ile e-devlet hem teknik bir devlettir hem de teknolojiye yenilikleri yakından takip ettiği için de esnek bir devlettir. Sonuç olarak e-devletin özelliklerini bilgi, teknik ve esnek olmak üzere üç başlık içinde inceleyebiliriz (Göktepe, 2014: 13-14).

2.2.1. Bilgi Devleti Özelliği

Üretilen bilginin nitelik ve niceliği, günümüz toplumların gelişmişlik düzeylerinin belirlenmesinde birinci sırayı almaya aday bir ölçüt haline gelmiştir. Bilginin el değiştirmesi, herhangi bir geleneksel ürünün el değiştirmesi ile eş değer kabul edilmektedir. Dolayısıyla, bilginin üretimi, dağıtımı ve kullanımı söz konusudur (Candan, 2014: 14).

Kolay ve hızlı erişilebilir veri, bilgi devletinin temel yapı taşıdır. Klasik devlet anlayışı ile kıyaslanamayacak ölçüde hızlı, doğru ve mutlak bilgi içermek bilgi devleti anlayışının tamamlayıcı unsurları arasındadır.

2.2.2. Teknik Devlet Özelliği

Bilgi teknolojilerinin hızla geliştiği globalleşen dünyada haber alma, haber verme gibi ve bilgiye ulaşma gibi sınırlar artık kalmamıştır. Gelişim ve iletişimin bu denli ilerlediği bir yüzyılda ilerleyen teknoloji ve alt yapı çözümlerinden söz etmemek mümkün değildir. Bu teknoloji ve alt yapı çalışmalarında e-devlet modelini benimseyen her ülke teknik altyapı ve gelişime hak ettiği bütçe ve desteği ayırıp, çağın gereğini yakalamak zorundadır.

2.2.3. Esnek Devlet Özelliği

E-devlet, teknik bir devlet olma özelliği onun sürekli teknik değişimleri takip etmesi zorunluluğunu da beraberinde getirir. Elektronik ortamlarda hizmet verirken, teknolojinin sağladığı kolaylıklardan faydalanmak için bu alandaki yenilikleri, değişiklikleri göz önünde bulundurmak gerekmektedir (Candan, 2014: 15).

Söz konusu esneklikler sadece teknik değişimleri takip etmesi ise kalmamalı, klasik anlayışta sunduğu kolaylık ve esneklikleri elektronik ortamda da sağlayabilmelidir.

2.3. e-Devletin Temel Unsurları

e-Devletin birbiri ile ilişkili hem kurum, hem insan bazında unsurları bulunmaktadır. Bu unsurlar devlet, vatandaş, işletmeler, kamu kurumları ve kamu görevlileri olarak sıralanabilir. Bilgi çağının bir gereği olarak elektronik devlet modelinde bu unsurlar birbiri ile yakın ilişki içerisinde olup, bir unsurun noksanlığı diğer unsurları olumsuz yönde etkileyebilecek kadar önemlidir. Başta devlet unsuru olmak üzere bu temel unsurların birbiri ile örgütlü bir şekilde iletişim halinde olmak zorundadırlar. Aksi bir halde e-devlet yönetim anlayışında olumlu geri bildirimler almak mümkün değildir. Örgütlü ve yakından ilişkili olan bu bağ, başta e-devlet anlayışı olmak zorundadır. e-Devlet ve e-kamu kurumu anlayışları başlamadan e-vatandaş, e-işletme anlayışları bir anlam ifade etmez. Bütün bunların bir sonucu olarak yapılan tüm işlem ve hizmetlerin kontrolörcüsü olarak da bir diğer unsur olan e-kamu görevlileri anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bu temel unsurlar ile birlikte bilgi iletişim ve donanım anlamında e-devlet modelinin tamamlayıcı alt unsurları olarak sayılabilir.

2.3.1. Devlet

Elektronik devletin vatandaşlar, kurumlar ve işletmelerle ilgili olan ve bilişim teknolojilerinden yararlanarak internet ortamında gerçekleştirilen uygulamaları, elektronik devlet kavramının devlet tarafını oluşturmaktadır. Gerek ürettiği hizmetler, gerekse bu esnada kullandığı girdiler bakımından devlet organizasyonu bilinen en büyük ve kapsamlı organizasyondur (Altun, 2010: 9). Bu kapsamlı organizasyon olması sebebi ile e-devlet modelinin en temel unsuru olarak "devlet" gösterilebilir.

2.3.2. Vatandaş

e-Devlet modelinin bir diğer temel unsuru olan vatandaş e-devlet modelinin tamamlayıcı unsurudur. Vatandaşın bilgi iletişim teknolojileri alanındaki bilgi, beceri ve istekleri o ülkedeki e-devlet modelinin nasıl gelişip şekilleneceğini belirlemektedir. Bir diğer dikkat edilmesi gereken unsur ise vatandaşın e-hizmetlere erişebilirlik seviyesidir, kolay ve ucuz internet veya iletişim teknolojilerinin olduğu bir ülkede e-devlet kültürü daha yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanacaktır.

2.3.3. İşletmeler

Ekonomik hayatın en önemli üyeleri işletmelerdir. İşletmeler gelişmeleri devletten de vatandaştan da daha iyi takip etmekte ve daha çabuk ayak uydurmaktadır. Özellikle günümüzde ekonomik sınırların büyük ölçüde ortadan kalkması, piyasaların küresel hale gelmesi rekabeti daha da arttırmış ve bilişim teknolojilerinden yararlanmayı işletmelerin varlıklarını sürdürebilmeleri için zorunlu hale getirmiştir. İşletmeler ileri teknolojiden yararlanarak rekabet avantajı sağlamaya çalışmaktadır. Tedarik, ürünlerin tanıtımı ve pazarlanması internet vasıtasıyla gerçekleştirilmekte, dünyanın diğer ucundaki bir müşteriye internet vasıtasıyla ulaşılabilir (Altun, 2010: 9). İşte bu kadar teknolojiyi yaygın ve etkin kullanabilen işletmelerin zamandan personelden ve kırtasiye masraflarından da kar etmeleri gerekir. Bu aşamada kendileri gibi etkin ve bilgi teknolojilerine uygun bir e-devlet modeli gereksinimi ortaya çıkmaktadır.

2.3.4. Kamu Kurumları

Gerek şirketlerin gerekse de vatandaşların yer aldığı ağ ortamının diğer tamamlayıcısı da kurumlardır. Hem iş yaşamında hem de günlük yaşamda sıkça başvurulmuş çeşitli kurumların da ağ ortamına taşınması söz konusudur. Belediyeler, dernekler, vakıflar, sivil toplum örgütleri, üniversiteler, diğer öğretim kurumları, noterler ve benzeri kurumlar da e- Devlet organizasyonunu tamamlamak üzere ağ ortamında yer almaktadır (Göktepe, 2014: 10).

2.3.5. Kamu Çalışanları

Geleneksel ve modern devlet anlayışının ortak denetim ve kontrol noktası kamu çalışanlarıdır. Her türlü devlet modelinde işleyiş veya işlemeyişten sorumlu olan unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yüzden devlet modelinde önemli bir yere sahiptirler. Daha bilgili, daha donanımlı kamu çalışanı demek daha iyi hizmet ve daha iyi bir devlet anlayışı demektir. İyi bir e-devlet modeli kurulmak isteniyorsa bilgi teknolojilerine daha hâkim ve daha iyi dönüşüm sağlayabilecek kamu çalışanlarına ihtiyaç kaçınılmazdır.

2.4. e-Devletin Uygulanması

e-devlet girişimlerinin uygulanması, liderlik ve planlama fonksiyonları kadar önemlidir. Güçlü yönetim ve proje izleme sistemi çok yıllara sari ve büyük çaplı dönüşüm sağlayacak e-devlet girişimlerinin başarısızlık riskini ortadan kaldırmak için önem arz etmektedir. e-Devlet gelişiminin başlangıç aşamasında uygulamaların kontrolü, BIT yatırımlarının stratejik vizyona uyumu gözetilerek ve BIT portföylerinin seçiminde fayda/maliyet analizleri kullanılarak yapılabilir. Ancak hizmetlere sokulan uygulamaların arttıkça ve girişimler daha çok entegrasyon ve dönüşüm uygulamalarını içermeye başladıkça BİT yatırımlarında yüksek geri dönüşüm oranı yakalamak için harcama ve uygulamayı yönetmede öncelikleri saptamak amacıyla ilave yönetsel araçlara ihtiyaç duyulacaktır (OECD e-Devlet Çalışmaları Türkiye, 2006: 13).

2.5. e-Devletin Sağlayacağı Yararlar

E-devlet modelinin getireceği olanaklarla haberleşmenin iyileştirilmesi, işlem ve bilgi tekrarlarının kaldırılarak sanal ortama taşınması, toplumun üzerinde verimlilik ve etkinlik düzeyini artıracaktır. Uygulanacak e-devlet modeli sonucunda kamuda şeffaflığın ve güvenilirliğin çok daha üst seviyelerde tesisi sağlanacak ve bunun sonucunda da devlet içerisinde rüşvet ve diğer yolsuzlukların oluşma riski azalacaktır. Azalan bu risk, vatandaşların devlete olan güvenini güçlendirecek ve onları devletle ilgili her türlü ilişkide daha aktif, daha inancılı ve daha katılımcı kılacaktır. Bu güven artışı, yabancı sermaye için son derece önemlidir. İş ikliminde yaşanan bu şeffaflaşma ve güven yapısı sayesinde, yabancı yatırımcılar ülkemize daha rahat gelebilecek ve buradaki yatırımlarını sürekli artıracaklardır (Kuran, 2005: 14).

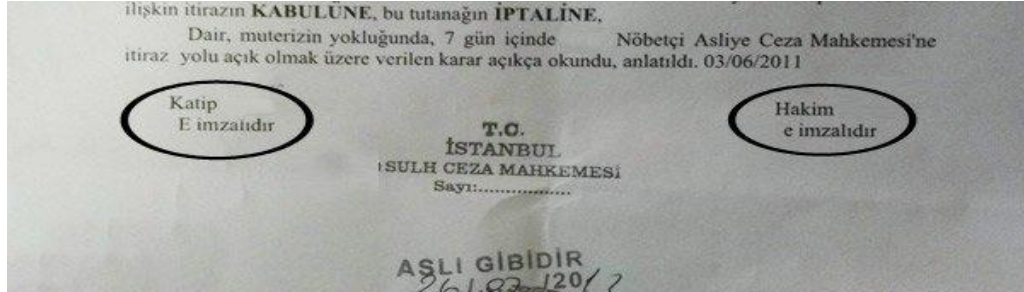
- bilgi işlem teknolojilerinin kullanımını yaygınlaştırmak ve dolaylı olarak bireyleri bilişim toplumuna entegre etmek
- online işlemler nedeniyle hem devletin hem de kişilerin zamandan ve maliyetten tasarrufu
- devlet kurumlarına direkt ulaşımı kolaylaştırma dolayısıyla devlet-vatandaş etkileşimini güçlendirme ve güven unsurunu artırma
- bu hizmetlerden çeşitli nedenlerden ötürü (örneğin devlet kurumuna olan fiziksel mesafe) etkin bir şekilde yararlanamayan kişi ve kurumlar için bu hizmetlere ulaşım kolaylığı sağlanması
- devlet hizmetlerinde ki sürecin şeffaflığını ve bu hizmetlerin kalitesini artırmak (Akçomak, 2007: 1).

Yukarıdaki maddelerin hepsinin temelinde dönüşüm, hesap verebilirlik, verimlilik, insan unsuru ve insan unsuruna daha zahmetsiz hizmet sunabilme ön planda tutulmuştur. e-Devlet bir vizyondur, bu vizyon sayesinde etkin bir hizmet anlayışı demektir.

2.6. E-İmza

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda yer alan şekliyle elektronik imza; başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi tanımlar. Elektronik imza; bir bilginin üçüncü tarafların erişimine kapalı bir ortamda, bütünlüğü bozulmadan (bilgiyi ileten tarafın oluşturduğu orijinal haliyle) ve tarafların kimlikleri doğrulanarak iletildiğini elektronik veya benzeri araçlarla garanti eden harf, karakter veya sembollerden oluşur (www.elektronikticaretrehberi.com çevrimiçi 10.12.2014). Güvenli bir e-imzanın 3 temel özelliği bulunmaktadır. Bunlar şu şekilde sayabiliriz;

- Veri Bütünlüğü: Verinin izinsiz ya da yanlışlıkla değiştirilmesini, silinmesini ve veriye ekleme yapılmasını önlemek,
- Kimlik Doğrulama ve Onaylama: Mesajın ve mesaj sahibinin iletiminin geçerliliğini sağlamak,
- İnkâr Edilemezlik: Bireylerin elektronik ortamda gerçekleştirdikleri işlemleri inkâr etmelerini önlemek (www.e-imza.gen.tr çevrimiçi 10.12.2014).

Şekil 2.3. e-İmzalı Evrak Örneği

Kaynak: www.buyuyenturkiye.com (çevrimiçi 10.12.2014)

E-imza için kesinlikle kişinin elektronik ortamdaki ıslak imzasının karşılığı diyebiliriz. Ancak uygulanış esası bakımından klasik ıslak imzadan farklı bir şekilde çalışmaktadır. Bir adet USB dungle cihazın içine yerleştirilmiş mini sim kart veya kredi kartı büyüklüğünde bir karta gömülü şekildeki bir sim kartın bilgisayara bağlanması ile

çalışmaktadır. E-imza atmak isteyen kişi, e-imzasını kullanacağı ilgili evrak veya kurumun ön gördüğü yazılım ile birlikte kullanarak evrakını imzalamaktadır.

Şekil 2.4. e-İmza Uygulamalarında Kullanılan USB Dungle ile e-İmza Kartı
Kaynak: www.firsatcenneti.com (çevrimiçi 10.12.2014)

Pratik, hızlı ve güvenli olan e-imzanın kullanım alanları ülkemizde her gün daha da genişlemekte, sadece kamu kurum ve kuruluşları ile sınırlı kalmamaktadır. Aracı kurumlar ve doğrudan başvuru yolu ile isteyen herkes e-imza kullanımına geçebilmektedir. E-imzanın başlıca kullanım alanları aşağıdaki gibi sıralanmaktadır.

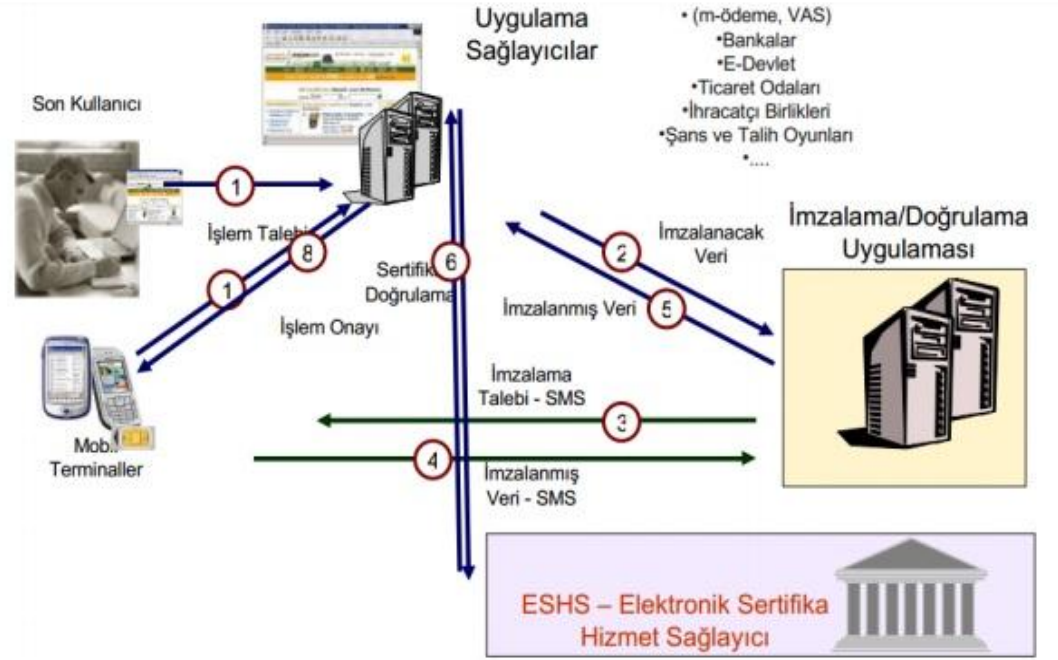
- E-Devlet uygulamaları
- E-Çed (Çevre etki değerlendirmesi)
- UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi)
- Kurumlar arası iletişim
- Yazılımlardaki manipülasyonların kontrolünde
- Kayıtlı Elektronik postalarda (KEP)
- MERSİS (Mekezi sicil kayıt sistemi)
- Sağlık alanı (hastaneler, eczaneler, vb.)
- Vergi dairesi ve maliye işlerinde(e-beyanname, vb.)
- TİTUBB (Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Ulusal Bilgi Bankası)
- Dış ticaret işlemlerinde

- Bireysel-kurumsal bankacılık işlemleri ve finansal uygulamalar (internet bankacılığı, banka talimatları, online ödemeler vb.)
- Sigortacılık işlemlerinde(firma ödemeleri vb.)
- Fikri hakların korunmasında (Copyright)
- Dava ve takip açma
- Gümrük işlemlerinde (<http://tr.wikipedia.org/> çevrimiçi 10.12.2014)

Elektronik dönüşüm ve e-Türkiye projeleri kapsamında e-ımdada ülkemizde giderek yaygınlaşmakta ve her alanda ıslak imzanın yerini alarak gündelik kullanımda bilgi teknolojileri alanında sıkça kullanılmaktadır.

2.7. Mobil İmza

Cep telefonu veya mobil cihazlarda GSM SIM kart kullanmak suretiyle 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili yasal mevzuata uygun olarak ıslak imza niteliğinde güvenli elektronik imza işlemi yapılmasına imkân sağlayan uygulamadır (www.adana.gov.tr çevrimiçi 10.12.2014). Mobil imza, elektronik imza gibi açık anahtar altyapısı kullanarak ıslak imza ile aynı yasal sorumluluğu taşımaktadır. Mobil cihazlar için üretilen özel SIM kartlar ülkemizin de sertifika otoritesi 17 ülkeden biri olduğu CC (Common Criteria - Ortak Kriterler)“in belirlediği EAL +4 (Evaluation Assurance Level - Değerlendirme Garanti Seviyesi) seviyesinde anahtar saklama özelliğine sahiptirler. Bu kartların en önemli güvenlik özelliği içerisinde bulundurduğu özel anahtarı hiçbir şekilde dışarı çıkarmamasıdır (Yıldırım, 2014: 36). Bu yönüyle elektronik imzadan biraz daha güvenli protokolleri olarak üstün sayılabilir. Bunun ile birlikte kriptolama ve şifreleme modüllerinde elektronik imzaya göre farklılıklar göstermektedir.

Şekil 2.5. Mobil İmza Senaryosu
Kaynak: (Yıldırım, 2014: 35)

Şekil 2.5’de Mobil imza ile yapılabilecek işlemler ve bu işlemlerin uygulama senaryosu yer almaktadır. Mobil imza ve ıslak imza ile yapılabilecek işlemler sadece kamu kurum ve kuruluşları ile sınırlı değildir. Tam aksine başta banka işlemleri, e-devlet işlemleri, ticaret odaları, ihracatçı işlemleri, şans ve talih oyunları ile ilgili işlemlerde yapılabilmektedir. Mobil imza, elektronik imzaya göre biraz daha farklı bir çalışma prensibine sahiptir. Elektronik imzada mutlak suretle bir bilgisayara veya notebooka ihtiyaç duyulurken, mobil imzada ise isminden de anlaşılacağı üzere işlem yapılmak istenilen ortamda cep telefonu, tablet, fablet veya internet tarayıcısı bulunduran ve internet hizmetleri sunabilen bir cihaz olması yeterli olmaktadır.

3. DÜNYADA e-DEVLET VE UYGULAMALARI

3.1. Dünyada e-devlet

Birleşmiş Milletlerin (United Nations) 2001 yılında yapmış olduğu bir araştırmaya göre, 169 ülkeden %89'u İnternet ve bilişim teknolojilerini (BT) kullanarak, kamu hizmetlerini elektronik ortamda sunmaya başlamıştır (Kuran, 2005: 30). Bu da kamu hizmetlerinin büyük bir hız ile elektronik ortama taşındığını göstermektedir. Ancak bu hizmetlerin sunulan ülkenin gelişmişlik durumuna göre farklılık gösterdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Örneğin, bir Afrika ülkesinde başlatılan e-devlet girişiminde amaç yolsuzluğu önleme iken, batılı ülkeler ise devletler/eyaletler arası rekabette öne çıkmak, devletin halkına yüksek teknolojinin olanaklarından faydalanarak hizmet verme isteği amaçlarıyla e-devlet girişimlerinin yönlendirmektedir (Şişman, 2006: 33). Dünya genelinde Brown Üniversitesi'nce 198 ülkedeki ulus-altı birimler, yerel hükümet, bölgesel birimler, kentlere ait kamu web siteleri dışındaki 1935 web sitesinde belirlenen 28 on-line hizmete göre 2004 yılında gerçekleştirilen bir araştırmada e-devlet performansı açısından Kuzey Amerika başta gelmekte, bu bölgeyi Asya, Batı Avrupa, Pasifik Okyanusu Adaları, Orta Doğu, Doğu Avrupa, Rusya ve Merkezi Asya, Güney Amerika, Merkezi Amerika ve son olarak Afrika izlemektedir (Demirel, 2006: 101).

Tablo 3.1 2001 Yılında E-Devlet Endekslerine Göre İlk 10 Ülke

ABD	3.11
Avustralya	2.60
Yeni Zelanda	2.59
Singapur	2.58
Norveç	2.55
Kanada	2.52
İngiltere	2.52
Hollanda	2.51
Danimarka	2.47
<u>Almanya</u>	<u>2.46</u>

Kaynak: (Kuran, 2005: 32)

Tablo 3.1 incelendiğinde e-devlet endeksi en yüksek çıkan ülke ABD onu izleyen diğer 8 ülke ise yine ABD gibi gelişmiş ülkeler olduğu görülmektedir. Tablodaki tek istisna ve tek başına Asya kıtasından olan ülke ise Singapur'dur. Peki, neden Singapur 2000'lerin başlarındaki bu endeks'de bu kadar başarılı olmuştur? Şüphesiz bu bir tesadüf değildir. Singapur hükümeti elektronik dönüşümün önemini 2000'lerden çok daha önce farkına varmış ve bu yönde altyapı çalışmalarına başlamıştır.

Singapur, 1980 yılında Ulusal Bilgisayarlaşma Komitesi'ni (UBK) kurarak, sistematik ve planlı bir şekilde bilişim teknolojilerini ülke içinde yaygınlaştırmıştır. Kurulan komite, beş yıllık bir plan yaparak ülkenin her kesimini bilgisayar kullanımına özendirilmiş ve eğitmiştir. Bilgisayar kullanımının artması, BT sektörünü geliştirmiş ve Singapur'u dünyada bu sektörde, üreten bir ülke haline gelmiştir (Kuran, 2005: 33).

BT'lerin önemini iyi anlaması ve planlı bir çalışma yapması sayesinde bugün Singapur e-devlet uygulamalarında dünyanın sayılı ülkeleri arasında yer almaktadır. Suya atılan bir taşın meydana getirdiği halkaların giderek büyümesi gibi, Singapur da başlattığı bilişimleşme programı sayesinde sanayileşmiş birçok ülkeyi geride bırakarak, (İngiltere, Fransa, Almanya gibi) 21. yüzyıl bilgi toplumları içerisinde saygın bir yer kazanmıştır (Kuran, 2005: 34)

Ülkeler kalkınma politikalarına e-devlet modelini hızla oturtmadıkları takdirde, bilgi yoksulluğu ile birlikte derin bir ekonomik fakirliğe de mahkûm olacaklardır. Bu döngüyü kırmak için bazı ülkeler güçlü bir siyasi irade gösterip e-devlet olma hedefini kalkınma politikalarının en başına koyabilmişlerdir (Kuran, 2005: 33)

Bu sıralamada alt sıralarda kalan ülkeler Singapur örneğindeki gibi gerekli kalkınma stratejilerini belirleyerek, bu doğrultuda kaynaklarını gerektiği şekilde seferber edebildikleri ve bunu da gerekli eğitim ile tamamladıkları takdirde, Singapur'un 2000'lerin başında yaptığı gibi birçok gelişmiş ve sanayileşmiş ülkeyi geride bırakarak e-devlet endekslerinde üst sıralara yerleşebileceklerdir.

3.2. e-Devlet Endeksi

1990' larda başlayan teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan yeniden yapılanma ve kamu yönetim reform aşamasıyla ülkelerin gelişme oranlarını hesaplamak daha öngörülebilir ve planlı bir gelişme sağlamak amacıyla, çeşitli bilgi ve iletişim alanındaki altyapısal gelişmeler ve vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerine uyumunu gösteren bir ölçme endeksine ihtiyaç duyulmuştur. Bu endeks Birleşmiş Milletler tarafından hesaplanarak E-Devlet'e hazırlık bazında nerede ve Dünya ülkeleri arasında hangi konumda olduğumuzu görmek açısından önemlidir. Birleşmiş Milletler (BM) bu endeksin hesaplanmasında üç temel endeksi baz alarak e-devlet endeksi oluşturmuştur. Bunlar: Ağ endeksi, telekomünikasyon altyapısı endeksi ve insan kaynakları endeksleridir. Bu endekslerde bir bileşik endeks olup çeşitli değişkenler baz alınarak hesaplanırlar. Ağ endeksi ile başta sağlık, eğitim, sosyal güvenlik ve maliye olmak üzere ulusal kamu internet sitelerinden sunulan hizmetlerin gelişmişlik seviyesini ölçmek için yararlanılır. Telekomünikasyon altyapısı endeksi ile ülkedeki internet kullanıcıları, bilgisayar sayısı, telefon hatları, mobil telefon sayısı ve geniş bant abone sayısı olarak 5 ölçütten yararlanarak hesaplanan endekstir. İnsan kaynakları endeksi ise yetişkin okuryazarlığı ve ilk, orta ve yüksek eğitimde kayıtlı öğrenci oranı olarak iki temel ölçütten hesaplanan birleşik bir endekstir (Bölükbaş, 2009: 17).

Anlaşılabacağı üzere Birleşmiş Milletlerin hazırladığı e-devlet endeksi aslında konu olan ülke için genel anlamda bir gelişmişlik göstergesidir. Bu endeks ile hareketle ülkeler kendilerini geliştirmek için kendi devlet plan, politika ve stratejilerini üretip uygulamaya sokarak diğer ülkelere kıyasla ne kadar verimli olup olmadığının edimini alabilirler. Böylelikle çağın gereksinimlerini kolayca yakalayabilir, vatandaşlarına daha kaliteli hizmet sunarken devlet politikaları ve bürokrasi alanında çağın gerektirdiği şeffaflığı ve standardizasyonu sağlayabilirler.

Şekil 3.1. Birleşmiş Milletler e-Devlet Gelişim Endeksi Modeli. (E.D.G.E.)

Kaynak: Birleşmiş Milletler 2014 e-Devlet Konulu Raporundan Türkçeleştirilmiştir.(s.187)

Yukarıdaki şekil 3.1. 'de görüldüğü gibi e-devlet endeksini bir bütün olarak düşünürsek, bu bütünü oluşturan 3 alt endeksten söz edebiliriz. Bu endeksler bileşik endeks olmalarının yanı sıra kendi içlerinde çeşitli değişkenlere sahiptirler. Bu 3 endeksin e-devlet endeksi içerisindeki dağılımı 1/3 oranındadır. Bunlar yukarıdaki şekildeki sırası ile Online servis endeksi, Telekomünikasyon altyapı endeksi ve İnsani gelişmişlik (beşeri sermaye) endeksi şeklindedir.

Aşağıda Birleşmiş Milletler tarafından 2010, 2012 ve 2014 yıllarında hazırlanan ve Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu adı altında yayınlanan raporda e-Devlet Gelişim Endeksine göre hesaplanan ülkelerin bulunduğu tablolar bulunmaktadır. Bu tablolarda dünyadaki bütün ülkeler endekse göre değerlendirilip sıralanmıştır. Bahse konu tablolarda Türkiye'de bulunmak ile birlikte Türkiye ilk 20 veya 25 e giremediği için aşağıdaki tabloda yer almamaktadır. Türkiye'nin sıralamasına ve endeks puanına ilişkin bilgilere çalışmanın 4. Kısmı olan Türkiye'de e-devlet ve uygulamalarında değinilecektir.

Sıra	Ülke	e-Devlet Gelişmişlik Endeks Değeri
1	Kore	0.8785
2	A.B.D.	0.8510
3	Kanada	0.8448
4	Birleşik Krallık	0.8147
5	Hollanda	0.8097
6	Norveç	0.8020
7	Danimarka	0.7872
8	Avustralya	0.7863
9	İspanya	0.7516
10	Fransa	0.7510
11	Singapur	0.7476
12	İsveç	0.7474
13	Bahreyn	0.7363
14	Yeni Zellanda	0.7311
15	Almanya	0.7309
16	Belçika	0.7225
17	Japonya	0.7152
18	İsviçre	0.7136
19	Finlandiya	0.6967
20	Estonya	0.6965

Tablo 3.2. 2010 Yılında Birleşmiş Milletler E-Devlet Endekslerine Göre ilk 20 Ülke
Kaynak: Birleşmiş Milletler 2010 e-Devlet Konulu Raporundan alınıp Türkçeleştirilmiştir.(s.60)

Tablo 3.2’ e bakıldığında ilk sırada Kore Cumhuriyeti yer almaktadır. 2000’lerin başında e-devlet konusunda hızlı bir çıkış yapan Singapur ise 11. Sırada yer alırken ilk 20 ülkeyi bulunduğu kıtalar üzerinden inceleyecek olursak ağırlık olarak gelişmiş ve sanayileşmiş Avrupa ülkelerini görmekteyiz, bunları hemen Asya ülkeleri ve Okyanusya ülkeleri takip etmektedir. İlk 20’ e girmeyi başaran tek Afrika kıtası ülkesi ise Bahreyn’dir. Sıralamada ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerinin olması tesadüfi bir durum değildir. Avrupa Komisyonu Aralık 1999’a, e-Avrupa girişimini, Avrupa’yı dünyadaki en dinamik ve rekabet gücü en yüksek Pazar haline getirmek amacıyla yönelik olarak, üye ülkelerde İnternet alanında Yeni Ekonomi için gerekli altyapıyı kurmak üzere başlatılmıştır (Yıldırım ve diğ.,2006: 150). Avrupa Birliği (AB) sadece bu proje ile yetinmemiş birde e-Avrupa+ projesini devreye sokmuştur. Eğitimden sağlığa, akıllı

ulaşımdan elektronik ticarete, özürliülerin internet kullanabilirliğinden yüksek teknolojide KOBİ'lere kadar geniş bir yelpazeye sahip olan e-Avrupa+ Girişimine Türkiye, en son başvuran ülke konumundadır (Yıldırım ve diğ.,2006: 150).

SIRA	ÜLKE	e-DEVLET GELİŞİMİŞLİK ENDEKSİ
1	Kore	0.9283
2	Hollanda	0.9125
3	Birleşik Krallık	0.8960
4	Danimarka	0.8889
5	ABD	0.8687
6	Fransa	0.8635
7	İsveç	0.8599
8	Norveç	0.8593
9	Finlandiya	0.8505
10	Singapur	0.8474
11	Kanada	0.8430
12	Avustralya	0.8390
13	Yeni Zelanda	0.8381
14	Lihtenştayn	0.8264
15	İsviçre	0.8134
16	İsrail	0.8100
17	Almanya	0.8079
18	Japonya	0.8019
19	Lüksemburg	0.8014
20	Estonya	0.7987

Tablo 3.3. 2012 Yılında Birleşmiş Milletler E-Devlet Endekslerine Göre ilk 20 Ülke
Kaynak: Birleşmiş Milletler 2012 e-Devlet Konulu Raporundan Alınıp Türkçeleştirilmiştir.(s.11)

Sayfa 21'deki tablo 3.3'e bakıldığında 2012 yılında da e-Devlet Gelişmişlik Endeksi sıralamasında, ilk sırada Kore Cumhuriyetinin Olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra ilk 10 ülkeye bakıldığında ağırlıklı olarak Avrupa kıtasındaki ülkelerin sıralamada olduğu bir diğer detaydır.

2014 SIRALAMASI	ÜLKE	KITA	2014 EDGE PUANI	2012 SIRALAMASI
1	Kore	Asya	0.9462	1
2	Avustralya	Okyanusya	0.9103	12
3	Singapur	Asya	0.9076	10
4	Fransa	Avrupa	0.8938	6
5	Hollanda	Avrupa	0.8897	2
6	Japonya	Asya	0.8874	18
7	ABD	Amerika	0.8748	5
8	Birleşik Krallık	Avrupa	0.8695	3
9	Yeni Zelanda	Okyanusya	0.8644	13
10	Finlandiya	Avrupa	0.8449	9
11	Kanada	Amerika	0.8418	11
12	İspanya	Avrupa	0.8410	23
13	Norveç	Avrupa	0.8357	8
14	İsveç	Avrupa	0.8225	7
15	Estonya	Avrupa	0.8180	20
16	Danimarka	Avrupa	0.8162	4
17	İsrail	Asya	0.8162	16
18	Bahreyn	Asya	0.8089	36
19	İzlanda	Avrupa	0.7970	22
20	Avusturya	Avrupa	0.7912	21
21	Almanya	Avrupa	0.7864	17
22	İrlanda	Avrupa	0.7810	34
23	İtalya	Avrupa	0.7593	32
24	Lüksemburg	Avrupa	0.7591	19
25	Belçika	Avrupa	0.7564	24

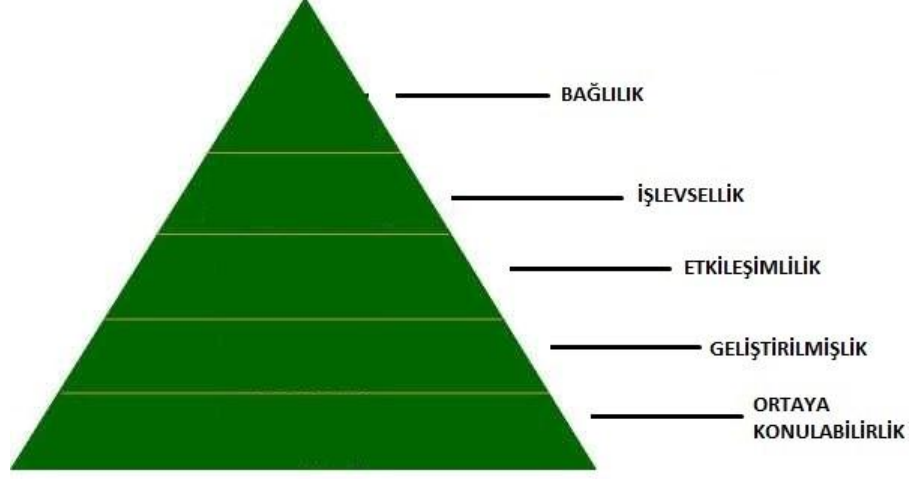
Tablo 3.4 2014 Yılında Birleşmiş Milletler E-Devlet Endekslerine Göre ilk 25 ülke ve 2012'deki Sıralamaları

Kaynak: Birleşmiş Milletler 2014 e-Devlet Konulu Raporundan derlenip çizilmiştir

Tablo 3.4'e bakıldığında 2014 yılında da e-Devlet Gelişim Endeksi (EDGE) sıralamasında 2012 yılındaki gibi en yüksek Endeks oranına sahip Kore Cumhuriyetidir. Kore Cumhuriyetini özellikle Avrupa kıtasındaki gibi ortak strateji belirlemiş ülkeleri bile geride bırakarak nasıl ilk sırada yer almaktadır? Bunun birden fazla cevabı vardır. Özellikle telekomünikasyon konusunda Kore ve Japonya'nın diğer ülkelere göre çok daha ileri olduğunu söyleyebiliriz. Günümüzde erişim altyapılarında özellikle Japonya, Güney Kore gibi uzak Asya ülkelerinin önderliğinde fiber optik kablolu erişim sistemine dönüşüm yapılırken özellikle AB ülkelerinden bazıları başta olmak üzere diğer gelişmekte olan ülkelere de bakır kablolu sistemler de çalışmaya devam edildiği görülüyor (www.bitdunyasi.com.tr çevrimiçi 16.11.2014). Beşeri Sermaye Endeksine göre bakıldığında Kore yaklaşık 50 milyona yakın bir nüfusa sahiptir. Nüfusun %92 si okuryazardır. 6-12 yaş arası Kore'de ücretsiz ve zorunludur (<http://www.pasiad.org> çevrimiçi 16.11.2014). Online Servis Endeksi açısından da en yukarıda olan ülkede her türlü vatandaşlık işlemlerini İnternette yapmak mümkündür. Özellikle, Birleşmiş Milletlerin 2014 yılı değerlendirmesinde Kamu verilerin açık olmasını baskıladığından dolayı, 'Açıklık·Paylaşım·İletişim·İşbirliği'ni temel değeri olarak görüp yürütülecek olan 'Hükümet 3.0' politikasının kabul görmüş olarak gözüküyor (<http://www.ktoturkey.com> çevrimiçi. 17.11.2014).

3.2.1. Online Servis Endeksi

İnternet sayfa ölçüm endeksi (web ölçüm endeksi) üye devletlerin çevrimiçi varlığının ilerlemesini ölçen 5 basamak modeli üzerine kurulmuştur. Her basamak ilerlemesi ülkenin sıralamasının yukarıya çıktığının göstergesidir. Web ölçüm gözlemi sağlanan elektronik imkân ve hizmetlerin varlık veya yokluğunun tespit edildiği ikili gözlem anketi üzerine kurulmuştur. Gözlem seçilen aynı sayıdaki ve benzer web siteleri incelenerek her bir ülkenin tutarlılığı dikkate alınarak yapılır. İnsani gelişim kavramı vatandaşın devletten aldığı temel hizmetler dikkate alınarak sağlık, eğitim, sosyal refah, finans ve çalışma bakanlıkları veya birimlerine ait her bir site temel soru kümeleri ile değerlendirilir (Bölükbaş, 2009: 102). 5 Basamaktan oluşan bu endekste ülkeler veri madenciliği, veri yönetimi, güvenlik, altyapı gibi kriterlerden geçerek en yukarıdaki basamağa ulaşmaya çalışırlar.

Şekil 3.2. Birleşmiş Milletler e-Devlet Web Ölçüm Endeksi.

Kaynak: Birleşmiş Milletler 2008 e-Devlet Konulu Raporundan Türkçeleştirilmiştir.(sf.15)

Şekil 3.2'de Birleşmiş Milletler web ölçüm endeksinin basamakları öncelik sırasına göre aşağıdan yukarı doğru piramit oluşturacak bir şekilde sıralanmışlardır.

3.2.2. Telekomünikasyon Altyapı Endeksi

Telekomünikasyon altyapı endeksi ülkelerin teknik donanım ve teknik altyapıya ilişkin durumunun değerlendirilmesi ile oluşturulmuş endekstir. Endeksin 5 tane değişkeni vardır. Bunlar şu şekildedir;

1. İnternet kullanıcı sayıları /100 (her 100 kişiye düşen internet kullanıcı sayıları)
2. Bilgisayarlar /100 (her yüz kişiye düşen bilgisayar sayıları)
3. Ana telefon bağlantıları /100 (her yüz kişiye düşen telefon hatları)
4. Cep telefonları (her 100 kişiye düşen cep telefonu sayıları)
5. Yüksek hızlı internet (Broad Banding) (her yüz kişiye düşen yüksek hızlı internet) (Bölükbaş, 2009: 104).

3.2.3. Beşeri Sermaye Endeksi

Birleşmiş Milletlerin gelişim raporunda sunulan bu endeks, ülkedeki insan ömrü, kentlerden ve kırsal alanda yaşayan insan oranı, okuryazar sayısı, okula giden öğrenci oranı, Gayri Safi Milli Hâsıla (GSMH) sı gibi değişkenleri göz önüne alır. Burada Birleşmiş Milletlerin (BM) dikkat ettiği kriter en temel konu insana ve insan yaşamına dair gelişmişlik, ilerlemişlik düzeyidir.

3.3. Amerika Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları

Araştırmanın bu kısmında öncelikli olarak Birleşmiş Milletlerin 2008, 2010, 2012 ve 2014 yıllarında yayınladığı e-devlet raporunda üst sıralarda yer almış ve halen üst sıralarda yer almakta olan ülkeler ve bu ülkelerdeki e-devlet yönetim, uygulama ve politikalarından örnekler sunularak çalışmanın bu kısmı tamamlanacaktır. Bu kısımda amaç e-devlet endekslerinde üst sıralarda yer alan ülkelerin ne gibi strateji ve politikalar izlediğini saptamaktır.

3.3.1. Amerika Birleşik Devletleri

A.B.D. teknoloji ile ilgi her alanda olduğu gibi bilgi teknolojileri ve yönetim alanlarında da önde olan bir ülkelerden birisidir. 1993'te başlatılan ve tüm kamu hizmetlerinin tek duraklı olarak çevrim içi sunulması hedefini güden "Access America" e-devlet programı kapsamında 2003 yılına kadar, bağımsız olarak verilen kamu hizmetlerinin bir portal bünyesinde bütünleştirilmesi amaçlanmıştır (Oduncu, 2009: 43). Program kapsamında "firstgov" adlı bir internet portalı tasarlanmış ve 2001 yılında hizmete girmiştir. (Uçkan, 2003: 75).

"Access America" programının kapsamı şu maddelerde özetlenebilir:

- Bireylere Hizmet: yurttaşlar için tek duraklı ve kolay erişilebilir, yüksek kalitede hükümet hizmetlerini yaygınlaştırmak.
- İş dünyasına hizmet: internet protokollerini kullanarak ve gereksiz bollukta form, bildirim vb. zorunluluklarına uygun bir biçimde birleştirilip azaltarak iş dünyası üzerindeki aşırı yükü hafifletmek.

- Federal ve eyaletler arası işler: eyaletler ve farklı federal kamu yönetim birimleri için, bildirim gerekleri konusunda uyum sağlamak, başta ödenekler olmak üzere performans ölçümü ve sonuçları iyileştirmek,
- Hükümet içi etkililik ve verimlilik: stok yönetimi, finansal yönetim ve bilgi yönetimi gibi alanlarda e-işin en iyi uygulamalarını kullanarak, federal kamu yönetiminin performansını iyileştirmek ve maliyetini azaltmak (Uçkan, 2003: 75-76).

Şekil 3.3. Amerika Birleşik Devletleri e-Devlet Portalının Giriş Ekranı
Kaynak: <http://www.usa.gov/> (çevrimiçi 10.11.2014)

2001 yılında Senatoya sunulan ve 15 Kasım 2002 tarihinde Başkan George W.Bush tarafından imzalanarak yürürlüğe giren “e-Devlet Yasası” bilişim ve iletişim teknolojilerinin daha etkin kullanımıyla federal hükümetin yurttaşlarla ilişkisine daha

çok etkileşim getirmeyi amaçlamıştır. Yasa kapsamında Beyaz Sarayın Yönetim ve Bütçe Ofisi bünyesinde bir e-devlet ofisi kurulması ön görülmüştür. Başkan Bush üç yıl içinde devletin “vatandaş odaklı” bir hale getirmeye planın bir parçası olarak e-devlet fonu kurulması için 100 milyon dolar harcamayı taahhüt etmiştir (Oduncu, 2009: 43-44).

Federal düzeyin yanı sıra eyaletler bazında da pek çok çevrim içi hizmet verilmektedir. Örneğin California eyalet portalı trafik vergisi, lisans yenileme gibi pek çok hizmetin sunulduğu kişiselleştirilebilir bir portaldır. Indiana eyaleti kamusal bilgilere abonelik ücreti karşılığında erişim sağlamaktadır. Minnesota eyaletinde bilgi teknolojileri aracılığıyla “daha etkili ve hesap verilebilir” bir eyalet yönetimini tesis etmek amacıyla “Mükemmellik Girişimini Sürdürmek” adlı bir proje başlatılmıştır. Illinois eyaletinde e-devlet uygulamalarının diğer eyaletlerle bilgi alışverişini kolaylaştırdığı, vatandaşların seçilmiş ve atanmış bürokratlarla olan iletişimini artırdığı tespit edilmiştir. e-Devlet uygulamalarını başarılı kılan diğer husus, kayıtların elektronik yollarla tutulmasını mümkün kılan e-imza yasası olarak bilinen Küresel ve Ulusal Ticarete Elektronik imza Kanunudur (Oduncu, 2009: 44).

Amerika Birleşik Devletleri başta eyalet düzeyinde gerekli tüm yatırımları yaparak geleceğin kamu anlayışı olan e-devlet sistemine kendisini olabildiğince hızlı hazırlamakta iken daha sonra bunu ulusallaştırıp tek elde toplamış bunu da periyodik planlar ve stratejiler izleyerek yapmıştır. Birleşmiş Milletler 2014 e-devlet raporunda 0.8748 endeks puanı ile 7. sırada yaralan ülke, tüm elektronik dönüşüm çalışmalarını çıkardıkları kanunlar ile destekleyerek ortaya daha vatandaş odaklı bir elektronik devlet anlayışı çıkmıştır. (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014)

3.3.2. Kanada

Eski bir İngiliz ve Fransız sömürgesi olan Kanada, Amerika kıtasının en kuzeyinde yer alan ülkedir. Yüz ölçümü bakımından Dünyanın en büyük ikinci ülkesi olan Kanada, Bilgi İletişim teknolojilerinde de komşusu Amerika Birleşik Devletleri gibi üst sıralarda yer alan bir ülkedir. İngilizce ve Fransızcanın resmi dil olarak kullanıldığı ülkede bilgi teknolojilerinin kullanım alanları da oldukça geniş ve yaygındır. Yetişkin nüfusun %67’sinden fazlası internet kullanmakta ve haftada ortalama 9 saat internete bağlanmaktadır (Uçkan, 2003: 78).

Kanada hükümeti, "çevrim içi devlet" (*government online*) adını verdiği ulusal strateji kapsamında, 80'lerin sonunda, kapsamlı bir "Topluluk Erişim Programı"nı (*Community Access Programme*) uygulamaya koymuş ve 1999'da, "SchoolNet" ve "LibraryNef" projeleriyle tüm kamu kütüphane ve okullarını internet erişimine açan ilk ülke olma sıfatını kazanmıştır. Aynı program kapsamında, 8800 kamusal erişim noktası kentlerde, kırsal bölgelerde ve Kanada'nın coğrafi yapısı gereği kolay erişilmeyen en uzak bölgelerinde hizmete sokulmuştur (Uçkan, 2003: 78). Kanada 80'yi yıllarda başlattığı bu öngörülü strateji sayesinde elektronik dönüşümünü büyük ölçüde tamamlamış bir ülkedir.

Government of Canada / Gouvernement du Canada

Search Canada.ca

Jobs Immigration Travel Business Benefits Health Taxes More services

November is Financial Literacy Month #FLM2014—get involved!

Item 1 of 4 Play

Most requested services and information

Get quick, easy access to the Government of Canada's most requested services and information.

Find a Job Find public and private sector job opportunities and hiring programs, apply or extend a work permit, get a Social Insurance Number, a criminal record check or a security clearance.	Employment Insurance Information about Employment Insurance (EI) temporary benefits for workers, sickness, fishing and family-related benefits as well as how to apply online and submit a report.	My Account for individuals - Canada Revenue Agency Information on how the service works, how to register for it, and what you can do online.
---	--	--

Şekil 3.4. Kanada'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekran
Kaynak: <http://www.canada.ca/en/> (çevrimiçi 02.11.2014)

Kanada’da 2014 yılında yayımlanan Birleşmiş Milletler e-Devlet raporunda 0.8418 e-devlet endeks puanı ile 2012 yılındaki rapordaki yerini koruyarak 11. sırada yer almıştır. (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2012 ve 2014)

3.4. Asya Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları

Dünyanın en büyük kıtası olan Asya kıtasında birbirinden farklı birçok ülke ve bu ülkelerde yaşayan birçok etnik grup ve bu etnik gruplarında konuştuğu birçok dil bulunmaktadır. Bu kadar çeşitliliğin bir arada olduğu bir kıtadaki ülkelerde şüphesiz kamu hizmetleri sunmak, vatandaş-devlet ilişkisi yaratmak oldukça zordur. Bu kadar farklı ve çok kültüre ev sahipliği yapan Asya’da e-devlet uygulama ve çalışmaları, çalışmanın bu kısmındaki konumuzu oluşturmaktadır.

3.4.1. Kore Cumhuriyeti

Bir Doğu Asya Ülkesi olan Kore Cumhuriyeti, Kore yarım adasının güneyinde yer alan bir ülkedir. Kore, Dünyada Bilgi Teknolojilerine en çok yatırımı yapan ülke konumundadır. Kore’de e-devlet çalışmaları ilk olarak 1960 yıllarda ekonomi alanında istatistikî çalışmalarla birlikte başlamıştır. Daha sonra Kore Bilim ve Teknoloji bakanlığının bünyesinde bilgisayarlı organizasyon komitesi kurulmuştur 1980’li yıllara gelindiğinde ise ulusal bilgisayar ağı projesi başlamış, böylece Kore’de ulusal bir ağ altyapısı oluşturulmuştur. 1990’lı yılların başlarında ise e-Devlet projesi Kore’de hayata geçirilmiştir (<http://en.wikipedia.org/> çevrimiçi 02.11.2014). 2000’li yılların başından itibaren ise e-dönüşüm Kore’de tamamen tamamlanmış, tüm kamu kurum kuruluşlar, vatandaşlık, özlük işleri elektronik ortam yapılabilir bir hale gelmiştir. Bu çalışmaların neticesinde Kore Birleşmiş Milletler 2014 e-devlet raporunda, 0.9462 puan ile ilk sırada yer almıştır (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

Kore e-devlet anlamında dünyadaki birçok ülkeye model ülke olmuştur. Kore sadece bunla kalmamış, Samsung, Lg, Mazda, Honda, Hyundai, Kia gibi alanında öncü markaları dünyaya kazandırmış, bilgi, iletişim ve diğer birçok alanda dünyada öncü ve geliştirici bir ülke olmuştur. Kore’nin en büyük yatırım alanı insan sermayesi üzerinedir. Dünyada her şeyin merkezinde olduğu gibi teknolojinin de merkezinde yine insan unsuru yatmaktadır. Bu alanda Kore, bilgi teknolojileri alanında kendisini yetiştirmiş

bireyleri gerek üniversitelerin bünyelerindeki kurs ve eğitimler, gerekse meslek edindirme kurslarındaki eğitimlerle bu alanlara kazandırmış ve kazandırmaya büyük bir hızla devam etmektedir.

Şekil 3.5. Kore'nin e-Devlet Portalının Giriş Ekranı
 Kaynak: <http://korea.go.kr/main.do> (çevrimiçi 20.11.2014)

3.4.2. Japonya

Japon hükümeti 21 Ocak 2001 yılında e-Japonya planını kamuoyuna açıklamış ve giriş bölümünde vizyonunun tanımını yapmıştır. Buna göre, Japonya, herkesin Bilişim – İletişim Teknolojilerinden etkin bir biçimde yararlandığı ve bu teknolojilerin yararlarının toplumun tüm kesimleri tarafından paylaşıldığı gelişen bilgi toplumunu yaratabilmek için devrimci ve bunun yanı sıra gerçekçi eylemleri bir an önce hayata geçirmelidir. Hükümet, beş yıl içinde Japonya'yı dünyanın en gelişmiş bilişim teknolojileri ülkesi haline getireceğini açıklamaktadır (Batır, 2010: 30).

変更のお知らせ

2014年9月30日	公文書を取得できない方へ(必ずお読みください)
2014年9月30日	「ファイルから読み込」時にエラーとなる方へ(必ずお読みください)
2014年9月29日	サイトリニューアルに伴うキャッシュ削除のお願い

行政機関等ホームページ検索 検索 powered by Yahoo! JAPAN

調べる

申請・手続をする

意見・要望を提出する

問合せをする

ご利用ガイド

e-Gov電子申請システムをより簡単にご利用いただけるよう、パソコンのセットアップ情報などをわかりやすくまとめています。

電子申請システムご利用ガイドへ >

検索 電子申請システム 行政手続案内検索 パブリックコメント ご利用ガイド

お知らせ

- 2014年10月31日 e-Gov マンテナンスのお知らせ
- 2014年10月27日 e-Gov e-Gov電子申請システムにおける外部連携API説明会の開催について(参加者募集)
- 2014年10月27日 e-Gov 外部連携APIに係る仕様等を公開しました。
- 2014年10月23日 e-Gov 電子政府利用促進週間のお知らせ
- 2014年9月30日 e-Gov 公文書を取得できない方へ(必ずお読みください)
- 2014年9月30日 e-Gov 「ファイルから読み込」時にエラーとなる方へ(必ずお読みください)
- 2014年9月29日 e-Gov 電子政府の統合窓口(e-Gov)のリニューアルのお知らせ
- 2014年9月29日 e-Gov 情報読み取りサイトへの登録のお願い(再掲)
- 2014年9月29日 e-Gov サーバ証明書の変更のお知らせ
- 2014年9月29日 e-Gov サイトリニューアルに伴うキャッシュ削除のお願い

お知らせの一覧 >

関連リンク

Twitter @eGovJapan

English

府省や行政に関する情報

府省や行政に関する情報案内サイトへご案内します。

府省別行政情報案内

- 各府省・独立行政法人等
- 組織・制度の概要案内
- 子供向けページ集
- 各府省の動画サイト
- 個別行政分野データベース

もっと見る >

カテゴリ別行政情報案内

電子政府の推進について

電子政府の取組などをご案内します。

Şekil 3.6. Japonya'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı

Kaynak: <http://www.e-gov.go.jp/index.html> (çevrimiçi 20.11.2014)

Japonya e-devleti hayata geçirmek için belirlediği öncelikleri, plana şu şekilde yansıtmıştır:

Geniş anlamda bir birlik sağlanarak iş dünyasının ve yurttaşların büyük bir bölümü e-devlet uygulamalarından yararlanır hale gelmelidir. 2003 Mali yılı sonunda Japonya’da tüm idari işlerde kâğıt tabanlı işlemin ortadan kaldırılması hedeflenmektedir.

Tüm bu hedefler doğrultusunda yapılacak işler de şu şekilde sıralanmaktadır:

- Kamu yönetiminin merkezi ve yerel düzeyde web tabanlı olmasının sağlanması,
- İnternet aracılığıyla kamusal bilgilerin yayınlanması ve kullanımının desteklenmesi,
- Yerel yönetimlerin e-dönüşümü gerçekleştirebilmeleri için desteklenmesi. (Uçkan, 2003: 91).

Japonya'nın belirlediği tüm bu stratejiler sonucunda, Japonya 2014 Birleşmiş Milletler e-devlet raporunda 0.8874 endeks puanı almıştır. Yine aynı raporun 2012 yılı çalışmasında 18. olduğu sıradan 6.sıraya kadar yükselmiştir (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

3.4.3. Singapur

Singapur Güney Doğu Asya’da yer alan bir ada devletidir. Singapur 1980’li yıllardan başlayarak e-dönüşüm ve e-devlet kapsamında toplumunda içinde bulunduğu bir dizi eğitim ve altyapı çalışmalarında bulunmuştur. Singapur, e-devlet uygulamaları konusunda dünya genelinde önde gelen ülkelerden biridir. Bunun temel nedenleri; bilişim teknolojilerinin kullanımının çok yaygın olması, nüfusunun az olması, gelir düzeyinin ve eğitim oranının yüksek olması ve buna bağlı olarak da kamu idaresinin sorunlara daha kolay çözüm üretilebilmesidir. Singapur’un e-devlet çalışmaları Kamu Hizmeti Bilgisayarlaştırma Programıyla (CSCP) 1980’lerin başlarında başlamıştı. Ardından 1990’ların sonunda Bilgi Teknolojileri ve Telekomünikasyon kavramları

arasındaki yakınlaşma, kamu hizmetlerinde değişimini gerekli kıldı ve ilk e-devlet eylem planı 2000’de uygulamaya kondu. Bu plan kamu hizmetlerinin sunumunda müşteri merkezli bir yaklaşım benimsenerek e-devlet planı II’nin de temelini oluşturdu (Şişman, 2006: 44) Singapur’da bir diğer dikkat çeken e-devlet hizmeti ise e-devlet portalıdır. Singapur’un elektronik yurttaş portalinde, yurttaşlar tek bir internet sitesinden bütün kamu hizmetlerine ulaşabilirler. Bu siteye ayda ortalama yüz bin giriş olmaktadır. Yurttaşlar bu site içinde renkli kamu binalarıyla çevrili sokaklarda işlerini halledebilir, bilgi sağlayabilir ve rahatlıkla sanal gezinti yapabilirler. Sitede ayrıca adreslerini değiştirebilir, adres değişikliğini bütün kamu kurumlarına gönderebilir, Adalet Bakanlığı’na patent için başvurabilir, Çalışma Bakanlığı’na işçi ihtiyacı ile ilgili bilgi verebilirler. Tek bir on-line form doldurarak ihracat ve ithalat belgesi alabilirler (Eren, Durna, 2005: 161). Singapur’daki bu e-devlet ve e-vatandaş portalı ülkemizde hâlihazırda kullanmış olduğumuz e-devlet portalı olan www.turkiye.gov.tr adresindeki portalı bir hayli anımsatmaktadır. www.turkiye.gov.tr üzerindeki bu portaldan Singapur’daki gibi benzer işlemler yapılabilmektedir. Ülkemizdeki bu portal ve hizmetlere çalışmanın bir sonraki kısmında ayrıntılı olarak değinileceği için çalışmanın bu kısmına Singapur ile devam edilecektir.

Singapur e-devlet portalı olan “e-citizen” ana sayfası yaşam olaylarına göre düzenlenmiştir. Yurttaşın hayatı boyunca karşılaşacağı işlemleri ve devletin sunduğu hizmetlere ulaşılabilir. Singapur e-devlet portalında:

- Eğitim
- Askerlik
- Yerleşim, ev sahibi olma ya da ev kiralama,
- Taşıma-seyahat hizmetleri,
- İş, iş kurma, marka, patent başvurusu, teknolojik destek
- Sağlık, sağlık sigortası sistemi,
- Yasalar ve cezalar,
- İstihdam,

Gibi konulara direk ulaşılabilir (Şişman, 2006: 44).

Şekil 3.7. Singapur'un e-Devlet Portalının Giriş Ekranı

Kaynak: <http://www.egov.gov.sg/> (çevrimiçi 21.11.2014)

Singapur e-devlet yönetim sistemi kapsamında 1980'li yıllardan beri belirlediği politika ve stratejiler sayesinde e-dönüşümünü tamamlamış devletler arasında sayılabilir. Birleşmiş Milletlerin yayınladığı e-devlet gelişim raporlarında ise her zaman üst

sıralarda yer alan Singapur'un, 2014 yılındaki Birleşmiş Milletler e-devlet raporundaki sıralaması 0,9076 endeks puanı ile 3. lüktür. (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014)

3.5. Avrupa Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları

Avrupa kıtası içinde bulunduğumuz yüzyılda şüphesiz her anlamada gelişim ve teknolojinin yoğun olarak yaşanılıp, hissedildiği ülkeleri en yoğun olduğu kıtadır. e-Devlet alanında da verilen hizmet ve sunumlar yine Avrupa kıtasında yoğun olarak hissedilmektedir. 2014 Birleşmiş Milletler e-devlet raporuna baktığımız zaman ilk 25 sırayı oluşturan ülkelerin ağırlıklı olarak Avrupa ülkeleri olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni bir sonraki maddede detaylandıracağımız e-Avrupa projesidir.

3.5.1. e-Avrupa

AB üye ülkeleri tarafından Aralık 1999'da başlatılan e-Avrupa girişimi, Avrupa'yı dünyadaki en dinamik ve rekabet gücü yüksek pazar haline getirme amacına yönelik olarak, özellikle İnternet alanında yeni ekonomi için gerekli altyapıyı kurmayı hedeflemektedir. Girişim, bu hedefe yönelik üç temel amaç belirlemiştir : (Şişman, 2006: 38).

- Daha ucuz, daha hızlı, daha güvenli İnternet
 - 1) Daha ucuz ve daha hızlı İnternet erişimi
 - 2) Araştırmacılar ve öğrenciler için daha hızlı İnternet
 - 3) Güvenli ağlar ve akıllı kartlar

- İnsan kaynağına yatırım
 - 1) Avrupa gençliğinin sayısal çağına hazırlanması
 - 2) Bilgi tabanlı ekonomide iş gücü
 - 3) Bilgi tabanlı ekonomiye herkesin katılımı

- İnternet kullanımının teşvik edilmesi
 - 1) E-Ticaretin hızlandırılması
 - 2) Elektronik devlet: Kamu hizmetlerine elektronik erişim
 - 3) Çevrimiçi sağlık

- 4) Küresel ağlar için Avrupa sayısal içeriği
- 5) Akıllı ulaşım sistemleri (Akçam, 2006: 5)

Bu eylem planının amacı, Lizbon'da belirlenen hedeflere ulaşılmasını sağlamak için gerekli eylemleri tanımlamaktır. Plan, e-Avrupa Girişiminde tanımlanan 10 temel amacın, Lizbon Kararları ile Avrupa Parlamentosu ve üye ülkelerden gelen görüşler ışığında revize edilmesiyle ortaya çıkmıştır (Akçam, 2006: 5).

Kıta Avrupa'sı ülkeleri her alanda olduğu gibi e-devletleşme alanında da birlikte strateji belirleyip hareket etmişler, bununda neticelerinizde kısa sürede almışlardır. Kıta Avrupa'sı ülkelerine bakıldığı zaman, Başta Birleşmiş Milletlerin e-devlet raporu olmak üzere bu alanda yapılmış birçok araştırma ve raporda üst sıralarda yer aldıkları görülmektedir. Ayrıca belirtmek gereken bir diğer husus ise kıta Avrupa ülkelerini e-dönüşüm konusunda örnek alan Doğu bloğu ülkeleri olan Bulgaristan, Romanya, Polonya, Macaristan gibi ülkelerde son yıllarda bu alanda yapılmış tüm çalışmalarda üst sıralarda yer aldığıdır.

3.5.2. İngiltere

e-Devlet ve e-dönüşüm gibi kamu yönetim alanındaki gerekli ve köklü değişiklikler kıta Avrupası ülkeleri gibi Birleşik Krallık ülkelerinde de yaşanmıştır. Özellikle İngiltere gibi köklü ve muhafazakâr bir devlet yapısına sahip bir ülke, bu dönüşümde diğer Birleşik Krallık ülkeline nazaran daha aktif ve merkeziyetçi bir rol üstlenmiştir.

E-devlet alanındaki çalışmalar, 1999 yılının Eylül ayında, Performans ve İnovasyon Birimi'nin (Performance and Innovation Unit) raporunda belirtilen öneriler dikkate alınarak hükümet bünyesinde konumlanan Elektronik Temsilcilik Dairesinin (Office of e-Envoy – OeE) kurulmasıyla dinamik bir ivme kazanmıştır. Bu dairenin kurulmasından önce yürütülen bağımsız çalışmalar bundan böyle belli koordinasyon içinde işletilmeye, ulusal ve yerel ölçekte de yeni projeler üretilmeye başlanmıştır (Dönmez, 2007: 41). Bu kapsamda çeşitli araştırma, geliştirme çalışmaları yapılmış diğer ülkelere farklı olarak birden fazla web portalı ile İngiltere e-devlet hizmet sunumuna başlamıştır.

İngiltere devlet işlemlerinin tamamını 2005'e kadar elektronik ortama taşımayı ve 60 milyon yurttaşla 3 milyon işyeri için 200 merkezi ve 482 yerel devlet kuruluşunu tek bir portal üzerinden birleştirmeyi hedeflemiştir. www.e-envoy.gov.uk internet ana giriş kapısından hizmet veren İngiltere hükümeti aynı hizmeti http://cabinetoffice.gov.uk/e-government sayfasından vermektedir. Yurttaş hizmetlerinin sunulduğu site ise www.direct.gov.uk'dır (Şişman, 2006: 46-47).

GOV.UK

Welcome to GOV.UK

The best place to find government services and information
Simpler, clearer, faster

Search GOV.UK

Popular on GOV.UK

- [Universal Jobmatch job search](#)
- [Renew vehicle tax \(tax disc\)](#)
- [Log in to student finance](#)
- [Book your theory test](#)
- [Employment and Support Allowance](#)

Services and information

This website replaces **Directgov** **business** **UK**

- Benefits**
Includes tax credits, eligibility and appeals
- Births, deaths, marriages and care**
Parenting, civil partnerships, divorce and Lasting Power of Attorney
- Business and self-employed**
Tools and guidance for businesses
- Citizenship and living in the UK**
Voting, community participation, life in the UK, international projects
- Crime, justice and the law**
Legal processes, courts and the police
- Disabled people**
Includes carers, your rights, benefits and the Equality Act
- Driving and transport**
Includes vehicle tax, MOT and driving licences
- Education and learning**
Includes student loans and admissions
- Employing people**
Includes pay, contracts and hiring
- Environment and countryside**
Includes flooding, recycling and wildlife
- Housing and local services**
Owning or renting and council services
- Money and tax**
Includes debt and Self Assessment
- Passports, travel and living abroad**
Includes renewing passports and travel advice by country
- Visas and immigration**
Visas, asylum and sponsorship
- Working, jobs and pensions**
Includes holidays and finding a job

24
Ministerial departments

331
Other agencies and public bodies

The websites of all [government departments](#) and many other agencies and public bodies are being merged into GOV.UK.

Here you can see all [policies](#), [announcements](#), [publications](#), [statistics](#) and [consultations](#).

From 1st October 2014, you'll still need to tax your vehicle but you won't get a tax disc.

Using a smartphone to access GOV.UK services.

Using a tablet to access GOV.UK services.

Şekil 3.8. İngiltere'nin e-Devlet Portalının Giriş Ekranı
Kaynak: https://www.gov.uk/ (çevrimiçi 20.11.2014)

İngiltere'de e-devlet ve e-dönüşüm işlemlerinde kendisi gibi gelişmiş ve sanayileşmiş kıta Avrupa ülkeleri gibi başarılı olmuştur. Bu çalışmaların birer sonucu olarak, Birleşmiş Milletler e-devlet gelişmişlik sıralamasında 2012 yılında 0.8960 endeks puanı ile 3. 2014 yılı raporunda ise 0.8695 endeks puanı ile bu raporda 8. sırada yer almıştır. (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2012-2014)

3.5.3. Fransa

Bir orta Avrupa olan Fransa e-devlet ve e-dönüşüm çalışmalarına 1990'ların sonlarına doğru başlamıştır. Ülkedeki e-devlet ve e-koordinasyon çalışmaları için 1 milyar dolar kaynak ayrılmıştır. İlgili kurumların çalışması ile merkez ve yerel yönetimler bünyesinde internet uygulamalarının sayısı hızla artmıştır. Bu servislerin çalışması ile beraber yurttaşlara ve iş dünyasına doğru büyük bir bilgi akışı başlamıştır. Beş aylık bir zaman zarfında internet sitelerinin sayısı 1600'den 2600'e ulaşmıştır (Sarıtaş, 2010: 91).

Fransa başta yoğun olarak eleştirilen, tek taraflı bir e-devlet hizmeti sunan, karşılıklı işleme izin vermeyen ve vatandaşların sadece sunulan web portalından kurum ilgi ilgili bilgi alabildiği bir sisteme sahipti. Geri bildirimleri dikkate alarak, iyi tahlil eden işleyişi bu alanda değiştiren hükümet, Fransa'da tam işleyen ve vatandaşların tüm vatandaşlık işlemlerini kolayca yapabildiği ve Fransızca dışında İngilizce, Almanca, İspanyolca gibi dil desteği de sunulan "www.service-public.fr" portalını kurmuştur.

Fransa özellikle son yıllarda e-devlet ve e-dönüşüm sistemine yaptığı yatırımların karşılığını almaya başlamış, bir çok elektronik devlet portalına'da emsal teşkil edebilecek şekilde web portalında birden çok dile de destek vermiştir. Fransa'nın genel yapısı itibariyle başta insan haklarına saygılı, demokratik, hukukun üstünlüğünü benimsemiş devlet yapısı, elektronik devlet portalında'da aynı şekilde kendisini göstermiştir. Bütün bunların bir sonucu olarak, Fransız vatandaşları hızlı ve son derece etkileşimli bir şekilde e-devlet portallarını kullanmaya başlamış, bu dönüşüm ve yönetim kavramı için gelişmiş bir ülkeye göre son derece geç sayılabilecek bir zaman dilimi olan 1990'ların sonlarına doğru girişilen e-dönüşüm ve e-devlet furyasından karlı ve başarılı bir şekilde çıkmayı başarmışlardır.

DE | EN | ES | FR

Poser une question
Courriel

Accéder à mon compte
mon.service-public.fr

Service-Public.fr
Le site officiel de l'administration française

Particuliers Professionnels Associations

Services en ligne et formulaires Annuaire de l'administration

Rechercher

Argent Etranger - Europe Famille Formation - Travail Justice Logement Loisirs Papiers - Citoyenneté Social - Santé Transports

Vos droits et démarches

Comment faire si...

Je déménage

J'attends un enfant

Je cherche un emploi

Je m'installe en couple

Je dois faire face au décès d'un proche

J'achète un logement

J'ai besoin de faire garder mes enfants

Je prépare ma retraite

Tous les "Comment faire si..."

Tous les dossiers de A à Z

Agenda des démarches

Glossaire

Textes officiels

PLUS D'EXPERIENCE = MOINS DE RISQUES

Argent
Épargne/ Assurance/ Impôts/ Consommation/ Crédit et surendettement
Tout "Argent"

Etranger - Europe
Français expatriés/ Titres de séjour/ Acquisition de la nationalité française
Tout "Etranger, Europe"

Famille
Allocations familiales/ Naissance/ Mariage/ Pacs/ Scolarité
Tout "Famille"

Formation - Travail
CDD/ Accès à la fonction publique/ Chômage/ Retraite
Tout "Formation, travail"

Justice
Casier judiciaire/ Médiation/ Porter plainte/ Procès civil
Tout "Justice"

Logement
Construction/ Allocations logement/ Location
Tout "Logement"

Loisirs
Animaux/ Chasse et Pêche/ Vacances
Tout "Loisirs"

Papiers - Citoyenneté
État-civil/ Passeport/ Elections
Tout "Papiers, citoyenneté"

Actualités

FOCUS Remboursement des frais d'optique : jusqu'à 850 euros pour des lunettes - 20.11.2014

Validation des acquis de l'expérience (VAE) : ce qui change - 19.11.2014

Pour limiter vos déchets, connaître les bons gestes - 19.11.2014

Interdiction de sortie ou d'entrée sur le territoire : des moyens renforcés contre le terrorisme - 19.11.2014

« Le silence de l'administration vaut accord » : c'est quoi, pour qui, pour quand et c'est comment ? - 07.11.2014

Dates des élections départementales 2015 : c'est pour quand exactement ? - 05.11.2014

Toute l'actualité

S'abonner à la lettre de service-public.fr (gratuit)

Questions ? Réponses !

Quelles sont les dates des prochaines élections ?

Şekil 3.9. Fransa'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı

Kaynak: <http://www.service-public.fr/> (çevrimiçi 17.11.2014)

Fransa e-Avrupa projesinde alınan kararlarda olmak üzere, e-dönüşüm alanında uyguladığı halkçı politika ve stratejiler sayesinde e-devlet alanda başarılı olmuş bir ülkedir. En son yayınlanan Birleşmiş Milletler 2014 e-Devlet raporunda 0.8938 endeks puanı ile bu alanda 4. ülke olmuştur (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

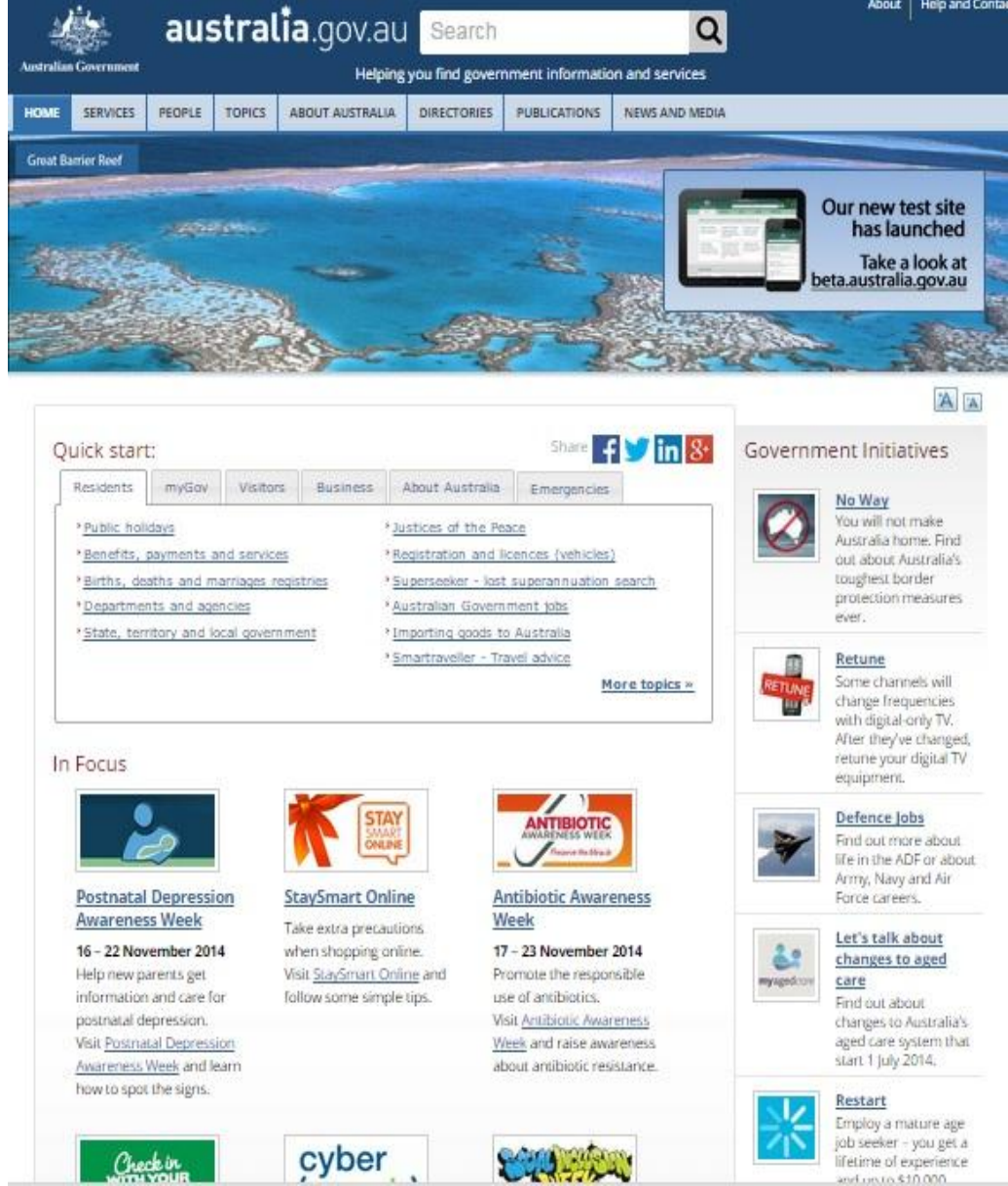
3.6. Okyanusya Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları

Okyanusya kıtası Dünyanın en küçük kıtası olmasının yanı sıra, kıtaya dâhil olan ülkelerin tamamı ada devletleridir. Okyanusya kıtasında sanayileşmiş ve gelişimini tamamlamış iki ülkeden söz edebiliriz. Bu iki ülke olan Avustralya ve Yeni Zelanda yapı olarak İngiltere kadarda olmasa da köklü ve muhafazakâr bir devlet yapısına sahiptir. Ancak bu muhafazakâr ve köklü yapı çağımızın yönetim anlayışı olan e-devlet sistemine geçiş için herhangi bir zorluk yaşatmamış, tam tersine bu iki ülkenin dünya gelişmişlik endeksinde daha da başarılı olmasını sağlamıştır. Birleşmiş Milletlerin 2014 yılında yayınladığı e-devlet raporunda Okyanusya Kıtasının gelişmişlik endeks puanı 0.4086'dır (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

3.6.1. Avustralya

Okyanusya kıtasının en büyük ülkesi olan Avustralya gelişmiş, sanayileşmiş bir ülkedir. Zengin doğal kaynaklara sahip Avustralya'nın yüz ölçüme göre nüfusun dağılımı ağırlıklı olarak şehirlerdedir. Bu durumda bilgi teknolojileri kullanımını artırıcı bir unsurdur.

e-Devlet vizyonu Kasım 2002'de İletişim, Bilgi Teknolojisi ve Sanat Bakanlığı tarafından başlatılmıştır. Bu vizyon bilgi teknolojilerinin nimetlerinden faydalanarak kamusal alandaki hizmet sunumunda ve kamusal bilgilere erişimde kapsamlı ve bütünlük bir yapı kurmayı hedeflemektedir.¹⁶⁴ Avustralya e-Devlet uygulamalarına ilk başlayan ülkelerden olmasına rağmen Birleşmiş Milletlerin 2008 e-Devlet araştırmasına göre; e-Devlet hazır oluş indeksine göre 2005 yılında 0.8679 puanla 6. sırada iken 2008 yılı araştırmasında da 0.8108 puanla 8. sıraya gerilemiştir (Çelikkol, 2008: 71-72). Ancak Avustralya yaptığı çalışmaların ivmesini son yıllarda daha da fazla artırarak başta sunduğu hizmetleri ve bu hizmetlerin içeriklerini daha da fazla artırmış tekrar Dünya ülkelerine örnek teşkil edebilecek bir konuma erişmiştir. e-Devlet konusundaki bu revizyonist yaklaşımları hemen bu alanda yapılan çalışmalara yansımıştır. Birleşmiş Milletlerin 2012 raporunda bu alanda dünya sıralamasında 12. sırada iken, aynı çalışmanın 2014 yılında yapılan versiyonunda 0.9103 gibi oldukça yüksek bir endeks puanı alarak bu alanda dünya ikincisi olmuştur (Birleşmiş Milletler 2014 e-devlet raporu).

Şekil 3.10. Avustralya'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı
Kaynak: <http://www.australia.gov.au/> (çevrimiçi 02.11.2014)

Avustralya'nın e-devlet web portalından gündelik hayattan, resmi kurumlara, sosyal hizmet çalışmalarından eğitim ilgili konulara kadar birçok alanda hizmet verilmektedir.

3.6.2. Yeni Zelanda

Bir diğerk Okyanusya kıta ülkesi olan Yeni Zelanda tıpkı komşusu Avustralya gibi gelişmiş sanayiye ve zengin yer altı kaynaklarına sahiptir. Yeni Zelanda'da nüfus ağırlıklı olarak şehirlere toplanmış bunun sonucu olarak da e-okuma ve internet kullanım oranları yükselmiştir.

Yeni Zelanda da 1990' ların ortalarına kadar devlet daireleri çoğunluklu olarak kendi web sitelerini oluşturmuştur. Buna karşın Yeni Zelanda da 1998 yılına gelindiğinde 38 temel kamu kurumunun sadece 13 tanesinin kendisine ait bir web sitesi bulunmamaktaydı (<http://unpan1.un.org/> çevrimiçi 22.11.2014)

Yeni Zelanda devleti, 26 Nisan 2001'de e-Devlet planını açıklamıştır. e-Devlet uygulamalarının yaygınlaştırılması ve demokratik paylaşımının artırılması amacıyla 4 adım belirlenmiştir:

1. Vatandaşlar öneri ve yorumlarını kolaylıkla devlete iletebilecekler.
2. Devlet kurumlarından daha iyi hizmet alabilecekler.
3. Tüm devlet kurumlarının, elektronik ortamda birbirleriyle bağlanması sonucu daha entegre bilgilere erişilecek.
4. Vatandaşlar güncel olarak kanunlar, düzenlemeler ve hizmetler hakkında ayrıntılı bilgi alabileceklerdir. (Çelikkol, 2008: 72)

Yeni Zelanda hükümetinin e-devlet konusunda belirlediği adımlar incelendiğinde daha çok vatandaşlar için bilgi alma, bilgi edinme ve geri bildirim gibi kavramların ön plana çıktığı görülmektedir.

Yeni Zelanda yapılan araştırmalar neticesinde e-devlet yönetim anlayışında belirlediği yol haritasında komşusu Avustralya gibi hızlı bir şekilde yol alabileceği bir model benimsemiş, bu modeli de başarılı bir şekilde uygulamaya sokabilmiştir. Yeni Zelanda için belirlenen model kısa zamanda amacına ulaşmış olup, Yeni Zelanda'yı e-devleti uygulama anlamında dünyanın en başarılı ülkelerinden birisi yapmıştır.

Rules reduction taskforce

The Rules Reduction Taskforce is looking at updating housing and property rules in New Zealand.

Compliance Matters for small business

If you're a small business owner you can manage all of your compliance requirements with a new tool from business.govt.nz

Lower alcohol limit from December 1

From Monday 1 December 2014, the alcohol limit for drivers 20 years and over will be lowered. For drivers under the age of 20 years, the limit remains at zero.

Information and services

Births, deaths, marriages

Certificates, ID, wills, relationships, name change, pregnancy, divorce.

Citizenship and immigration

Residency, visas, work and study in NZ.

Community, arts and sport

Tramping and camping, funding, fishing and volunteering.

Consumer rights

Consumer disputes, complaints, scams and fraud.

Crime, law and justice

Jury, fines, prison and neighbourhood issues.

Driving and transport

Driver licences, tickets and fines, WOFs and registration.

Education and training

School terms, special education, student loans and apprenticeships.

Emergencies and disasters

Civil defence alerts and emergency planning.

Environment and climate

Conservation, daylight saving, natural resources and weather.

Health

Public funded healthcare, GPs, children's health.

History, culture and heritage

Historical records, Māori culture, family history.

Housing and property

Buying, selling, renting, renovating and building.

Internet, media and communication

TV and radio, online security, advertising.

Money, benefits and tax

Financial help, NZ Super, paying tax and KiwiSaver.

Parliament and politics

Parliament and elections, official information requests and have your say.

Passports, travel and tourism

Visit NZ, go overseas to visit or live.

Work and jobs

Holidays and time off, paying ACC, redundancy and working for yourself.

Şekil 3.11. Yeni Zelanda'nın e-Devlet Portalının Giriş Ekranı

Kaynak: <https://www.govt.nz> (çevrimiçi 21.11.2014)

Yeni Zelanda'nın e-devlet web portalında; doğum, ölüm, evlilik, eğitim, sürücü lisansları (ehliyet) gibi her yurttaşın gündelik yaşamda karşısına çıkan kamu ile ilgili işlemleri kolayca halledebilmesini sağlayan bir yapı mevcuttur. Bu yapı sayesinde Yeni Zelanda vatandaşları kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili tüm işlemlerini bu portal üzerinden rahatça yapabilmektedirler. Yeni Zelanda, Birleşmiş Milletler e-devlet raporunda 0.8644 endeks puanı ile 9. sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler 2014 e-devlet raporu).

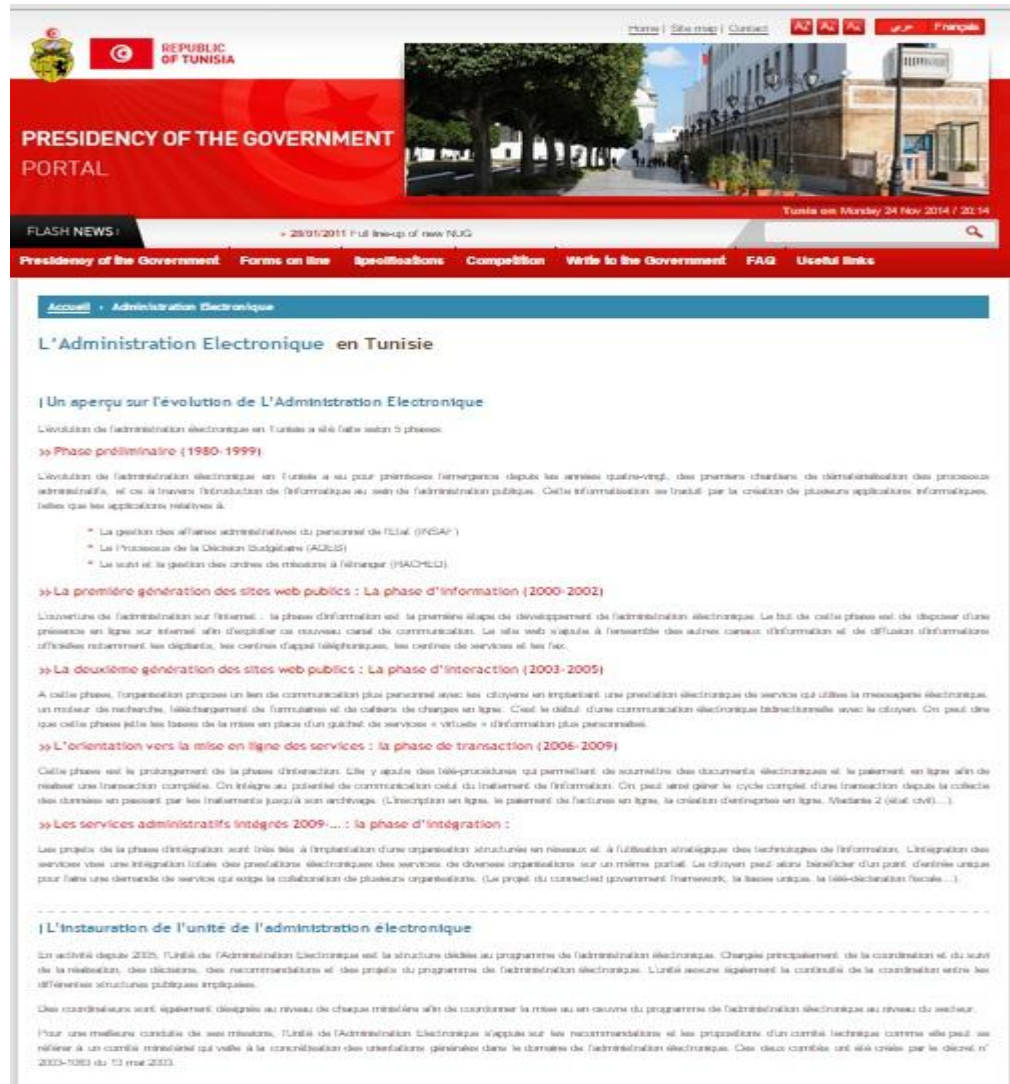
3.7. Afrika Kıtasında e-Devlet ve e-Devlet Uygulamaları

Dünyanın en büyük ve en kalabalık ikinci kıtası olan Afrika kıtası için her anlamda gelişmişlikten uzak diyebiliriz. Tabii ki bu durum e-devlet ve e-dönüşüm süreçleri içinde geçerlidir. Birleşmiş Milletlerin 2014 yılında yayınladığı e-devlet raporunda Afrika kıtası mevcut e-devlet çalışmalarının genel ortalamasını 0.2661 endeks puanı ile değerlendirmiştir. Bu endeks puanı ile Afrika kıtası dünya e-devlet endeks puan ortalaması olan 0.4712 endeks puanının altında kalmıştır (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014). Çalışmanın bu bölümünde ilerleme ve gelişimin bu denli yavaş ve az olduğu bir kıtadan verilecek örneklerde az ve kısıtlı olacaktır. Dolayısıyla örnek ülkelere diğer kısımlardaki gibi ayrı başlıklar açılmamıştır.

ÜLKE	2014 EDGE	2014 AFRİKA KITASI SIRALAMASI
Tunus	0.5390	1
Mauritius	0.5338	2
Mısır	0.5129	3
Seyşeller	0.5113	4
Fas	0.5060	5
Güney Afrika	0.4869	6
Botsvana	0.4198	7
Namibya	0.3880	8
Kenya	0.3805	9
Libya	0.3753	10
Gana	0.3735	11
Ruanda	0.3589	12
Zimbabve	0.3585	13
Yeşil Burun Ad.	0.3551	14

Tablo 3.5. 2014 Yılı BM E-Devlet Endekslerine Göre Afrika kıtasının ilk 14 ülkesi
Kaynak: Birleşmiş Milletler 2014 e-Devlet Konulu Raporundan derlenip çizilmiştir

Tablo 3.5' de Afrika kıtası e-devlet gelişim endeksi sıralamasına bakıldığında ilk sırada bir kuzey Afrika ülkesi olan Tunus yer almaktadır. Tunus'u, Mauritius ve Mısır takip etmektedir. Söz konusu kıtada Online servis hizmetleri, telekomünikasyon altyapısı ve beşeri sermaye kaynakları gibi endekslerini oluşturan kaynakların asgari şartlarda olmasından dolayı e-devlet ve e-devlet dönüşüm hizmetleri çok düşüktür. Buda mevcut durumu olumsuz etkilemektedir.

Şekil 3.12. Tunus'un e- Devlet Portalının Giriş Ekranı.
Kaynak: <http://www.pm.gov.tn> (çevrimiçi 24.11.2014)

Şekil 3.12'de Tunusun e-devlet kısmı görülmektedir. Diğer ülkelerde olduğu gibi doğrudan doğruya ayrı bir web sitesi olarak hazırlanmamış, Tunus devletinin web portalı olan "http://www.pm.gov.tn/" üzerinden ayrı bir link ile çalışır hale getirilmiştir. Tunus web portalının da İngilizce, Fransızca ve Arapça dil desteği de mevcuttur. Tunus Birleşmiş Milletler 2014 e-devlet raporunda 0.5390 puan ile Afrika'da ilk Dünyada ise 75.sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

The screenshot shows the website of the Electoral Commissioner's Office for Mauritius. The main heading is "National Assembly Elections, 2014". Below this, there is a "Our Vision" section with a map of Mauritius divided into constituencies. The vision statement reads: "Our vision is to provide an independent, impartial and professional electoral service which will meet the needs of all the stakeholders in the electoral process." The map shows 21 constituencies, with the Agalga constituency (part of no. 3) also indicated. Below the map, there is a link: "Click on Constituency Number to view List of Polling Stations".

Navigation menu: Home, Contact Us, FAQ

Quick Links:

- Poling Stations
- List of Registered Political Parties/Party Alliance for National Assembly Elections, 2010
- Downloadable Form
- Organisations of Elections Registrations
- Right to vote
- Candidate & voter information
- Villages by Constituency
- Statistics on Registers by Village 2014

Latest News:

- Registration of Party/Alliance: 12th - 14th day of November 2014
- Nomination Day: 24th day of November 2014
- Polling Day: 10th day of December 2014

Buttons:

- Poling Station Where You Vote
- NATIONAL ASSEMBLY ELECTIONS 2014
- Nomination Day Statistics Re: Candidatures

Footer:

About Us	Services	Legislation	Electoral Areas	Statistics on Registers	Elections Results	Reports
Overview	Compilation of Register of Electors		Constituency	By Constituency	National Assembly	
The Office	Sale of Registers of Electors		Towns	By City & Towns	Municipal	
Other Management	Public Provision Facilities to Voters		Villages	By Villages	Villages	

Şekil 3.13. Mauritius 'un e-Devlet Portalının Giriş Ekranı
Kaynak: http://electoral.govmu.org (çevrimiçi 24.11.2014)

Şekil 3.13 Mauritius'un e-devlet portalı oldukça sadece bir web sitesi olarak hazırlanmış olup bir kaç vatandaşlık hizmet dışında başka işlem sunmamaktadır. Web sitesinin içeriğini çoğunlukla kamu kurum ve kuruluşlarının adres bilgileri oluşturmaktadır. Mauritius'un resmi iki yabancı dili (İngilizce ve Fransızca) olmasına karşın web portalları sadece İngilizce dil desteği sunmaktadır. Birleşmiş Milletler e-devlet raporu 2014'de 0.5338 gibi oldukça düşük ama Afrika kıtası için yüksek bir puan ile Afrika kıtasında 2. Dünya sıralamasında ise 76. sırada yer almaktadır (Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014).

4. TÜRKİYE'DE e-DEVLET VE UYGULAMALARI

Araştırmanın bu kısmında ülkemizdeki e-devlet'in tarihsel gelişimi ele alınıp, mevcut durum ile ilgili bilgiler verilecek ve bu mevcut durum kapsamında e-devlet alanında yapılan proje ve e-devlet uygulamaları ile vatandaşa sunulan e-devlet hizmetlerine değinilecektir.

4.1. Türkiye'de e-Devletin Tarihsel Gelişimi

1990'lı yılların özellikle ikinci yarısından itibaren tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bilgi toplumu olma yönünde çabaların arttığı gözlenmektedir. Ülkemizde bu dönemde, bilgi toplumuna geçiş amacına yönelik olarak ön plana çıkan rapor ve araştırmaların yanı sıra bilgi toplumunun belli unsurlarının koordinasyonuna yönelik çalışmalar ön planda olmuştur (Saritaş, 2010: 105). Buna istinaden Dünyadaki mevcut e-devlet çalışmaları ve örnekleri bu kapsamda detaylı bir şekilde incelenmiştir.

1998 yılında yayınlanan bir Başbakanlık genelgesiyle gerek "e-Avrupa+" gerekse e-Türkiye çalışmaları doğrultusunda e-devlete geçiş vizyonunu oluşturmak amacıyla KamuNet Teknik Kurulu oluşturulmuş ve bu kurul 28 Şubat 2002 tarihinde yeni bir örgüt yapısıyla göreve başlamıştır. KamuNet Teknik Kurulunun önemli görevlerinden başlıcası bilgi toplumuna geçiş sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin olanaklarından yararlanarak devletin etkin, şeffaf, güvenli, hızlı ve kesintisiz hizmet sunacak kurumların sanal ortama taşınmasını sağlamak ve devlet ile vatandaş arasındaki ilişkileri elektronik ortamda yürütmek için elektronik bir devlet portalı oluşturmaktır (Dönmez, 2007: 46).

Söz konusu çalışmalar başlangıç açısından olumlu görülmele birlikte, Türkiye'de halen uygulanmakta olan çevrimiçi kamu hizmeti sunumunun gerçek anlamda elektronik devlet uygulamaları çerçevesinde açıklanamayacağı açıktır. Kamu birimlerinin çabaları bireyseldir ve genellikle tek taraflı bilgi aktarımı şeklindedir. İçerik olarak zengin olan ve "hizmet sunumu-vatandaş talebi" ilişkisini karşılıklı olarak kuran az sayıda örnek vardır. Hâlihazırda, Türk kamu yönetimi sistemi içerisinde yer alan başlıca kurumlar bir internet web sayfasına sahip bulunmaktadır. Ancak, sunulan hizmetler genellikle kurumun faaliyet alanı ve bununla ilgili diğer konularda bilgi

vermek amacına yöneliktir. Bunun dışında (interaktif) hizmet veren kurumlar parmakla sayılacak kadar azdır (İnce, 2001: 70-71).

Dünya'daki örneklerinde de görüldüğü gibi e-devlet, e-dönüşüm süreçlerinin ana ve tetikleyici unsuru devlettir. Bu bağlamda Türkiye'de devlet, e-devlet alanında ilk adımı atarak e-dönüşümü başlatmıştır. Takip eden süreçte e-çalışmalar ve e-hizmetler birbiri üzerine gelerek tamamlayıcı olmuştur.

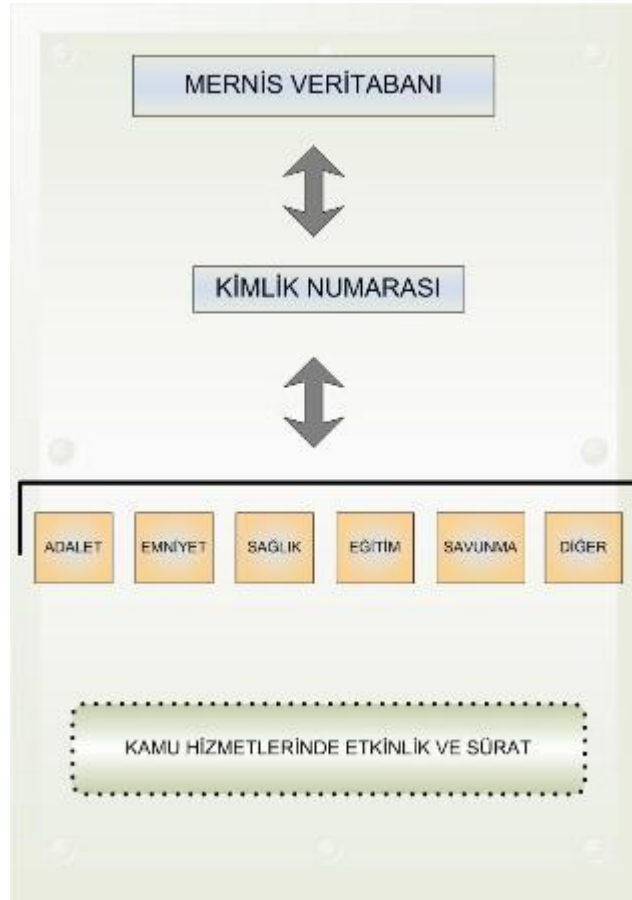
4.2. Türkiye'de e-Devletin Mevcut Durumu

Türkiye'de bilim ve teknolojinin belirli bir politika çerçevesinde ele alınışı planlı dönemle birlikte başlamış, 1963 yılında TÜBİTAK'ın kurulmasıyla bu konuda ilk kez üniversiteler dışında bir kurumsal yapı oluşturulmuştur. Türkiye 12 Nisan 1993 tarihinde ODTÜ'den Ankara-Washington arasında kiralık hat kurularak sağlanan bağlantı sayesinde internetle tanışmış olmasına rağmen kronolojik olarak incelendiğinde e-devlet ile ilgili çalışmaların 1998 yılında başladığı belirtilebilir. Ülkemizde kamu kesiminin bilgisayarla tanışması ilk olarak maaş bordroları ile gerçekleşmiş, daha sonra bu uygulamayı personel bilgi sistemleri izlemiştir. Proje bazlı çalışmalardan ilki 1997'de başlatılan "Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Planı (TUENA) projesidir. Ulaştırma Bakanlığının koordinatörlüğünde ve TÜBİTAK - BİLTEN sekreter-yasında yürütülen proje dünyadaki eğilimlere göre altyapı planlaması yapmayı amaçlamıştır (Kabakuş, 2010: 33). Türkiye'de bu alanda yapılan projeler sadece bu kadar ile sınırlı kalmamış kamu veri ve bilgi bütünlüğü oluşturulması maksadı ile değişik kamu kurumlarınca çalışmalar başlatılmıştır.

4.2.1. Merkezi Nüfus İdare Sistemi Projesi (MERNİS)

Mernis Projesi tüm Ahvali Şahsiye bilgilerini elektronik ortama aktaran ve Ahval-i Şahsiye bilgilerinde meydana gelen her tür değişikliğin ülkenin her tarafına dağılmış 957 merkezden anlık güncellenmesini ve bir ağ üzerinden güvenle paylaşımını sağlayan bir projedir. Proje dünyada ilk e-devlet projelerinden olup ülkemizdeki ve Avrupa'daki tüm projelere de ilham olmuştur. Proje ile bilgilerin güvenli paylaşımı, bilgilerin hızlı güncellenmesi ve vatandaşa verilen hizmetteki hızın ve verimin de artması amaçlanmıştır. Proje kapsamında ülkemizde kurumların vatandaşlarımız için kullandığı farklı numaralar da tekleştirilmiş ve vatandaşlarımızın her kurumda

kullandıkları farklı numara ve işaretler de sona erdirilmiştir. Proje güvenilir bilgi desteği ile devletin iş ve işlemlerinde hızın artmasını sağladığı gibi uyguladıkları elektronik devlet projelerinin de giriş anahtarı olmuştur. Bu kapsamda projenin devamı niteliğinde olan Kimlik Paylaşım Sistemi Projesi ile birlikte de bilgileri kurumların kullanımına açarak güvenilir, hızlı, verimli bir hizmetin yanı sıra kırtasiyeciliğin önlenmesi de sağlanmıştır (<http://www.nvi.gov.tr> çevrimiçi 26.11.2014).

Şekil 4.1. Kamu Kuruluşları Mernis İlişkisi

Kaynak: <http://www.nvi.gov.tr> (çevrimiçi 26.11.2014)

Şekil 4.1' de görüleceği üzere Mernis bu kadar ile kalmayıp kendisine veri tabanı bazında bağlı olarak diğer projelere de destek sağlamaktadır. Bu projeler şekil 4.1' de gösterildiği üzere başta adalet, emniyet, sağlık, eğitim ve savunma alanında hizmet veren kamu kurumlarıdır. Mernis bütüncü yapısı ve geniş veri tabanı ile Türkiye'deki

e-devlet ve ed-dönüşüm projelerinin temelindeki projedir. Mernis sağlam hızlı verimli çalışma şekli ile kaynak sağladığı diğer tüm projelerinde hızlı ve verimli çalışmasını sağlayarak hızlı bir e-devlet modeli sunulmasına olanak sağlamaktadır.

4.2.2. Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemi (TAKBİS)

Ülke genelinde mülkiyet bilgilerinin bilgisayar ortamına aktarılıp her türlü sorgulamanın yapılabilmesini amaçlayan en temel e-devlet projelerinden birisidir (<http://www.tkgm.gov.tr> çevrimiçi 26.11.2014). Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün tapu ve kadastro ile ilgili tüm işlem, kayıt, verileri elektronik ortamda tutmasını sağlayan böylelikle gerek özel gerek kamu ile ilgili taşınmazların doğru, verimli bir şekilde kontrolünü sağlayan entegre bir projedir. Takbis ile amaçlanan diğer elektronik devlet projelerinde amaçlanan ile aynı olarak kamu bilgi paylaşım ortamı oluşturmaktır.

4.2.3. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

Adından da anlaşılacağı üzere UYAP yani Ulusal Yargı Ağı Projesi Türkiye'nin belki de işleyiş sürecini hızlandırmak bakımından en çok ihtiyaç duyduğu e-devlet projelerinden birisidir. UYAP; günümüzün gerekli tüm teknolojik gelişmelerini kullanarak, Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatının, bağlı ve ilgili kuruluşlarının, adli ve idari tüm yargı ve yargı destek birimlerinin donanım ve yazılım olarak iç otomasyonunu ve benzer şekilde bilgi otomasyonu sistemlerini kurmuş kamu kurum ve kuruluşları ile dış birim entegrasyonunu sağlayan ve e-Dönüşüm sürecinde e-Adalet ayağını oluşturan bir bilişim sistemidir (<http://www.uyap.gov.tr> çevrimiçi 26.11.2014). UYAP ile tek elden kesintisiz, şeffaf, hızlı, hatasız ve daha verimli bir yargı anlayışı güdülmektedir. Çalışmanın bir sonraki bölümünde UYAP ile bilgilere daha detaylı bir şekilde değinileceğinden bu bölümde UYAP ile ilgili bu kadar bilgi verilecektir.

4.2.4. Polis Bilgi Sistemi (POLNET)

Gelişen teknoloji ile birlikte gün geçtikçe kendisini yenileyen yönetim kavramı hayatın her alanında ortaya çıkmaktadır. Bunun bir etkisi olarak da yeni kamu anlayışının bir alt ögesi olan e-kamu kavramı hayatımıza girmektedir. e-Kamu anlayışının uygulandığı kurum ve kuruluşlara bakınca hayati önem taşıyan hizmetler yüklenerek güvenlik ihtiyacımızı 7/24 kesintisiz bir şekilde sağlayan kolluk kuvvetlerinin de bu alandan nasibini aldığı görmekteyiz. Bu bağlamda Emniyet Teşkilatının Polis bilgi sistem projesi olan PolNet'i görmekteyiz.

Emniyet Teşkilatı tarafından yürütülen hizmetlere bilişim desteği vererek; görevin süratli, güvenilir ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini ve vatandaşlarımızın zamanında, kaliteli ve kesintisiz olarak hizmet alabilmelerini sağlayan modern bir "Polis Bilgi Sistemidir" (<http://www.bilgiteknolojileri.pol.tr> çevrimiçi 27.11.2014).

Şekil 4.2. PolNet İletişim Altyapısı

Kaynak: <http://www.bilgiteknolojileri.pol.tr/> (çevrimiçi 27.11.2014)

Şekil 4.2. de görüldüğü üzere PolNet İletişim altyapısı üzerinden çalışmakta olan Polis bilgi sistemi uygulamaları. Hayati önem taşıyan güvenlik ihtiyacımızı 7/24 kesintisiz bir şekilde sağlamakta olan Emniyet Teşkilatı mevcut bilgi sistemi projeleri ile

birlikte PolNet altyapısı ve buna bağı uygulamaları kullanarak daha hızlı ve daha verimli bir şekilde hizmet etmektedir.

4.2.5. Vergi Daireleri Otomasyon Projesi (VEDOP)

VEDOP projesi Maliye Bakanlığı tarafınca e-dönüşüm projesi kapsamında hayata geçirdiği, üzerinden mükelleflerin her türlü sorgulamalarının yapılabildiği bir sistemdir. VEDOP uygulamalarına 1995 yılında pilot proje olarak başlamıştır. VEDOP1, VEDOP2, VEDOP3 şeklinde güncellenmiştir. "Vergi dairesi işlemlerinin tümünün bilişim teknolojileri ile otomasyona geçirilerek iş yükünün azaltılması, vergi dairesi çalışmalarında etkinlik ve verimliliğin artırılması ve bilgisayar ortamında toplanan bilgilerden sağlıklı bir karar destek ve yönetim bilgi sisteminin oluşturulması hedeflenerek VEDOP-1 Projesi hayata geçirilmiştir (<http://www.digitalimza.net/> çevrimiçi 28.11.2014). VEDOP projesi elektronik devlet sürecinde aynı işi yapan farklı illerdeki aynı kurumlar arasında bir koordine yaratırken aynı zamanda vergi gibi önemli ve değerli bir kaynağın şeffaflık, standart ve hızlı bir şekilde icra edilmesini sağlamaktadır. Türk e-devlet kamu sistemi anlayışı içerisinde diğer elektronik devlet uygulama ve projeleri gibi Vergi daireleri otomasyon projesinin de yeri son derece önemlidir.

4.2.6. Türkiye e-Devlet Portalı

Günümüzde kamu kurumlarınca İnternet veya kurumca oluşturulmuş domaine sistemler üzerinde vatandaşa veya özel sektöre sunulan birçok e-devlet hizmeti kurumların web sitelerinde muhataplarına hizmet vermektedir. Verilen bu hizmetler kurumun sunduğu web sitelerinin içerisinde bazen ulaşılmazı zor, bezende çalışmaz durumdadır. Bu Adem-i Merkeziyetçi yapı bilişim teknolojilerinin bu kadar geliştiği günümüzde bir zafiyet teşkil etmekte, hizmet muhatapları tarafından da hoş karşılanmamaktadır. Benzer veya birbirini tamamlayan elektronik hizmetlerin birbirinden bağımsız, başka sitelerde linklerinin olması aynı zamanda sanal ortamda güvenlik açığı da oluşturmaktadır. İşte bu kavram karmaşasının önüne geçmek ve aynı zaman da sanal ortamda güvenlik açığı yaşatmamak için elektronik hizmet muhataplarına sunulan e-hizmetlerin tek elde yani tek bir web portal da toplaması elzemdir. Bahsi geçen bu duruma 18 Aralık 2008 tarihinde "www.turkiye.gov.tr"

üzerinden son verilmiş, sunulan hizmetler tek bir portalda güvenli bir şekilde birleştirilerek hizmetler, hizmet muhataplarına sunulmuştur.

Hoş geldiniz, sunulan hizmetlerden faydalanmak için sisteme giriş yapmalısınız. [Sisteme Giriş](#)

türkiye.gov.tr

e-Hizmetler Kurumlar Belediyeler İletişim

Hizmet Adı, Anahtar Kelime, Plaka No...

e-Hizmetler >
Kamu Kurumları >
Belediyeler >
İletişim Merkezi >

TSE
TS EN ISO 9241-151
TS ISO/IEC 40500:2012

Türkiye'deki İlk Sertifikalar e-Devlet Kapısı'nın...
Kullanılabilirlik ve erişilebilirlik alanlarındaki ilk TS EN ISO 9241 ve TS ISO/IEC 40500 belgelerinin sahibi e-Devlet Kapısı oldu. [Sertifikalar Hakkında](#)

Haber ve Duyurular e-Devlet Kapısı'nı Cuma Günü yayınlanan Dijital Hayat programında izleyebilirsiniz. [Tüm Haberler](#)

Belge Doğrulama
e-Devlet Kapısı'nda oluşturulan tüm barkodlu belgeleri burada doğrulayın.

Mobil Cihazlar için e-Devlet Kapısı
e-Devlet Kapısı'na her yerden erişin.
Apple iOS | Android | Windows Phone

Askerliğiniz Nereye Çıktı?
Eğitim merkezimizi hemen öğrenin.
Yedek Subaylar İçin | Erler İçin

Sık Kullanılan Hizmetler

1. Adliye Bakanlığı Mahkeme Davası Dosyası ...	2. Sosyal Güvenlik Kurumu 4A Hizmet Dökümü	3. Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Borcu Sorgulama	4. Emniyet Genel Müdürlüğü Araç Sorgulama
5. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Bilgileri Sorgulama	6. Meteoroloji Genel Müdürlüğü 3 Günlük Hava Tahmini	7. T.C. Merkez Bankası Günlük Döviz Kurları	8. Sosyal Güvenlik Kurumu 4A Emekli Aylık Bilgisi
9. Sosyal Güvenlik Kurumu 4B Borç Durumu	10. Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Öğ...	11. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Ku... Mobil Hat Sorgulama	12. Emniyet Genel Müdürlüğü Sürücü Belgesi Ceza Pu...

"türkiye.gov.tr" kamu kurumlarının sunduğu hizmetlere tek noktadan hızlı ve güvenli erişim...

146

☒ Bana Özel Kullandığınız hizmetlere ait sonuçları özelleştirebilirsiniz sayfa	☒ Erişilebilirlik Yardımcı programlar ile tüm hizmetleri kullanabilir, içerikten faydalanabilirsiniz	☒ Yüksek Güvenlik Bu sistem bir çok katmandan oluşan güvenlik mimarisisiyle korunmaktadır
☒ Tek Tıkla Giriş Farklı kurumların e-Devlet hizmetleri	☒ e-ntegr Çalıma Devlet kurumları arasında hizmetler	☒ Bilgi Paylaşımı Bazı kişisel bilgilerinizi başka kişilerle

Şekil 4.3. Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı

Kaynak: <http://www.turkiye.gov.tr> (çevrimiçi 28.11.2014)

Türkiye Cumhuriyet e-devlet portalın da 146 kurum 1050 hizmeti 19.610.456 kayıtlı kullanıcıya sunmaktadır (www.turkiye.gov.tr çevrimiçi 28.11.2014). Bu hizmetlerden faydalanabilmek için PTT merkez müdürlüklerinden müracaat ile şifre alınması gerekmektedir. Alınan şifre ile portala girilebildiği gibi aynı zamanda desteği

sunan GSM operatörleri tarafından verilecek mobil imza veya Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından onaylanmış elektronik imza cihazı ile girilebilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Vatandaş Kimlik Doğrulama Sistemi

Giriş Yapacağınız Adres www.turkiye.gov.tr
Giriş Yapacağınız Uygulama **e-Devlet Kapısı**

e-Devlet Şifresi Mobil İmza Elektronik İmza T.C. Kimlik Kartı

T.C. Kimlik Numaranızı ve e-Devlet Şifrenizi kullanarak kimliğiniz doğrulandıktan sonra işleminize kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Eğer farklı bir yöntem ile kimlik doğrulaması yapmak istiyorsanız, yukarıda bulunan diğer seçenekleri kullanarak da sisteme giriş yapabilirsiniz.

T.C. Kimlik No * Sanal Klavye Numaramı Gizle

e-Devlet Şifresi * Sanal Klavye Şifremi Unuttum

160 e-Devlet Kapısı ile ilgili tüm sorular için 160'ı arayınız

Gizlilik ve Güvenlik
© 2014, Ankara - Tüm Hakları Saklıdır

Şekil 4.4. Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı Kimlik Doğrulama Ekranı

Kaynak: <http://www.turkiye.gov.tr> (çevrimiçi 28.11.2014)

Türkiye Cumhuriyeti e-devlet portalının yönetilip işletilmesini Başbakanlık adına, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Portala şifre ile giriş yaptıktan sonra gelen ilk ekranda portal da sunulmakta olan hizmetlerin sunan kurumun alfabetik sırasına göre sıralanmaktadır. Bu kısımdan hizmeti sunan kurumun e-hizmetleri kullanılabilir. Yine portal da bilgi edinme kanunu kapsamında kurumlara istenilen sorular sorulabilmekte, hizmetlerini elektronikleştirilmiş belediyelerin sunduğu hizmetlerden yararlanılabilmektedir. Çalışmanın konusu olan Adalet Bakanlığının sunduğu hizmetlerden birisi olan Ulusal Yargı Ağı Projesi yani UYAP ile ilgili portalda; UYAP avukat girişi, UYAP baro girişi, UYAP kurum girişi, UYAP vatandaş girişi gibi hizmetler yine e-devlet kapsamında portalda ilgili kullanıcıya sunulmaktadır.

Hoş geldiniz, sunulan hizmetlerden faydalanmak için sisteme giriş yapmalısınız. [Sisteme Giriş](#)

 türkiye.gov.tr

[e-Hizmetler](#) [Kurumlar](#) [Baklıyolar](#) [İzlenimler](#)

Hizmet Adı, Anahtar Kelime, Plaka No...

Tüm Hizmetler Belediye Hizmetleri Sık Kullanılan Hizmetler Yeni Eklenenler

Hizmet Adı Sunan Kurum Tümü Hizmet Türü Tümü

A
B
C
D
E
G
I
K
H
N
P
S
T
U
Y

 Adalet Bakanlığı

- Plahkeme Davası Dosyası Sorgulama
- Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Hizmetleri**
 - Adli Sicil Kaydı Sorgulama
 - Adli Sicil Belge Doğrulama
- UYAP Hizmetleri**
 - UYAP Portalı Avukat Girişi
 - UYAP Portalı Baro Girişi
 - UYAP Portalı Kurum Girişi
 - UYAP Portalı Vatandaş Girişi

 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

- Proje Destekleri Takip
- Gelir Tesiti Sonucu Sorgulama
- Sosyal Yardım Bilgileri Sorgulama

 Başbakanlık

- BİMER Yeni Başvuru
- BİMER Başvuru Sonucu Sorgulama
- Başbakanlık Kamu Hizmet Envanteri Giriş Uygulaması

 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu

- IMEI - Cep Telefonu Numarası Eşleştirme
- Mobil Hat Sorgulama
- IMEI Kaydet
- IMEI Kayıt Hakkı Sorgulama
- IMEI - MSİSİN Eşleşme Sorgulama
- Numara Tasıma Sorgulama
- IMEI Sorgulama
- Baz İstasyonları Ölçüm Bilgileri

Şekil 4.5. Türkiye Cumhuriyeti e-Devlet Portalı Hizmet Ekranı
Kaynak: <http://www.turkiye.gov.tr> (çevrimiçi 28.11.2014)

Türkiye'de 1998 yılında başlatılan MERNİS projesi ile yaklaşık 120 milyon kişiye 11 haneden oluşan T.C. kimlik numarası verilerek bu alandaki ilk adım atılmıştır. İzleyen yıllarda bu alandaki çalışmalar devam etmiş dönemin hükümeti 2003 yılının Aralık ayında e-Dönüşüm Projesi Türkiye kapsamında "Kısa Dönem Eylem Planı" adında bir başbakanlık yönergesi yayınlamıştır. Daha sonraki yıllarda e-devlet alanında

yapılan çalışmalar rasyonel bir sıra ile devam etmiş birçok e-devlet projesi hayata geçmiştir. Hayata geçen bu projeler bile Birleşmiş Milletlerin bu kapsamda yaptığı çalışmaların temelini oluşturan endeks bileşenlerinden olan Telekomünikasyon, Online Servis (hizmet), Beşeri Sermaye endeksleri gibi alanlarda da bir dizi çalışmalar yapılmış olup, bu çalışmaların olumlu veya olumsuz birer edimi olarak Birleşmiş Milletler raporunda Türkiye Cumhuriyetinin sıralaması her araştırmada değişmiştir. Sırası ile sayacak olursak 2005 yılında bu alanda 60. sırada, 2008 yılında 76. sırada, 2010 yılında 69. sırada 2012 yılında 80. sırada iken 2014 yılında 71. sıraya yükselmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken husus; Türkiye de hali hazırda bu kapsamda birçok proje devam etmekte iken bile yıllar arasında inişler-çıkışlar yaşanmasıdır. Oysaki bu alanda Türkiye sürekli olarak kendini geliştirmeye, bu alanda projeler ifa etmeye devam etmiştir. Buna rağmen ortanın biraz üstünde sayabileceğimiz bir yerdeki sıralaması sürekli değişmiş, listede daha üst sıralara çıkılamamıştır. Peki, buradaki durum Ülkemizdeki proje ve proje yatırımlarının yetersiz olmasından mı yoksa diğer ülkelerin bu alanda ülkemize göre çok daha hızlı bir şekilde proje geliştirip proje uygulamasından mı ileri gelmektedir? Birleşmiş Milletlerin e-devlet raporlarına tekrar dönecek olursak 2008 yılında 0.4834 endeks puanı, 2010 yılında 0.4780 endeks puanı, 2012 yılında 0.5281 endeks puanı, 2014 yılında ise 0.5443 endeks puanı aldığını görmekteyiz. Buna göre 2008 den itibaren sadece 2010 yılı endeks puanında bir düşüş yaşanmış olup 2012 ve 2014 yıllarında sürekli endeks puanı yükselmiştir. Buradan hareketle ülkemizde e-devlet alanındaki proje, yatırım ve uygulamaların rasyonel olarak bir gelişim içerisinde olduğu ancak diğer dünya ülkelerinin de bu alanda boş durmayıp sürekli kendilerini geliştirdiği sonucuna ulaşabiliriz.

5. ADALET BAKANLIĞININ BİR E-DEVLET UYGULAMASI OLARAK UYAP VE ANALİTİK BİR UYGULAMA

Araştırmanın bu bölümünde genel olarak Uyap'tan, tarihçesinden, hedefinden, faydalarından, altyapı/entegrasyonundan bahsedilerek Uyap üzerinden analitik nitelikte ayrılmış ve yine analitik bir şekilde sıralı eylem dizisi haline dönüşerek proje üzerinden çalışan portallar olan avukat bilgi sistemi üzerinden bir e-davanın nasıl açılacağı analitik sırası ile işlenecektir. Böylece proje üzerindeki uygulamaların sıralı eylem dizileri halinde nasıl çalıştığı yapılan her eyleminin proje üzerinden ne gibi sonuç veya sonuçlar doğuracağı tespit edilip çalışmanın altıncı bölümü olan "sonuç" bölümünde açıklanarak uygulamanın niteliği hakkında çıkarımlarında bulunulacaktır.

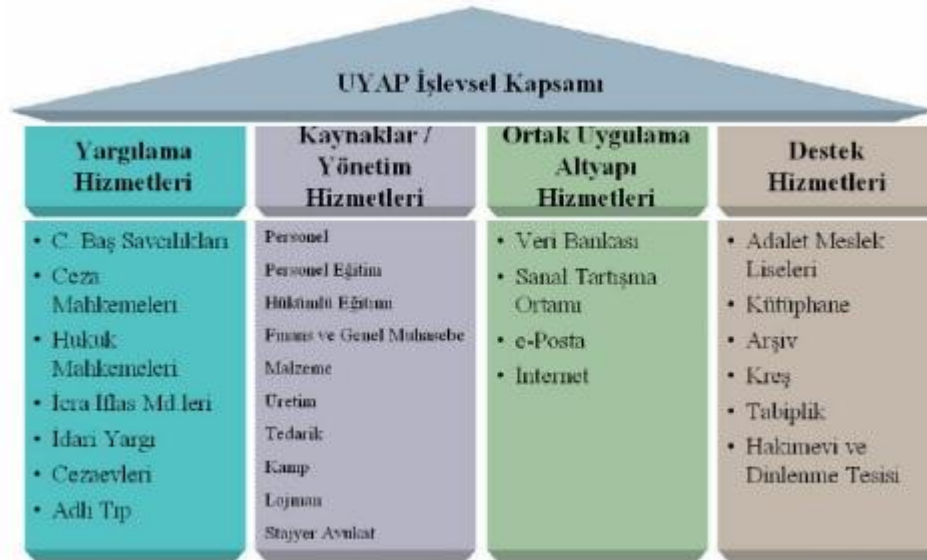
5.1. Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP)

Teknolojinin büyük bir hızla gelişmesi, arttan nüfus ve globalleşen dünya düzeni üzerinde klasik devlet anlayışının gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler düzeyinde yetersiz kalmasına sebep olmuştur. Yetersiz kalan klasik devlet ve yönetim/örgütlenme modeli kamuda bürokrasilerin artmasından, kırtasiye masraflarına, geciken hizmetlerden, hatalı işlemlere kadar birçok sonuç doğurmuştur. İşte bu noktada Türkiye Cumhuriyeti Adalet bakanlığı e-Türkiye projesi kapsamında toplumun her kesimini ilgilendiren adalet gibi bir kavramında değişen dünya normlarına uygun bir hale gelmesi için düğmeye basmış, ortaya Ulusal Yargı Ağı Projesi olan UYAP çıkmıştır. UYAP ile hedeflenen yeni devlet örgütlenme modeline uygun bir şekilde, e-devlet kapsamında yüksek standartta hatasız ve hızlı bir şekilde adalet ve adalet sisteminin gündelik hayatımızda gerektiği şekilde kullanmasıdır.

Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP), günümüzün tüm teknolojik olanakları kullanılarak, Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatının, bağlı ve ilgili kuruluşlarının, adli ve idari tüm yargı birimlerinin (Cumhuriyet başsavcılıkları, mahkemeler, icra ve iflas daireleri, ceza infaz ve ıslah kurumları, adli tıp birimleri, denetimli serbestlik birimleri) donanım ve yazılım olarak iç otomasyonunu ve benzer şekilde bilgi otomasyonu sistemlerini kurmuş olan, kamu kurum ve kuruluşları ile dış birim

entegrasyonunu sağlayan ve e-Dönüşlüm sürecinde e-Devletin e-Adalet ayağını oluşturan bir bilişim sistemidir (Kaya ve Güneş, 2013: 3).

UYAP kapsamında, bilgi ve belge alış verişini elektronik ortama taşımak için diğer kurum ve kuruluşların bilgi sistemleriyle entegrasyonlar gerçekleştirilmiştir. Bu sayede idarî ve yargısal süreçte mükerrer yapılan işlemlerle gereksiz uygulamaları, ara süreçleri ortadan kaldırmakta, sürat ve kolaylıklar sağlayarak, iş yoğunluğunu azaltmakta ve personel açığından kaynaklanan sıkıntıları en aza indirmekte, posta ve kırtasiye gibi masraflardan tasarruf sağlamaktadır. Elektronik ortamda haberleşme sayesinde haftalar süren yazışmalar bir iki saniyede yapılabilmektedir. 2008 yılında Türk Adalet Bakanlığının bir genelgesi ile zorunlu hale getirdiği adli yazışmaların elektronik ortamda yapılması ile milyonlarca Euro tasarruf sağlanmıştır. Bilişim teknolojileri sayesinde adli birimlerin performansının ölçümü, kaynakların etkin dağıtımı yapılabilmekte, elektronik dosyalama sayesinde adli bilgi ve belgeler güvenli ortamda saklanabilmektedir (www.uyap.gov.tr evrimii 06.12.2014).

şekil 5.1. UYAP İşlevsel Kapsamı
Kaynak: (Sartaş 2010: 131)

Şekil 5.1'de UYAP'ın İşlevsel kapsam dâhilindeki yargılama hizmetleri, kaynaklar/yönetim hizmetleri, ortak uygulama altyapı hizmetleri ve destek hizmetleri görülmektedir. Her hizmet kısmının altında kısım ile ilgili birimlerin bilgileri mevcuttur. Bu birimler genel işleyiş esnasında ilgili görevlerini ardışık olarak icra ederek UYAP işleyişinin devamlılığını sağlamaktadır.

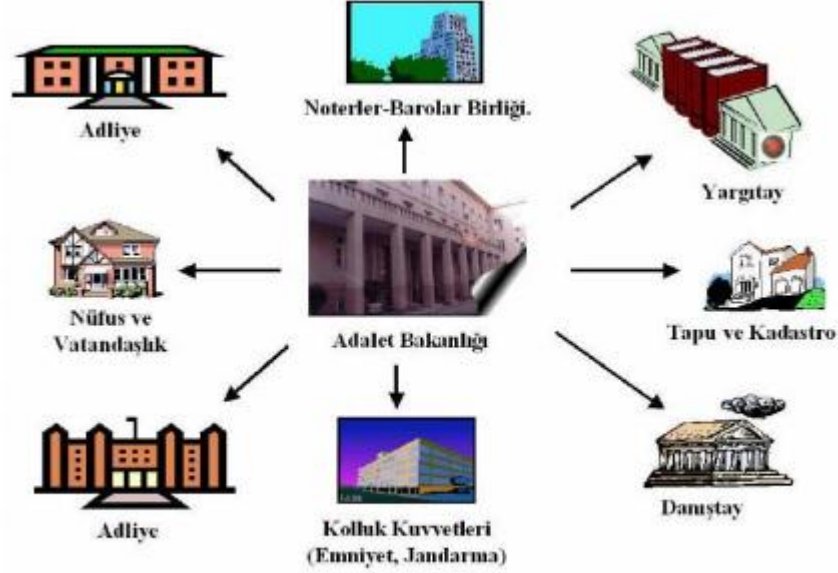
5.1.1. Ulusal Yargı Ağı Projesinin Tarihçesi

90'lı yılların sonuna doğru Türkiye'de gelişmeye başlamış elektronik devlet ve elektronik devlet projelerinin uygulaması değişim Adalet Bakanlığı tarafınca da benimsenmiş olup, ilgili ilk somut adım UYAP kapsamında atılmıştır. Günümüzdeki Uyap sistemi şimdiki halini alıncaya kadar birçok değişikliklerden geçmiştir. Bu bağlamda son derece kapsamlı ve önemli bir proje olan UYAP'ın fikir aşamasından başlangıcına, uygulanmasından revize edilerek tekrar geliştirtmesine kadar bir çok farklı aşamadan geçerek günümüzdeki halini almıştır.. Geçilen her aşamada bir öncekine göre farklılar oluşmuş yenilenen her kısım önceki halinden daha iyi çalışır ve işler hale getirilmiştir.

Ülkemizde adalet sahasında ilk otomasyon çalışmaları 1998 yılında başlamış, böylece adalet hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesi amacıyla, üretkenliği ve verimliliği arttırmak için UYAP adı altında çoklu-kullanıcılı ve iş odaklı bir sistemin uygulamaya geçirilmesi kararı verilmiştir. Yüksek yargı organları ve yargı için bilgi temininde vazgeçilmez özellikte bulunan bazı kurumlar da UYAP sistemine dahil edilmiş, bunun için Adalet Bakanlığı Merkez Teşkilâtı ile birlikte tüm mahkemeler, Cumhuriyet başsavcılıkları ve icra dairelerini de içine alacak şekilde Türkiye geneli için geniş bir bilgisayar ağı (WAN) kurulmuştur (Kaya ve Güneş, 2013: 4).

UYAP kapsamında dâhil edilen kurumlar sadece bu kadar ile kalmamış artan ihtiyaç ve gelişen teknoloji ile birlikte kendi alt yapılarını elektronik ortama taşıyan diğer kurum ve kuruluşlardan yararlanılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Mernis örneğinde olduğu gibi entegrasyon ve alt yapı çalışmaları daha geniş alanlara yayılmıştır. Kamu alanındaki Adalet Bakanlığınca yapılan bu değişim hamlesi altyapı ve diğer işleyişlerini elektronik ortama taşımayan diğer kurum ve kuruluşlar içinse itici bir

kuvvet olmuş, kamu alanında ve kamu yararı gözetildiğinde karşılıklı çalışma ilişkilerinin sürekliliği ve standardı için ne derece önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Şekil 5.2. UYAP Sisteminin İlgili Dış Kuruluşlarla Bütünleşmesi
Kaynak: (Sartaş 2010: 131)

Şekil 5.2'de UYAP'ın diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili bütünleşmesi görülmektedir. Bu bütünleşme elektronik dönüşüm ve elektronik devlet anlayışının ülkemizde her kurum ve kuruluşça uygulanmaya sokulması açısından çok önemlidir. Kendisini elektronik ortama taşıyan her kurum veya kuruluş, kendisinden sonraki ve kendisini elektronik ortama taşımamış her kurum ve kuruluş için itici ve zorunlu bir kuvvet oluşturmaktadır. Standartların belirlenip, şeffaflaşmanın yaşanması, daha iyi hizmet sunulabilmesi ve başlıca masraflardan tasarruf sağlanabilmesi için kamu elektronikleşme elzem bir ihtiyaçtır.

5.1.2. Ulusal Yargı Ağının Amaçları

UYAP adalet gibi günlük hayatımızda toplumun her kesimi yakından ilgilendiren bir kavramın sadece ilgili kişilerce değil zamanı geldiğinde ihtiyacı olan herkes tarafından çok daha etkin ve standart bir şekilde kullanılmasını hedeflemektedir. Bu amaçları madde olarak sayacak olursak;

- Hızlı, etkin, güvenilir, adil, verimli, şeffaf ve etik değerlere uygun bir yargılama mekanizması oluşturulmasını sağlamak.
- Her türlü idari faaliyetler ile denetim, teftiş ve soruşturmanın hızlı ve etkin bir şekilde yürütülebilmesini sağlamak.
- Doğru ve tutarlı bilginin mevzuatın tanıdığı yetkiler çerçevesinde istenilen zamanda hızlı ve kolayca elde edilmesini ve paylaşılmasını sağlamak.
- İş süreçlerinin hızlandırılmasını, elektronik arşivin oluşturulmasını, avukatların ve vatandaşların yargı hizmetlerinden internet aracılığıyla daha hızlı ve daha kolay yararlanmalarını sağlamak (Kaya ve Güneş, 2013: 4).

Diğer tüm e-dönüşüm ve e-devlet projelerinin temelinde olduğu gibi UYAP'ın temelinde de insan ve insana en iyi standartlarda hizmet ve adalet sunma amacı güdülmekte, bütün bunları yaparken de çağımızın devlet modeli uygulanmaktadır.

5.1.3. Ulusal Yargı Ağının Kapsamı

UYAP başka kamu kurumları ile olduğu kadar Adalet Bakanlığına bağlı diğer alt birimleri ile de tam entegrasyonlu olacak şekilde dizayn edilerek uygulamaya sokulmuş bir projedir. Çalışma şekline bakacak olursak Adalet Bakanlığınca dava açmadan, karar verme yetkisine sahip mahkemelere, kovuşturmayı başlatacak olan mercilerden, ceza ve infaz kurumlarına, adli tıp birimlerinden, iflas dairelerine kadar ki birimlerin hepsinde yapılacak iş ve uygulama kısmı UYAP üzerinden çalışmaktadır. Buradan çıkarımda bulunacak olursak; Ulusal Yargı Ağı Projesi oldukça geniş bir yazılım ve donanım alt

yapısı ile birlikte her kademede ayrı ayrı bu yapıyı destekleyecek ve geliştirecek bir altyapı ekibine sahip olduğu sonucunu çıkartabiliriz.

Şekil 5.3. UYAP Kapsamı

Kaynak: <http://www.tbmm.gov.tr> (çevrimiçi 07.12.2014)

Şekil 5.3'de UYAP'ın Adalet Bakanlığına bağlı diğer kuruluşları ile olan ilişkisi gösterilmektedir. Merkez modelli yapıda olan UYAP tüm adliyeler ve taşra teşkilatı yapısına kadar bakanlığın tüm birimlerinde kullanılmaktadır. Bunun birlikte Yargıtay, Anayasa Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Yüksek Seçim Kurulu ve Adalet Akademisi de UYAP kapsamında olan diğer kamu kuruluşlarıdır.

5.1.4. Ulusal Yargı Ağı'nın Yazılım ve Donanım Altyapısı

Ulusal Yargı Ağı Projesi'nin yazılım kısmındaki alt yapısı web tabanlı olarak tasarlanmıştır. Web tabanlı altyapılar kullanılan alt projelerde arabirim olarak daha kolay ve hızlı hizmet vermekte ve çok daha kolay öğrenilmektedir. Bunun ile birlikte bu web tabanlı projelerin UYAP üzerinde güvenli bir şekilde çalışabilmesi için sadece Adalet Bakanlığına ait bir bilgisayar ağına ihtiyaç duyulmuş olup bu kapsamda çalışmalar başlatılmıştır.

Türksat A.Ş. ile imzalanan protokol gereğince yeterli sayıda uydu kurulumu yapılmış ve geniş alan bilgisayar ağı uydu bağlantısı ile Adalet Bakanlığı'na bağlanmıştır (Kaya ve Güneş, 2013: 9). Sadece bu kadar ile kalınmamış yeni kurulan bilgisayar ağı'nın tamamlayıcı niteliğinde ve aynı zamanda UYAP'da kullanılmak üzere bilgisayar ve bilgisayar çevre bileşenleri de yenilenmiştir.

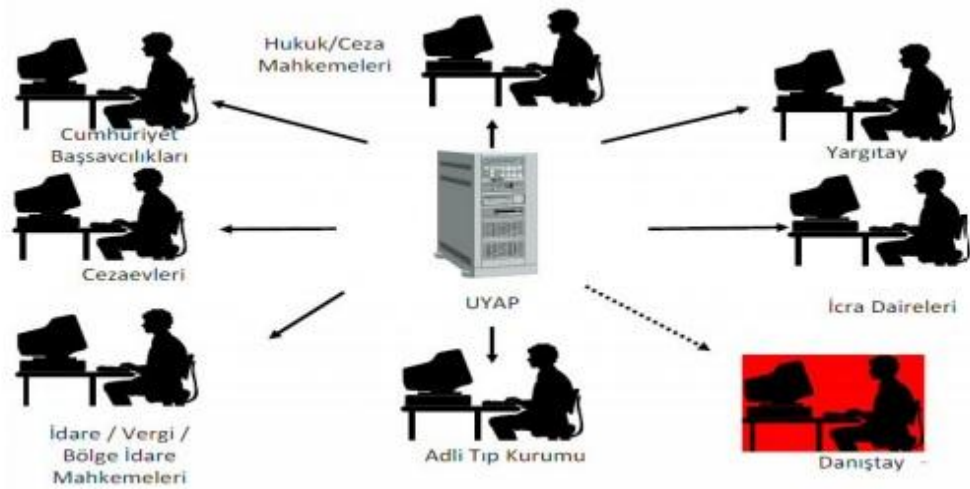
Birlere Göre Donanım Dağılımları									
BİRLER	Masaüstü Bilgisayar	Ağ Lazer Yazıcı	Lazer Yazıcı	Mürekkep Püskürtmeli Yazıcı	Dizüstü Bilgisayar Yazıcısı	KGK	Tarayıcı	Yazıcı Tarayıcı	Dizüstü Bilgisayar
Adli Tıp	384	10	58	11	0	0	7	2	0
Adli Yargı	20.915	42	10.671	318	2.589	4.970	2476	3	7.365
İdari Yargı	612	7	296	37	104	239	97	0	479
Cezaevi	1.230	4	593	7	4	837	495	6	0
Dinlenme Tesisi	13	0	1	2	0	0	0	0	0
Hakimevi	14	0	2	2	0	0	0	0	0
Meslek Lisesi	18	0	7	2	0	0	0	0	0
Bakanlık Merkez	1.478	59	465	32	103	94	102	2	2.269
TOPLAM	24.664	122	12.093	411	2.800	6.140	3.177	13	10.113

Tablo 5.1. UYAP'ın Donanım Alt Yapısının Birlere Göre Dağılımı
Kaynak: <http://www.uyap.gov.tr> (çevrimiçi 26.11.2014)

Tablo 5.1'de UYAP projesi donanım alt yapısı kapsamında birimlere göre dağıtım yapılan bilgisayar ve bilgisayar çevre birimleri görülmektedir. Tablodaki bilgisayar dışındaki diğer çevre birimleri incelendiğinde ağırlıklı olarak yazıcı, tarayıcı cihazlar göze çarpmaktadır. Bu donanım ile Adalet Bakanlığına bağlı kuruluşlardaki UYAP projelerde kullanılan veya kullanılmak istenen belge ve bilgiler tamamen elektronikleştirilmekte ve UYAP'ın veri tabanındaki yerini almaktadır. Yapılan bu e-dönüşüm ile birlikte güvenli, yanlışla mahal vermeyen, şeffaf ve ekonomik bir otonomi sağlanmaktadır.

5.1.5. Ulusal Yargı Ağının İç Entegrasyonu

UYAP'ın tam entegrasyonu ve merkezi elektronik ortamda tutulan arşivi sayesinde, doğru ve tutarlı bilgi, mevzuatın tanıdığı yetkiler çerçevesinde başta hakim ve savcılar ile yargı personeli olmak üzere tüm kullanıcıların paylaşımına açılmaktadır. Kullanıcılar bu bilgilere ihtiyaç duyduklarında hızlı ve kolayca ulaşabilmekte, keza, yargı birimleri de aralarında her türlü bilgi ve belge alışverişini elektronik ortamda ve anlık denebilecek kısa sürelerde gerçekleştirmektedir (Kaya ve Güneş, 2013: 10).

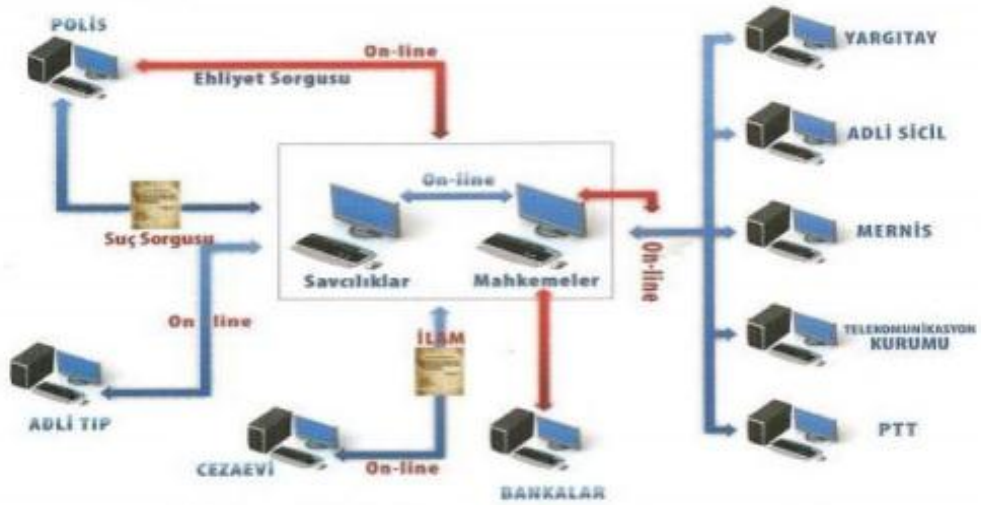

Şekil 5.4. Uyap Entegrasyon Yapısı (İç Entegrasyon)
Kaynak: (Batır 2013: 72)

Şekil 5.4. incelendiğinde UYAP sunucusunun diğer Adalet Bakanlığına bağlı birimler ile olan etkileşimi görülmektedir. Sunucu üzerindeki veri ve bilgiler iç entegrasyon sayesinde birimler arasında hızlı ve doğru bir şekilde transfer edilmekte, böylece proje'nin nihai amacı olan elektronik işleyiş devam etmektedir. İç entegrasyon yapısını biraz daha geniş anlamda irdeleyecek olursak, temel amaç tüm elektronikleşme ve e-dönüşüm sistemlerinde güdülen amaç ile aynıdır. İstenildiği zaman istenilen her türlü veriye hızlı ve mutlak bir şekilde ulaşmak, insan unsurundan ve diğer sebeplerden doğabilecek her türlü hatayı ortadan kaldırarak günümüz teknoloji ve devlet örgütlenmesine uygun hizmet vermektir.

5.1.6. Ulusal Yargı Ağının Dış Entegrasyonu

UYAP kapsamında diğer birçok ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ayrı ayrı “veri paylaşımı protokolleri” imzalanmış ve böylece bilgi sistemleri arasında entegrasyon sağlanmıştır (Batır, 2010: 30). Burada kısa vadede amaç birden fazla e-devlet projesi ile eş zamanlı hareket ederek ortak veri tabanı kullanımı havuzu sağlamak, uzun vadede ise tüm kamu kurum ve kuruluşlarındaki e-dönüşümü tamamlayarak hatasız, şeffaf, hızlı hizmet sunabilmektir.

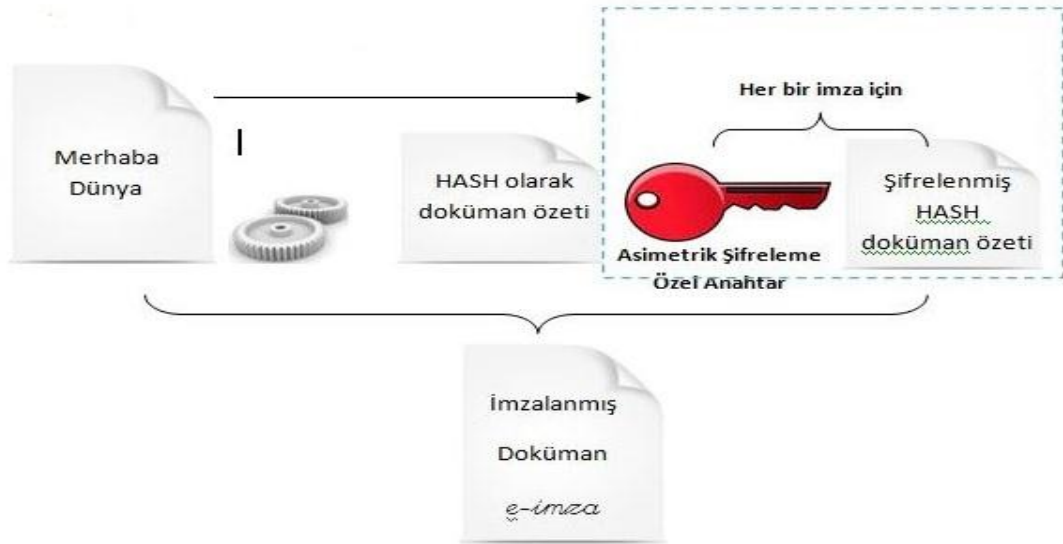

Şekil 5.5. UYAP Entegrasyon Yapısı (Dış Entegrasyon)
Kaynak: (Güneş 2012: 80)

Şekil 5.5'de UYAP'ın diğer kamu kurum ve kuruluşları ile olan dış entegrasyonu görülmektedir. Mernis'de dahil olmak üzere Türk Telekom, PTT, Emniyet Teşkilatı ve bankalar dış entegrasyonunun başında sayabileceğimiz kurumlardır. Tam anlamı ile Türkiye'de e-dönüşüm projesi tamamlandığında tüm kurum ve kuruluşlar bir biri ile entegre çalışıp veri ve bilgi alış verişini hızlı ve hatasız bir şekilde yapabilecektir.

5.1.7. Ulusal Yargı Ağında e-İmzanın Yapılışı

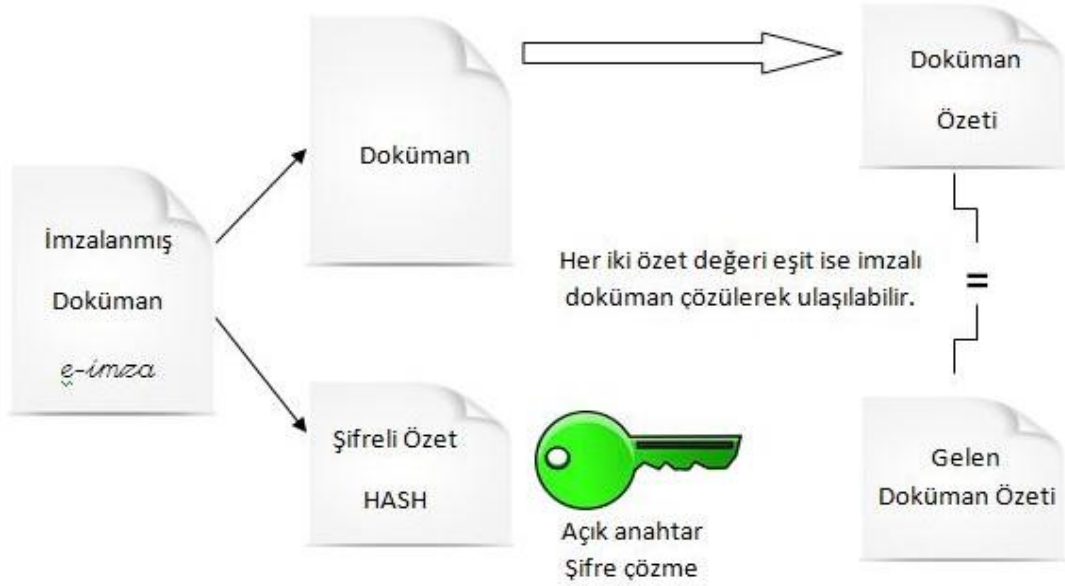
Elektronik imza elektronik belgeye eklenmiş bilgidir. Gönderilecek belgeden matematiksel yöntemler yardımıyla ve özgün bir biçimde kısaltılmak suretiyle sabit uzunlukta sayısal bir bilgi, elde edilir ki buna mesajın özeti veya hash adı verilir. Hash metodu ile elde edilen bilgi geri dönüşümü olmayan bir bilgidir. İkinci adım olarak mesaj özeti gönderen tarafın özel anahtarıyla şifrelenmektedir. Bu kodlanmış olan hash, elektronik imza olarak adlandırılmaktadır. Elektronik imza belgeye eklenir ve belgeyle birlikte alıcıya gönderilir (Kaya ve Güneş, 2013: 11). E-imza ile imzalanmış evrak veya evraklarda ıslak imza kısmında küçük harflerle "e-imzalıdır" yazısı bulunmaktadır.

Şekil 5.6. e-İmza Prosedürü

Kaynak: www.istanbul.adalet.gov.tr/ (çevrimiçi 11.11.2014)

Şekil 5.6'da e-imza prosedürü görülmektedir. Yazılan evrak veya doküman ilk aşamada Hash metodu ile güvenlik için şifrelenmektedir. İkinci aşamada hash doküman özeti evraka e-imza olarak eklenmektedir. Üçüncü ve son aşamada ise elektronik imza evraka eklenir ve alıcıya ulaşmak üzere veri olarak gider. Böylece e-imzalı evrak UYAP üzerinde gönderim işlemi başlamış olur. Sonraki aşamada ise e-imzalı evrakın doğrulama sürecidir.

Şekil 5.7. e-İmza Doğrulama Süreci

Kaynak: www.istanbul.adalet.gov.tr/ (çevrimiçi 11.11.2014)

Şekil 5.7'de e-imzalı olması istenilen dokümanın ilk aşamada doküman ve hash şifreli özet olarak ayrı ayrı bir sonraki sürece geçmesi, ikinci aşamada ise doküman özeti ve gelen doküman özeti olarak veri bazında eşit ayrıldıkları sistem üzerinde teyit edilip, üçüncü ve son aşama olan e-imzalı doküman olarak doğrulanma sürecine geçmesi görülmektedir.

5.1.8. Ulusal Yargı Üzerinden İşlem Sürelerinin Karşılaştırılması

UYAP, içerisinde Adalet Bakanlığı personeli, avukatlar, vatandaşlar, bilirkişiler diğer kamu kurum ve kuruluşlarının dahil olduğu konusunu adalet ve adalet hizmetlerinin oluşturduğu bir ekosistem olarak tanımladığımız bir e-Türkiye, e-dönüşüm hizmetidir. UYAP sayesinde çeşitli birimlerce yapılan hizmetlerin süreleri kısalmış, buda sisteme bir otonomi ve standart kazandırmıştır. Bu yapılan işlemler ile ilgili olarak tablolar aşağıdaki gibidir.

İdari Yargı:		
<u>İŞLEM</u>	<u>UYAP'nden ÖNCE</u>	<u>UYAP'nden</u>
<u>SONRA</u>		
Dosyanın Başka Birime Gönderilmesi İş	Yarım Gün	0-1 dk.
Aylık İstatistik Hazırlama İş	Yarım Gün	0-3 dk.
Yıllık İstatistik Hazırlama İş	1 Hafta	0-5 dk.
Mahiyet Cetvelleri Hazırlama İş	1 Hafta	0-5 dk.
Temyiz İstatistik Hazırlama İş	1 Hafta	0-5 dk.
Devir Listesi Hazırlama İş	3 gün	0-1 dk.
Terfi İş Cetvelleri Hazırlama İş	1 gün	0-1 dk.
Adis Formu Hazırlama İş	1 Hafta	0-5 dk.
Toplu Tahsilat/Reddiyat Ödemeleri İşlemleri	Yarım Gün	0-1 dk.
Toplu Tahsilat/Reddiyat Hazırlama İşlemleri	1 gün	1 saat
Taşraya Evrak Gönderme Kayıt İşlemleri	1 gün + 4 personel	Yarım Gün + 2 personel
Tebliğat Reddiyat Listesi Hazırlama İşlemleri	1 gün	Yarım Gü
Danıştay/Yetki Ret/Görev Ret Listesi Hazırlama	Yarım Gün	2 saat
<u>CEZA MAHKEMELERİ:</u>		
<u>İŞLEM</u>	<u>UYAP'nden ÖNCE</u>	<u>UYAP'nden</u>
<u>SONRA</u>		
Tebliğat Taraf başına	3-5 dk.	3 dk.
Posta tevdi listesi	10-20 dk.	1 dk.
Tüm devir ve istatistik işlemleri	15-20 gün	15-20 dk.
Adli sicilden sabıka kaydı isteme	1-15 gün	1 dk.
Nüfus müdürlüğünden nüfus kaydı isteme	1-15 dk.	1 dk.
Talimat, müzekkere ve dosya gönderme	7-15 gün	1 dk
Devir İşlemleri	15-20 gün	2-3 dk.
Terfi İş Cetvelleri Hazırlama İş	1 gün	0-1 dk.
Adis Formu Hazırlama İş	1 Hafta	0-5 dk.

Tablo 5.2. İdari Yargı ve Ceza Mahkemeleri İşlem Süreleri
Kaynak: İstanbul Barosu UYAP Eğitim Kitapçığı

Sayfa 69'daki tablo 5.2'de İdari yargı ve Ceza Mahkemelerinde yapılan işlemlerin, UYAP' tan önceki ve sonraki aldıkları süreler gösterilmiştir.

Hukuk Mahkemeleri:

<u>İŞLEM</u>	<u>UYAP'nden ÖNCE</u>	<u>UYAP'nden</u>
<u>SONRA</u>		
Devir Listesi Hazırlama İşi	3 gün	0-1 dk.
İş Cetvelleri Hazırlama İşi	3 gün	0-1 dk.
Adis Formu Hazırlama İşi	1 Hafta	0-5 dk.
Ayrıntılı Kasa Raporu Hazırlama İşlemi(20 makbuz için)	10 dk.	0-4 dk.
Maliyeye Devir Raporu Hazırlama İşlemi(20 makbuz için)	10 dk.	0-4 dk.
Tarafların Mahkemeden Bilgi Talebi	1-3 saat	0-4 dk.
Tebliğat Hazırlama İşlemi(Sisteme taraf girilmişse)	10 dk.	0-1 dk.
Tevzi Dağılım Çizelgesi (30 mahkeme için)	2 saat	0-1 dk.
Duruşma Listesi Hazırlama İşlemi(50 dosya için)	2 saat	0-1 dk.
Kurum Arşivinden Dosya Sorgulama(UYAP'tan girilmişse)	1 gün	0-4 dk.
Birim Arşivinden Dosya Sorgulama(UYAP'tan girilmişse)	3 saat	0-2 dk.
Dosya Durumunun Sorgulanması(Dosya UYAP'tan girilmişse)	5-30 dk.	0-1 dk.
Müzekkere Yazılması(Dosya ve bilgileri UYAP'tan girilmişse)	15 dk.	0-5 dk.
(Mahkeme tarafından şablonlar oluşturulduysa)		

Tablo 5.3. Hukuk Mahkemeleri İşlem Süreleri

Kaynak: İstanbul Barosu UYAP Eğitim Kitapçığı

Tablo 5.3'te Hukuk Mahkemelerinde yapılan işlemlerin, UYAP' tan önceki ve sonraki aldıkları süreler gösterilmiştir.

İcra Daireleri:

<u>İŞLEM</u>	<u>UYAP'nden ÖNCE</u>	<u>UYAP'nden</u>
<u>SONRA</u>		
Takip açılması	1-5 dk.	0-1 dk.
Toplu takip alınması (100 dosya)	3 gün	1 gün
Müzekkere hazırlanması	5 dk.	1 dk.
Satış muamelesi hazırlanması	1 saat	3 dk.
Kasa devir işlemleri	1 ay	1 dk.
Yıllık İstatistik Hazırlama İşi	1 gün	1 dk.
Devir Listesi Hazırlama İşi	1 ay	0-1 dk.
İş Cetvelleri Hazırlama İşi	1 gün	0-1 dk.
Adis Formu Hazırlama İşi	1 gün	0-1 dk.
Toplu Tahsilat/Reddiyat Ödemeleri İşlemleri	Yarım Gün	0-5 dk.
Toplu Tahsilat/Reddiyat Hazırlama İşlemleri	1 gün	1 saat
Tebliğat Listesi Hazırlama İşlemleri	1 saat	1-5 dk.

Tablo 5.4. İcra Daireleri İşlem Süreleri**Kaynak:** İstanbul Barosu UYAP Eğitim Kitapçığı

Tablo 5.4'te Hukuk Mahkemelerinde yapılan işlemlerin, UYAP kullanılmadan önceki ve sonraki aldıkları süreler gösterilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri:

<u>İŞLEM</u>	<u>UYAP'nden ÖNCE</u>	<u>UYAP'nden</u>
<u>SONRA</u>		
Dosyanın Başka Birime Gönderilmesi İşi	Yarım Gün	0-1 dk.
Aylık İstatistik Hazırlama İşi	Yarım Gün	0-3 dk.
Yıllık İstatistik Hazırlama İşi	1 Hafta	0-5 dk.
Devir Listesi Hazırlama İşi	3 gün	0-1 dk.
Adis Formu Hazırlama İşi	1 Hafta	0-5 dk.
Nüfus Kaydı Alma	1 Hafta	0-1 dk.
Adli siciliden sabıka kaydı isteme	1-7 gün	1 dk.
Dosya Arama/Bulma	10-15 dk.	30 sn.-1dk.
Matbu evrakların Hazırlanması	5 dk.	0-30 sn.

Tablo 5.5. Cumhuriyet Başsavcılığı İşlemleri Süreleri**Kaynak:** İstanbul Barosu UYAP Eğitim Kitapçığı

Tablo 5.5'te Cumhuriyet Başsavcılığı işlemlerinin, UYAP kullanımından önceki ve sonraki aldıkları süreler gösterilmiştir. UYAP ile yapılan tüm işlemlerde zaman ve personelden tasarruf sağlanmıştır

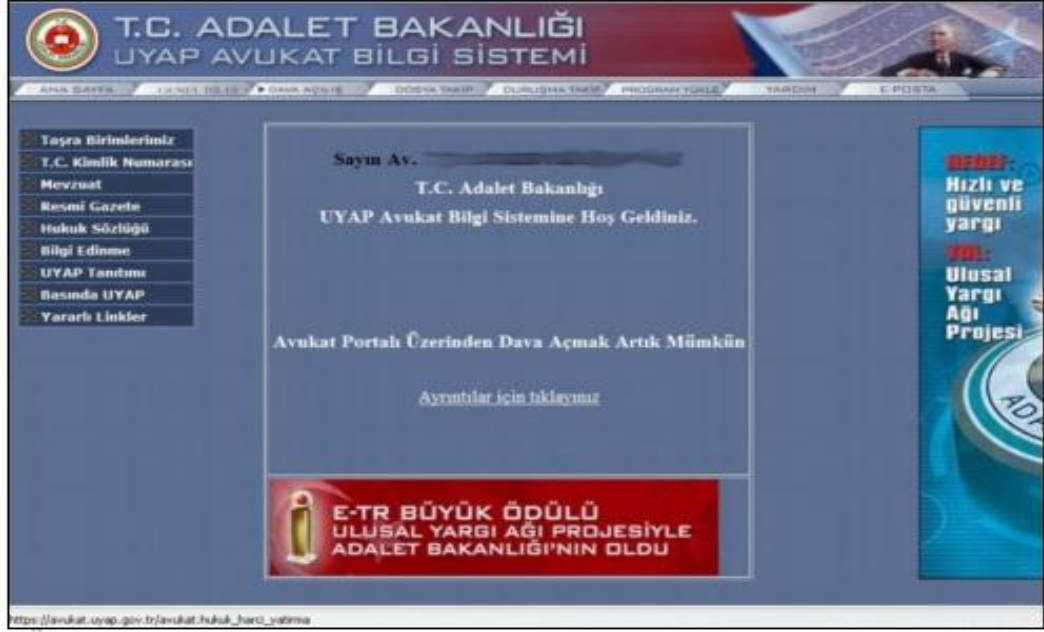
5.2. UYAP Avukat Portalı

e-Devlet kapsamında tüm bürokratik işlemlerin sanal ortama dökülerek elektronikleşmesi ön görülmektedir. Bir kereye mahsus avukatlar "Avukat Portalı Sertifika Talep Formunu" doldurarak gerekli giriş bilgilerini aldıktan sonra bu portaldan işlem yapmaya başlayabilirler. Bu kapsamda sıralı eylem dizisi oluşturabilecek şekilde UYAP üzerinden avukatlarda işlemler yapılabilmektedir. "avukat.uyap.gov.tr" adresi üzerinden avukatlar; dava açarak davanın harcını ödeyebilmekte, icra takibi başlatabilmekte, gerekli izinler neticesinde sanal ortamda görülmesinde sakınca olmayan dava dosyalarını inceleyip bunlardan birer kopya edinebilmekte ve e-imzalı dava dosyalarına yine e-imzalı evrak gönderip alabilmektedirler.

5.2.1. UYAP Üzerinden e-Dava Açma

e-Dava açma işlemi UYAP üzerinden uygulanabilen elektronik devlet ve elektronik dönüşüm kapsamındaki en uygulanabilir proje uygulamalarından birisidir. Avukatlar tarafından sıklıkla kullanılan bu işlem süreci zaman tasarrufu, kırtasiye masraflarından tasarruf, gereksiz bürokrasi işlemlerinin kısaltılması ve alanda standardizasyon sağlaması gibi pek çok faydaya sahip bir işlemdir. UYAP doküman editörünün e-İmza destekli sürüm (2.7.18) ile uyumlu olarak hazırlanan dava dilekçesi üzerine gerekli bilgiler girilerek hazırlanıp, e-imza ile imzalanmadan önce son bir kez kontrol edilmelidir. Zira e-imza ile imzalandıktan sonra UYAP doküman editörü üzerinde değişiklik yapılması halinde e-imza belge üzerindeki geçerliliğini yitirecek dolayısı ile iptal olacaktır. e-İmza işlemleri tamamlandıktan sonra sıralı eylem dizisi oluşturacak şekilde sırası ile UYAP üzerinden e-dava açıp, dava dosyası oluşturma işlemleri aşağıda ekran alıntıları ile birlikte gösterecek olursak şu şekildedir;

- **Portala Giriş:** "avukat.uyap.gov.tr" veya e-devlet kapısı üzerinden yönlendirilecek şekilde avukat portalına gerekli kimlik doğrulama sertifikasyon işlemleri yapıldıktan sonra portala girilir. Girilen portal ekranı menüsünden "Dava Açılış" sekmesi tıklanılır.

Şekil 5.8. Avukat Portalının Giriş Ekranı

Kaynak: www.myilancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **İl ve Adliye Seçimi:** Bu kısımda " Yeni Dava Açılış ve Harçlandırma" seçilir, daha sonra dava'nın açılacağı il ve adliye seçimleri yapıldıktan sonra, işleme devam edilir.

Şekil 5.9. Davanın Açılacağı İl ve Adliye Seçim Ekranı

Kaynak: www.myilancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **Açılacak Mahkeme ve Dava Türü:** Açılmak istenilen dava ile ilgili dilekçe hangi mahkemeye yazılmışsa o mahkeme portaldan seçilir, mahkeme seçiminden sonra gelen dava türleri sekmelerinden ilgili davanın konusu ekleme sekmesi yardımı ile eklenir. Ve sonraki işlem için ileri sekmesi tıklanarak ile devam edilir.

Şekil 5.10. Davanın Açılacağı Mahkeme ve Dava Türü Seçim Ekranı
Kaynak: www.myilancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **Davalı ve Davacı Bilgilerinin Oluşturulması:** Bu kısımda tarafların sıfatları davalı-davacı olarak oluşturulur. Davalı veya davacı tarafların vatandaşlık numaraları varsa, vatandaşlık numaraları sisteme girilir. Vatandaşlık numaraları yok ise sadece ad ve soyadı girilerek davalı ve davacı tarafları oluşturulur. Bu işlem sırasında davalı ve davacı bilgileri ayrı ayrı işlemler yinelenerek oluşturulur. Eğer tarafların vatandaşlık numaraları var ise tarafların kayıt bilgileri Mernis'den görüntülenerek tarafların kontrolü sağlanır.

T.C. ADALET BAKANLIĞI
UYAP AVUKAT BİLGİ SİSTEMİ

ANA SAYFA KİMLİK GİRİŞİ DAVA AÇILIŞ DİSPLİN TAKİP DURUŞMA TAKİP PROGRAM YÜKLE YARDIM E-POSTA

Taraf İşlemleri

İl Adı: ADANA
 Adliye Adı: Adana Adliyesi
 Mahkeme Adı: SULH HUKUK MAHKEMESİ
 Dava Türü: Ortaklığın Giderilmesi(Maktu)
 * Tarafın Sıfatı: Kişi Kurum
 T.C. Kimlik No: T.C. Kimlik No Sorgula
 * Adı/Soyadı: Sorgusuz Giriş Yap
 Baba Adı: Doğum Tarihi:

Temizle Ekle

*** Taraf Listesi**

No	Sıfatı	Adı	Sil
1	DAVACI	MUHİTTİN ÇETİN	Sil
2	DAVALI	ALİ ÇETİN	Sil
3	DAVALI	SELAHATTİN ÇETİN	Sil

< Geri İleri >

Şekil 5.11. Davalı ve Davacı Bilgilerinin Oluşturulduğu Ekran
 Kaynak: www.mylancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **Harç Hesapları:** Bu kısımda dava, davalı, davacı ve vekil sayıları ile ilgili bilgiler portaldaki ilgili kısımlara girildikten sonra, harç miktarını hesapla sekmesi tıklanarak harç bilgileri hesaplatılıp harç bilgileri tutarı öğrenilir.

T.C. ADALET BAKANLIĞI
UYAP AVUKAT BİLGİ SİSTEMİ

ANA SAYFA KİMLİK GİRİŞİ DAVA AÇILIŞ DİSPLİN TAKİP DURUŞMA TAKİP PROGRAM YÜKLE YARDIM E-POSTA

Harç Hesaplama Kriterleri

İl Adı: ADANA
 Adliye Adı: Adana Adliyesi
 Mahkeme Adı: SULH HUKUK MAHKEMESİ
 Taraf Listesi: MUHİTTİN ÇETİN , ALİ ÇETİN , SELAHATTİN ÇETİN
 * Dava Türü: Ortaklığın Giderilmesi(Maktu)

(Dava Esas Değeri(YTL)) Faiz Değeri(YTL) Mahsup Miktarı(YTL)

* Davacı Sayısı: 1 Davalı Sayısı: 2 Vekil Sayısı Sayısı: 1 Mizakkare Sayısı: 0

*** Harçlandırma Bilgileri**

Harca Tabii Adli Mizaheret Harçtan Muaf Tedbir Talebi Var

Başvuru Harcı AI Vekalet Harcı AI

Toplam Harç (YTL)
22.90 Harç Miktarı Hesapla

*** Davaya Açılış Evrağı**
Evrağ Ekle

Hukuk Davası Açılış Ekranı Kullanımı

1. Zorunlu alanları doldurduktan sonra Harç Miktarı Hesapla düğmesine tıklayınız.
2. Açılan Hukuk Davası Açma Harç Ayrıntılı Hesabı ekranında Tamam düğmesine tıklayınız ve toplam harç tutarı alanını doldurduktan emin olunuz!
3. Toplam harç tutarı alanının dolmasıyla ekranda beliren Bankaya Bağlan tuşuna tıklayınız.
4. Bağlan işlemini başarıyla tamamladıktan sonra Ödeme düğmesine tıklayınız.

Toplam harç miktarı haz alınarak işlem yapılacaktır... < Geri Temizle Bankaya Bağlan Ödeme

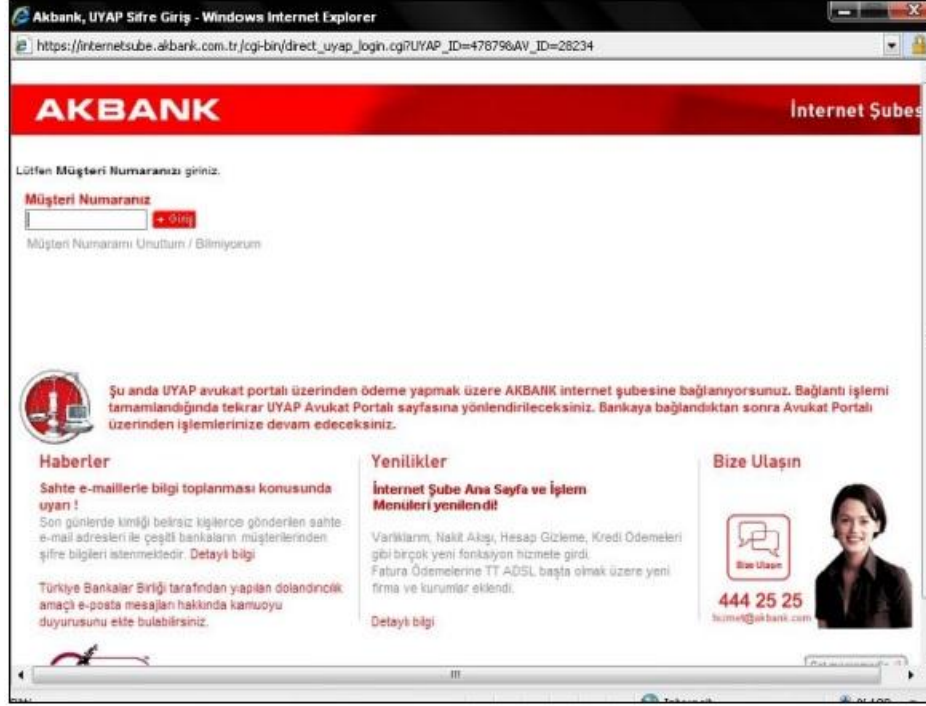
Şekil 5.12. Harç Bilgilerinin Oluşturulduğu Ekran
 Kaynak: www.mylancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **Evrak Ekleme:** Bu bölümde e-imzalı dava dilekçesi sisteme kayıt edilir. Bu işlem için e-imza ile imzalanmış dava dilekçesi "Gözet" butonuna tıklanarak bilgisayarın sabit diski üzerindeki kayıt edilmiş yerinden seçilerek sisteme yüklenir. Bu kısımda istenirse belgenin açıklaması da yazılabilir. Başarılı bir kayıt işleminden sonra ekrana ilgili işlemle ilgili mesaj gelir. Başarısız evrak kayıt işlemlerinde ise yine ekrana bir uyarı mesajı gelir, bu tip durumlarda işlem yinelenerek başarılı bir şekilde evrak kayıt edilmeye çalışılmalıdır.

Şekil 5.13. Evrak Ekleme Ekranı

Kaynak: www.myilancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

- **Harç ve Ödeme İşlemi:** Sırası ile yukarıdaki işlemler başarılı bir şekilde tamamlandıktan sonra bankaya bağlanılarak harç ödeme işlemleri gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada yapılması gereken işlem, "Bankaya Bağlan" sekmesinin tıklanmasıdır.

Şekil 5.14. Harç Ödeme İşlemlerinde Banka Giriş Ekranı
Kaynak: www.mylancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

Şekil 5.15. Kayıtlı Banka Hesapları Üzerinden Harç Ödeme Ekranı
Kaynak: www.mylancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

Gerekli bağlantılar tamamlandıktan sonra sisteme tanımlı banka hesapları ekrana çıkmaktadır. Bu ekranda harç masraflarını ödemeye banka bakiyesinin yeterli olup olmadığına dair bilgiler görülmektedir. Harç masraflarının ödemeye yeterli bakiyesi bulunan hesap seçilerek "Devam" sekmesine tıklanarak bir sonraki işlem ekranına geçilir.

Yapılacak İşlem		
Borçlu Hesap	ADANA	0294443
Alacaklı Hesap	2	2010001
Alacaklı Adı	UYAP MAHKEME HESAPLARI	
Ödenecek Tutar	22.90	YTL

Yukarıda Bilgileri Olan İşlem Yapılacaktır. Lütfen Onaylayınız. < Geri Dön Onayla

Şekil 5.16. Kayıtlı Hesaplar Üzerinden Harç Ödemeyi Onaylama Ekranı
Kaynak: www.mylancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

Gelen ekranda harç bilgisi tutarı ve harç tutarının hangi banka hesabından ödeneceği bilgileri yer almaktadır. Bu işlem ekranında "Onayla" butonuna basıldıktan sonra ilgili bankanın hesabındaki para, işlem ekranında görülen harç masrafları tutarı kadar UYAP mahkeme hesabına transfer olur.

- **e-Davanın Oluşturulmasının Tamamlanması:** Bankadan yapılan ödeme işlemi tamamlandıktan sonra, e-davanın başarılı bir şekilde açıldığını gösteren bir işlem ekranı açılır. Online olarak açılmış olan e-dava bilgileri, sırası ile davanın açılmış olduğu il, mahkeme ve tevzi memurluğuna gider. Bu kısımda arka plandaki işleyiş ise tüm işlemler tamamlandıktan sonra, online olarak açılan e-dava ilgili ildeki ilgili mahkemeye tamamen elektronik ortamda veri olarak gitmesi, bu giden verilerin, gittiği ilde ve mahkemede somut bir hal alarak işleyişin devamı açısından süreklilik arz etmesidir.

T.C. ADALET BAKANLIĞI
UYAP AVUKAT BİLGİ SİSTEMİ

ANA SAYFA | GİRİŞ | E-DAVA | DAVA AÇILIS | DÜŞÜŞME TAKİP | DURUŞMA TAKİP | PROSEDÜR TAKİP | YAZDIR | E-POSTA

Yapılan İşlem		
Borçlu Hesap	ADANA	0294443
Alacaklı Hesap		2 2010001
Avukat ID		28234
Ödenecek Tutar	22.90	YTL
İşlem Tarihi	18.03.2008	
İşlem Saati	12.33.02	
Akbank Referans Numarası		0002347711
Açıklama		

İşlem Ayrıntı Bilgileri	
İl Adı	ADANA
Adliye Adı	Adana Adliyesi
Mahkeme Adı	SULH HUKUK MAHKEMESİ
Tevzi No	2008/8131

Hukuk Dava Açılış için para ödeme işlemiz başarıyla gerçekleştirilmiştir.
Dava Açılış Ekranında bulunan 2008/8131 tevzi numarası ile Dosya Tevzi Durumu ekranından dosyanızı tevzi durumunu takip edebilirsiniz.
Aynı tevzi numaralı dosyanızı Dosya Evrak Gönderme ekranından dava ile ilgili evraklarınızı ekleyebilirsiniz.
Varsa Açılmış olan tevzi dosyanın tevzi işlemi, ilgili birtme adı tevzi memuru tarafından Ulusal Yargı Ağı Projesi(UYAP) ekranları üzerinden yapılacaktır.

DİKKAT : Bu Ekran Yapmış Olduğumuz İşleme Ait Bilgileri İçeren Bir Rapor Ekranıdır. Bu Ekrandaki Tarayıcınızın Geri, İleri ve Yenile Butonlarını Lütfen Kullanmayınız. Gitmek İsteddiğiniz Ekran Menüümüz Aracılığıyla Ulaşabilirsiniz. Bu Raporu Bu Şekilde Sadece İşleminiz Başarılı Olduğunda Alacağınızdan Bir Örneğini Almanız Tavsiye Edilir.

Yazdır

Şekil 5.17. Başarılı Bir Şekilde Oluşturulmuş e-Dava Ekranı

Kaynak: www.myilancioglu.av.tr (çevrimiçi 18.12.2014)

Şekil 4.22'de başarılı bir şekilde e-imza kullanılarak UYAP avukat portalı üzerinden oluşturulmuş bir e-davanın son işlem ekranı görüntülenmektedir. Bu işlem ekranı oluşturulan her e-dava için sadece bir kere görüntülediğinden, işlem ekranı üzerindeki " Yazdır" sekmesine tıklayarak ilgili işlem ekranının çıktısı alınabilir.

UYAP üzerinden açılmış bir e-dava dosyası ve duruşma takip işlemleri yine benzer şekilde portal üzerinden sorgulanarak takip edilebilir. Bir dava dosyasını ele alacak olursak avukat portalına başarılı bir şekilde giriş yaptıktan sonra yine portal üzerindeki sekmelerden yararlanarak sisteme dava veya icra ile ilgili istenilen bilgiler girilmek suretiyle dosyanın durumu ile ilgili en güncel bilgileri alabilir. Aynı şekilde portal üzerinden yıllara göre sıralanmış duruşma listeleri görülmekte, bu listelerden aylık veya haftalık bazdaki duruşmalar görüntülenebilmekte, istenilen duruşma yer ve zamanı buradan takip edilebilmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hızla gelişen ve küreselleşen dünyada bilgi teknolojileri alanındaki gelişmelerde diğer bir çok alanda olduğu gibi çok hızlı ve elzem bir şekilde seyrini sürdürmekte ve her geçen gün daha da ilerleyip gündelik hayatta karşımıza kullanılması bir zorunluluk olarak çıkmaktadır. İşte bu hızlı değişim süreci, kaçınılmaz olarak dünyayı her alanda etkisi altına almış ve dünya ülkelerini de bu değişime ayak uydurmak zorunda bırakmıştır. Bu değişimin bir sonucu olarak gündelik hayattan tutunda, bürokratik işlemlere ve devletler arası ikili ilişkilere kadar bir çok yeni süreç yaşamımızın gündelik kısmına bir parametre olarak eklenmiştir. Elektronik devlet kamu anlayışı da bu değişim ve gelişim sürecinin kamu kısmındaki en önemli evresi olarak devletler tarafından gündelik hayatımızda işletilmeye başlanmıştır. Elektronik devlet kavramı ile birlikte 21. yüzyılda bilginin önemi daha da artmış, gelecekte de varlıklarını devam ettirmek veya geleceği yönetmek isteyen devletler bu alanda bilginin önemini kavrayarak çalışmalarını başlatmış veya mevcut çalışmalarına ivme kazandırmıştır.

Bu bağlamda dünyada ve ülkemizde işletilmeye başlatılan, geleceğin ise bir zorunluluğu olduğu için daha da iyi yapılmak, istenilen "elektronik devlet" kamu modeli; vatandaş-devlet, devlet-işletmeler ve kamu kurumlarının birbiri arasındaki ilişkilerindeki beklentileri daha da arttırmış, bu alanda yapılması gereken proje, hizmet ve uygulamalarında hızının artmasını sağlamıştır. Ancak bu hızlı gelişime sadece kamu kurumları değil kamunun diğer tarafını oluşturan vatandaşlarında ayak uydurması etkin bir şekilde kullanabilmesi için gerekmektedir. Aksi halde tek taraflı sunulan hizmet ve uygulamalar hiç bir şekilde devlet tarafına olumlu bir şekilde dönmeyecek, mevcut kamu düzeni içerisindeki devlet-vatandaş ilişkisinde zedeleyecektir. Öyleyse bu aşamada yapılması gerekenler nelerdir? ve bu yapılması gerekenler kimler tarafından nasıl yapılmalı ve ne şekilde yürütülmelidir? Yürütülmesi gereken çalışma ve faaliyetler yapılmazlar ise sonuçları bizim için neler olur? Türkiye'de bu alanda yapılmakta olan bir çok koordineli veya koordinesiz faaliyet bulunmaktadır. Bu koordineli faaliyetler genellikle bakanlıklar veya büyük kamu kurumları tarafından yürütülmektedir. Koordinesiz faaliyetler ise genellikle belediyeler ve nispeten diğer kamu kurumlarına

göre daha küçük olan, daha az personele sahip, daha az hizmet sunan ve sunduğu hizmetler gündelik hayatta daha az önem arz eden kamu kurumları tarafından sunulmaktadır. Peki bu koordinasyonsuzluk nasıl giderilmelidir? Sunulan veya sunulmak istenilen tüm hizmet, proje ve uygulamalar kamu kurumlarından sorumlu tek bir idare tarafından çağın gereklerine uygun şekilde belirlenmeli, yönetilmeli ve işleme sokulmalıdır. Ancak bu şekilde koordineli bir "elektronik dönüşüm" süreci başlatılarak sağlıklı bir şekilde hayata geçirilebilir. Buna en somut örnek bir 50 eyaletten oluşan ve her eyaletten ayrı kamu uygulaması olan Amerika Birleşik Devletleridir. Başta birbirinden bağımsız olarak sadece eyalet bazında olan elektronikleşme uygulama ve projelerini 1 yıl gibi kısa bir zamanda tek bir çatı altında toplanarak, ulusal bir ağda standart bir şekilde hizmet verebilecek bir hale getirilmiştir. Aksi halde ülkemizdeki bazı kurumların durumundaki gibi, aynı kurumca aynı hizmetler farklı web ara yüzlerinden sunulacak, böylece anlam ve kavram karmaşasına sebep verilecek, ve üzerine birde güvenlik açıklıklarının oluşmasına zemin hazırlanan bir ortam yaratılacaktır.

Yine sürecin olumsuz yanlarından bakacak olursak, eldeki imkan ve teknolojiyi kullanmakta, anlamakta zorlanan vatandaşlar, yine aynı şekilde gerekli eğitim ve öğrenimlere sahip olmadan kamu düzeni içerisindeki işlerini icra etmeye, işlemleri yapmaya çalışan devlet çalışanlarına sahip niteliksiz bir grup ortaya çıkacaktır. Elektronik dönüşüm ve çağın gereği olan bilgi teknolojilerine bağlı kamu yönetim anlayışı uygulanmadığı takdirde sanayi devrimi örneğinde yaşananlar, ülkemiz açısından kaçınılmaz olur. Ülke olarak gelecekte de varlığımızı güçlü bir şekilde, çağın gerek ve dinamiklerine uygun devam ettirmek istiyorsak bilgi teknolojileri alanında çağın getirdiklerini benimsemeli ve bu alanda ülke olarak en değerli kaynağımız olan insan unsuruna gerekli yatırımları yapıp, eğiterek gerekli zemini oluşturmalıyız

Dünya vitrininde elektronik devlet kavramına bakıldığında sanayi devrimi öncelik ve niteliklerini benimsemiş, ve sanayi devrimi zamanında atılım yapmış Avrupalı ülkeler ve ülkelerden yakın zamanda siyasi olarak ayrılmış ancak politik anlamda hala onların yanında olan ülkeler ile, araştırma-geliştirme çalışmalarına öncelik vermiş, 2. Dünya savaşında ağır darbe almış ve bu aldıkları darbelerden ders çıkartarak kendilerini her alanda geliştirmeyi mecburi bulmuş, günümüzde teknoloji alanında dünyaya belli başlı markalar ve ürünler kazandırmış Doğu ve Güney Doğu Asya ülkeleri

görmekteyiz. Başta Avrupa ülkeleri olmak üzere Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi ülkeler bu alanda ciddi projeler ve eylem planları başlatmışlardır. Gerek teknik altyapı ve teknoloji, gerekse bilişim teknolojilerinin uygulanması alanında bir çok çalışma ve stratejiler belirlemiş ve bu çalışma ve stratejileri başarılı bir şekilde hayata geçirmişlerdir. Bahsi geçen Avrupa, Amerika ve Okyanusya ülkeleri kendi iç özerk yapı ve sınırları ile birlikte yapılan tüm projeleri tek elde toplayıp yönetmeyi de eksiksiz bir şekilde başarmışlardır. Bütün bu çalışmaların olumlu bir edimi olarak yapılan bu çalışma ve izlenen stratejiler kısa zamanda sonuç vermiş, bu alanda kabul görmüş tüm çalışma, rapor ve endekslerde bu ülkeler üst sıralara çıkarak yaptıkları elektronik dönüşüm faaliyetlerinin ne derece başarılı olduğunu kanıtlanmıştır. Fakat Avrupalı, Amerikalı ve Okyanusya ülkelerini geride bırakarak elektronik dönüşüm anlamında ve bu alanda yapılan çalışmalarda onlardan daha üst sıralarda olan Kore, Japonya ve Singapur gibi ülkeler diğer ülkelere göre neyi daha iyi yapmaktadır? İşte bu kısımda özellikle ülkemizde de hissedilen Birleşmiş Milletlerin "beşeri sermaye" olarak tanımladığı insan gücü olgusu ön plana çıkmaktadır. Japonya, Kore ve bu alanda özellikle Singapur gibi ülkeler 80'li yılların başında bu tip işlemlerin tek taraflı otonomi ile sağlanamayacağı gerçeğini kavramış, bu alanda bir takım çalışmalar başlatmışlardır. Başta elektronik haberleşme ve iletişim teknolojilerine el atılmış, bu alandaki gerekli alt yapı ve telekomünikasyon ihtiyacı başarılı bir şekilde giderilmiştir. Daha sonraki süreçte Üniversite bünyelerinde başlayarak, belediye düzeyine kadar değişen aşamalarda insanlara bu alanda eğitimler verilerek, elektronik okur-yazar insan gücü yetiştirilmeye başlamıştır. Bu alanda nitelikli yetişen kamu personeli ile yine kendisi gibi nitelikli yetişen vatandaş tarafı, elektronik dönüşüm sürecini hızlandırmış ve standartları yükselterek istenilen yeni elektronik kamu yönetim düzeninin oluşmasını sağlamıştır. Buradan yola daha kesin bir dil ile ifade etmemiz gerekirse; yeni kamu yönetim alanında başarılı olan ülkelerin uyguladıkları stratejiler sadece teknik alt yapı, teknoloji ve teknolojinin tek taraflı kullanımı ile mümkün olmamış, en değerli sermaye olan insan unsurunun da bu sistem içerisinde tamamlayıcı nitelikte olduğunun farkına varılarak, doğru kullanım ve eğitimi ile birlikte mümkün olmuştur.

Mevcut Çalışmanın da konusunu oluşturan Ulusal Yargı Ağı Projesi olan UYAP, yeni kamu düzeni anlayışı ile birlikte Adalet Bakanlığınca, adalet hizmetlerinin hızlı, standart ve hatasız bir şekilde sunulup yönetilmesi amacı ile hayata geçirdiği bir elektronik devlet projesidir. UYAP'ın teknik altyapı ve entegrasyon olarak hemen hemen tamamlanmış olup, dünyada alanındaki öncü uygulamalardan olan MERNİS gibi dev bir projede dahil olmak üzere birden çok e-devlet projesiyle anlık ve senkron bir şekilde çalışmakta ve gene anlık işlem yapılmasına izin vermektedir. UYAP bu dinamik yapısı ile birlikte vatandaş-devlet, vatandaş-kurum gibi alanlarda azımsanamayacak ölçüde olumlu bir fark yaratmakta ve uygulama alanı dahil diğer kamu kurumları ile olan işleyişinde de zaman, kırtasiye ve bürokrasi tasarrufu sağlamaktadır. Mevcut tez çalışmasının 5. bölümünde anlatılan UYAP üzerinden e-dava açma kısmındaki gibi bir çok yeniliği ve kolaylığı getiren UYAP, adalet ve adalet işleyiş ekosisteminde olumlu sonuçlar sağlamaktadır. Mevcut tez çalışmasının sayfa 69. 70. ve 71. sayfalarındaki tablo 5.2, 5.3, 5.4 ve 5.5 incelendiğinde UYAP ekosistemi içerisindeki idari yargı, hukuk mahkemeleri, icra daireleri ve Cumhuriyet Başsavcılığı işlemleri eski kamu anlayışına haiz basılı somut evraklar şeklinde hazırlanmasının işlemine göre günler veya haftalar alırken artık dakikalar içerisinde yapılmakta olduğunu, buda bu alanda çok büyük ve hızlı bir işlem hacmi sağlayarak adalet ve adaletle bağlı işleyişinin hızlanmasını sağlamıştır. Buradan örnekle e-devlet ve e-dönüşüm işlemleri, yeni kamu anlayışı için ne derece önemli ve yerinde olduğunun somut bir kanıtıdır.

Ülkemizdeki elektronik dönüşüm ve bu bağlamdaki yeni kamu anlayışının daha da olgunlaşp gelişebilmesi, devletin olduğu kadar üniversite gibi özerk kurumlarında elindedir. Başta Üniversitelerdeki bilişim ve bilişim yönetim bölümleri desteklenmeli ve çoğaltılmalı, üniversitelerin sürekli eğitim merkezleri üniversite öğrencisi olmayan bireyler içinde eğitimler düzenlemeli, hatta bu değişim ve öğrenim furyası mahalli düzeylere kadar belediyeler vasıtası ile indirgenmelidir. Bütün bunların sonucunda e-okur yazar birey sayısı arttırılarak elektronik devlet kavramının kullanılması özendirilmelidir. Daha öncede bahsettiğimiz gibi bu süreç çift taraflı olacağı için devlet yapısı içerisindeki mevcut devlet görevlileri de bu alanda eğitilmeli, gerekli bilgi ve becerileri kazandırdıktan sonra işleyişin içersine dahil edilmelidir. Böylelikle e-dönüşüm için planlanan stratejinin en temel ve en gerekli unsuru olan insan unsuru için gerekli

temeller atılmış olur. İzleyen süreçte birbirinden farklı ve koordinesiz olarak aynı veya benzer hizmetleri değişik altyapı vasıtası ile sunan kurum kuruluşların, tek bir idare de toplanarak bu idare üzerinden koordineli bir şekilde yürütülmesi gelmektedir. Çalışmada daha öncede bahsi geçtiği üzere en iyi örnek Amerika Birleşik Devletleridir. Birbirinden farklı ve kendine özgü işleyiş süreci hatta yasaların olduğu federal bir hükümette bile tüm kamu elektronik kamu hizmetlerini tek bir potada toplayıp yönetmeyi başarmışlardır. Benzer bir diğer örnekte Birleşik Krallık için söz konusudur. Birleşik Krallık Britanya adalarında kendisine bağlı farklı ulusların yaşadığı bir yapıda bile bu hizmetleri herkes için ortak paydada buluşturup birleştirerek, e-devlet anlayışını işler kılmıştır. Bu bağlamda ülkemizde Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığına çok ciddi görevler düşmektedir. Tabii ki yapılanlar ve yapılacaklar sadece fikir ve yönetim organizasyon alanı ile sınırlı kalmamalı, fiziksel alt yapı entegrasyonumuzda geliştirilmelidir. Mernis gibi Dünyada ve alanında ilklerden olan dev bir projeye sahipken mevcut altyapımız daha da iyileştirilip genişletilmeli, muhakkak suretle tüm e-devlet projelerimiz merkez odaklı bir projenin etrafında tam entegrasyonlu olmalıdır. UYAP açısından konuşacak olursak yine altyapı ve bakım hizmetleri iyileştirilmeli, adalet gibi hayatımızda önemli bir yere sahip bir olgunun aksamamasına özen gösterilmelidir. Bu bağlamda tamamlayıcı unsur olarak UYAP ile etkileşimde olan avukatlar, memurlar, vatandaşlar ve diğer yargı mensupları sürekli eğitimden geçirilmeli sürekli güncellenip kendini yenileyen dinamik bir yapıya hazır hale getirilmelidir.

Ülkemizde elektronikleşme ve e-dönüşüm kavramları bilgi toplumu olma yolunda çok önemli kilometre taşlarıdır. Gerekli destek ve politikalar ile bu geçiş süreci en kısa zamanda tamamlanmalı ve çağın gereği olan elektronik devlet kamu anlayışına geçilerek çağdaş bir ülke olmanın bir diğer kriteri tamamlanmalıdır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

Arslan, M., Akıncı, S. K., Karapınar, P. B. (2007). *e-İş, e-Devlet, Etik*. Ankara: Siyasal Kitapevi

Kaya, A. ve Güneş, M. (2013). *Ulusal Yargı Ağı Projesi-I*. (3.Baskı). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 2323, Açık öğretim Fakültesi Yayını No: 1320

Kuran, N.H. (2005). *Devlet Baba'dan e-Devlet'e Türkiye için e-Devlet Modeli Analiz ve Model Önerisi*. (1.Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 105

"OECD e-Government Studies, Turkey" 2006 "OECD e-Devlet Çalışmaları Türkiye" 2006. Türkçe Basım Yılı 2007, Devlet Planlama Teşkilatı

Temür, N. (2011). *e-Devlet: Kamu Hizmetlerinde Vatandaş Memnuniyeti*.(1.Baskı).Ankara: Türkiye Noterler Birliği

Uçkan, Ö. (2003). *E-Devlet E-demokrasi ve Türkiye*.(1.Baskı). Literatür Yayıncılık

Yıldırım, H., Kaplan, V., Çakmak, T., Üstün C.C. (2006). *e-Devlet Başa*.(2.Baskı) Ankara: Macar Yayıncılık

RAPORLAR VE BÜLTENLER

United Nations e-Government Survey 2014 (*Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2014*)

<http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2014>.

Çevrimiçi 14.11.2014

United Nations e-Government Survey 2012 (*Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2012*)
<http://www.un.org/en/development/desa/publications/connecting-governments-to-citizens.html>

Çevrimiçi 16.11.2014

United Nations e-Government Survey 2010 (*Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2010*)
<http://unpan3.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2010-Survey/Complete-survey.pdf>

Çevrimiçi 16.11.2014

United Nations e-Government Survey 2008 (*Birleşmiş Milletler e-Devlet Raporu 2008*)
<http://unpan3.un.org/egovkb/portals/egovkb/Documents/un/2008-Survey/unpan028607.pdf>

Çevrimiçi 15.11.2014

İstanbul Barosu Uyap Eğitim Kitapçığı
<http://www.istanbulbarosu.org.tr/uegitim/uek.pdf>

Çevrimiçi 25.12.2014

ELEKTRONİK MAKALELER

Akçam , S. (2006). *Avrupa Birliğinde Bilgi Topluma Geçiş Çalışmaları*. TOBB Bilgi Hizmetleri Dairesi.

Erişim tarihi 20.11.2014

http://www.tobb.org.tr/BilgiHizmetleri/Documents/Raporlar/ab_bilgi_toplumu.pdf

Akçomak, S. (2007). Bilgi Çağı.

Erişim tarihi 11.11.2014

http://www.metu.edu.tr/~akcomak/200712_bilgicagi_aralik2007.pdf

Demirel, D. (2006). Sayıştay Dergisi. Nisan - Haziran. <http://dergi.sayistay.gov.tr/veritabanından>.

Erişim tarihi 11.11.2014

Eren V., Durna U.(2005). *Kamu Hizmetlerinin Daha iyi Görülebilmesi İçin Alternatif bir Yönetim Yaklaşımı: Elektronik Devlet*. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No:32

<http://www.journals.istanbul.edu.tr/iusiyasal/article/view/1023011259/1023010520>

Erişim Tarihi: 20.11.2014

İnce, N.M. (2001), *Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar*, DPT Yayını, Ankara.

<http://www.bilgi-soft.com/downloads/akademik/3-edevlet.pdf>

Erişim Tarihi: 26.11.2014

Tokdemir, A.İ. *Mobil Elektronik İmza İşlemi Kullanıcı Kılavuzu*

http://www.adana.gov.tr/dosyalar/e-icisleri/yarдим/Mobil_imza.pdf

Erişim Tarihi: 13.12.2014

Yılancıoğlu, M. *e-Dava Hakkında Bilgi Notu*,

http://www.mylancioglu.av.tr/E-DAVA_HAKKINDA_BILGI_NOTU.pdf

Erişim Tarihi: 18.12.2014

TEZLER

Altun, R. S. (2010). *E-Devlet Modelinde Sosyal Güvenlik Uygulamaları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Batır, U. (2013). *e-Devlet Uygulamalarından Adalet Bakanlığı Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Portalı (UYAP)'ın Etkinliğini Belirlemeye Yönelik Ankara Barosu Avukatları*

Üzerine Bir Alan Araştırması. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bölükbaş, A. (2009). *Gelişmişlik Göstergesi Olarak e-Devlet Endeksi: Dünya Ülkeleri Arasında Karşılaştırılmalı Bir Araştırma*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelikkol, Ö. (2008). *Kamu Yönetiminde e-Devlet Yapılanması ve Türkiye İçin e-Devlet Model Önerisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezi D. (2007). *Dünyada ve Türkiye'de e-Devlet*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göktepe, C. (2014). *e-Devlet Uygulaması ve Muhasebe Mesleği Açısından Bir Değerlendirme*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GAZİ ÜNİVERSİTESİ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güneş, M. (2012). *Uyap Bilgi Sisteminin Bilgiyi Yaratma, Koruma ve Transfer Etme Açısından Adalet Bakanlığı Çalışanlarının Örgütsel Öğrenme Sürecine Etkisinin İncelenmesi: Uzman Kullanıcılar Üzerinde Bir Uygulama*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GAZİ ÜNİVERSİTESİ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kabakuş, A.K. (2010). *Türkiye'deki Belediye İnternet Sitelerinin nicelik ve nitelik bakımından incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Oduncu, M. (2009). *Türk Kamu Yönetiminde e-Devlete Geçiş Uygulamaları ve Mülki İdare Amirliği Mesleğine Etkisi (İçişleri Bakanlığı Uygulaması)*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, İ.(2010). *Bilgi Yönetimi ve e-Devlet Uygulaması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GAZİ ÜNİVERSİTESİ. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Şişman, A. (2006). *E-devlet'in bir alt portalı olarak e-mülkiyet kavramının geliştirilmesi*. Yayınlanmış Yüksek Doktora Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

Tarhan, A. (2010). *Devlet-Vatandaş İlişkisinin Geliştirilmesinde Elektronik Devletin Rolü: Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Konya: SELÇUK ÜNİVERSİTESİ. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, M. (2014). *Kablosuz Ağlarda Erişim Güvenliği ve Kimlik Doğrulama*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: GAZİ ÜNİVERSİTESİ. Fen Bilimleri Enstitüsü.

İNTERNET VE YAZARSIZ ALINTILAR

<http://www.australia.gov.au/>

Erişim Tarihi. 02.11.2014

<http://www.bitdunyasi.com/tr/?Sayfa=Detay&Id=6038>

Erişim Tarihi: 16.11.2014

<http://www.bilgiteknolojileri.pol.tr>

Erişim Tarihi: 27.11.2014

<http://www.buyuyenturkiye.com/haber/e-imza-ile-vatandalara-buyuk-kolaylk>

Erişim Tarihi: 10.12.2014

<http://www.canada.ca/en/>

Erişim Tarihi. 02.11.2014

<http://www.digitalimza.net/>

Erişim Tarihi: 28.11.2014

<http://electoral.govmu.org/>

Erişim Tarihi. 24.11.2014

<http://www.e-gov.go.jp/index.html>

Erişim Tarihi. 20.11.2014

<http://www.egov.gov.sg/>

Erişim Tarihi. 21.11.2014

<http://www.e-imza.gen.tr/index.php?Page=EImzaNedir&YaziNo=6>

Erişim Tarihi: 10.12.2014

http://www.elektronikicaretrehberi.com/e-imza_nedir.php

Erişim Tarihi: 10.12.2014

<http://www.firsatcenneti.com/genel/elektronik-imza-nasil-alinir-e-imza-nereden-alinir-e-imza-nedir.html>

Erişim Tarihi: 10.12.2014

<https://www.gov.uk/>

Erişim Tarihi. 20.11.2014

https://www.govt.nz/home-page-2/?utm_expId=75725498-0.WzG6-iXxSeu1te0qKdGLOA.2

Erişim Tarihi. 21.11.2014

<http://www.istanbul.adalet.gov.tr/sayfagoster.asp?pageno=81>

Erişim Tarihi: 11.11.2014

<http://www.ktoturkey.com/birlesmis-milletler-guney-korenin-e-devlet-sistemini-arka-arkaya-ucuncu-defa-dunya-birincisi-ilan-etti/>

Erişim Tarihi: 17.11.2014

<http://korea.go.kr/main.do>

Erişim Tarihi. 20.11.2014

http://www.nvi.gov.tr/Hakkimizda/Projeler,Mernis_Genel.html

Erişim Tarihi: 26.11.2014

<http://www.pm.gov.tn/>

Erişim Tarihi. 24.11.2014

<http://www.service-public.fr/>

Erişim Tarihi. 17.11.2014

<http://www.turkiye.gov.tr>

Erişim Tarihi: 28.11.2014

http://www.tbmm.gov.tr/arastirma_komisyonlari/bilisim_internet/docs/sunumlar/29_05%20-%20Bilgi%20Islem%20Dairesi.pdf

Erişim Tarihi: 07.12.2014

<http://www.tkgm.gov.tr/tr/TAKBIS>

Erişim Tarihi: 26.11.2014

<http://www.uyap.gov.tr>

Erişim Tarihi: 26.11.2014

<http://www.usa.gov/>

Erişim Tarihi: 10.11.2014

<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/apcity/unpan037488.pdf>

Erişim Tarihi: 22.11.2014

http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'de_internet

Erişim Tarihi: 06.11.2014

http://en.wikipedia.org/wiki/E-Government_in_South_Korea#Defining_e-Government

Erişim Tarihi: 02.11.2014

http://tr.wikipedia.org/wiki/Elektronik_imza_kullan%C4%B1m_alanlar%C4%B1

Erişim Tarihi: 10.12.2014